

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו - תער"ב

נ. ד"ה דרשו ה' בהמצאו

נא. ד"ה העושה סוכתו תחת האילן

נב. ד"ה הללו את ה' כל גוים

נג. ד"ה ביום השמיני עצרת

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

זצוקלה"ה נכנ"ם זי"ע מליובאוויטש

- הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות -

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המותחיל
תקנו	ש' תשובה	מו"ס וגלגלתא עונג ורצון – (ררג)	נ. דרשו הוי' כו'
תקסח	ליל ב' דחה"ס	ב' בחי' בח"ס או"מ ואו"פ – (רד"רז)	נא. העושה סוכתו תחת כו'
תקעט	שחהמ"ס	י"א סממני הקטרת – (רח"ריא)	נב. הללו וגו' כל גוים כו'
תקפט	שמע"צ	קרבנות וקטרת – (ריב"רטו)	נג. ביום השמע"צ כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 50-53

Copyright © 2014

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6094-7

Printed in the United States of America

ב"ה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת י"ד של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: דרשו ה' בהמצאו דשבת תשובה; העושה סוכתו תחת האילן דליל ב' דחג הסוכות; הללו את ה' כל גוים דשבת חוה"מ סוכות; ביום השמיני עצרת דשמיני עצרת – תרד"ע.

ב' אייר, תפארת שבתפארת, ה'תשנ"ד
ברוקלין, נ.י.

בס"ד. ש"תי, תרד"ע

דרשון² הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב³, ואי' בגמ'⁴, כתיב⁵ מי כה' אלקינו בכל קראינו אליו, דמשמע תמיד בכל קראינו כו', וכתבי' דרשו ה' בהמצאו, בזמן שהוא מצוי, ל"ק⁶, כאן בצבור כאן ביחיד, ויחיד אימתי, בעשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ, והוא, לפי שאז הוא זמן רצון, ומאיר גילוי אוא"ס, וה"ה נמצא כבי' לדורשיו, גם ליחיד כו'. וצ"ל, והלא ע"פ בכל קראינו אליו אי' בספרי⁷ אליו ולא למדותיו, וידוע הפי"8 דמדותיו הן ע"ס דאצי', ואליו הוא בחי' עצמות אוא"ס שלמע' מהשתל' ע"ס, וה"ז ג"כ בחי' רצון כו', ומפני מה זהו רק לציבור, דלכאורה, מצד בחי' ומדרי' זו, הי' ג"כ צ"ל צבור ויחיד שוין כו', ואיזהו גילוי הוא בעשי"ת שאז דוקא גם ליחיד כו'. ובירושלמי⁹ אי', דרשו ה' בהמצאו, היכן הוא מצוי, בבכנ"ס ובמד"ר¹⁰, וצ"ל מה מוסיף ומחדש הירושלמי על דרש הגמ' הנ"ל¹¹. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל¹², דבחכ' יש ב' ענינים, כח ההפלאה וכח הירידה¹³, ועם היותם הפכים זמ"ז, מ"מ צ"ל ב' הכחות, והם תלויים זב"ז, דבאם חסר כח הירידה, הרי לבד זאת שחסר כח הבאת והמשכת השכל, גם כח ההפלאה אינו בשלמות כלל, וכמו חריף ומקשה¹⁴ לבד, שהוא מסתבך בהענינים, ואין אור השכל בהתגלות כו'. וכאשר חסר כח ההפלאה, ה"ה חסר חוש ההעמקה, וממילא חסר ג"כ כח הירידה, שאינו יכול להביא את אור השכל למטה מטה כו', כי לפי אופן כח ההפלאה דוקא לפי אופן כזה הוא כח הירידה כו'.

תו רי"ש) **והנה**¹⁵ כשם דבחכ' יש ב' מדרי', כח ההפלאה וכח הירידה, דלפי אופן ההפלאה והעלי' בבחי' העצמות, לפי אופן כזה הוא בחי' ההמשכה והירידה כו', וע"ה¹⁶ שאין העצמות יורד ונמשך, ומ"מ ההמשכה היא לפי אופן ההעלאה בבחי' העצמות והעומק כו' כנ"ל, כמו"כ יובן בבחי' מו"ס, שיש בזה ג"כ ב' מדרי'¹⁷, דע"ה דבד"כ מה שנק'

(1) = שבת תשובה.

(2) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על: ד"ה ובבואה לפני המלך במאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ס"ע תעט ואילך. ועם הוספות וכו' – ד"ה ויאמר גו' לך לך וד"ה כי ידעתי בהמשך תרס"ו ע' פו ואילך. ע' צב ואילך (בכמה מקומות מעתיק הלשון מהמשך תרס"ו שם עם הוספות ושינויים). עטרת ראש שער ר"ה פי"ג – כנסמן לקמן בהערות.

מאמרים שמוסדים, כנראה על מאמר זה: ריש וסוף ד"ה דרשו תרצ"א (סה"מ תרצ"א ע' כו. ע' לו). ריש וסוף ד"ה הנ"ל תשל"א. ד"ה ביום השמע"צ תש"כ (סה"מ תש"כ ע' כ ואילך). חלק מד"ה אל יפטר אדם מחבירו תשכ"א (סה"מ תשכ"א ע' לא ואילך).

(3) ישעי' נה, ו.

(4) ר"ה יח, א. יבמות מט, ב. קה, א.

(5) ואתחנן ד, ז (בדילוג).

(6) = לא קשיא.

(7) הובא בפרדס שער לב (שער הכוונה) פ"ב. בחיי ואתחנן

ד, ז. עקב יא, יג.

(8) ראה לקו"ת בהר מג, ב. הוספות לויקרא נא, ג ואילך. סידור עם דא"ח פה, ב. אמרי בינה פתח השער פט"ז (יא, ג ואילך). אוה"ת ואתחנן ע' שעו ואילך. סהמ"צ להצ"צ קיז, א ואילך.

(9) ברכות פ"ה ה"א.

(10) = בבתי כנסיות ובתי מדרשות.

(11) ראה גם אוה"ת דרושים לשבת שובה ע' א'תעה.

(12) פקצ"ז (ע' ת ואילך).

(13) ראה אמרי בינה שער התפילין פקמ"א (קפב, ג ואילך).

(14) הוריות יד, א.

(15) ראה ד"ה ביום השמע"צ שבהערה 2.

(16) = ועם היות.

(17) ראה אמרי בינה שער התפילין פקמ"ב (קפג, סע"א

ואילך). לקמן פרי"ה (ע' תקעא ואילך). וראה גם סה"מ תר"ן

ע' שסא ואילך. תרנ"ג ע' קנג ואילך. המשך תרס"ו ע' קכו.

סה"מ עת"ר ע' ז ואילך.

שבת תשובה, ה'תרד"ע

תקנו

סתימאה היינו שזהו בבחי' סתימות והעלם שלמע' מבחי' גילוי כו', מ"מ, הרי ח"ס הוא בחי' מקור לחכ' הגלוי, וא"כ ה"ז שייך לבחי' הגילוי עכ"פ, ויש בזה מה שסתום ונעלם לגמרי מבחי' גילוי כו', רק להיות דבד"כ זהו מה שסתום ונעלם, ממילא ב' המדרי' שבזה הן באופן אחר מכמו בבחי' חכ' הגלוי' כו'.

והענין הוא¹⁸, דהנה בזהר ובע"ח משמע דגילוי פנימי דעתיק הוא בח"ס דוקא, ובגולגלתא, בחי' עתיק הוא בבחי' או"מ לבד, והוא רק בחי' חיצוני' עתיק כו', דבח"ס מאיר בחי' פנימי' עתיק, ובבחי' פנימי', ובגולגלתא מאיר רק חיצוני' עתיק, ובבחי' מקיף לבד כו', ולכן גולגלתא היא בחי' חיצוני' הכתר, וח"ס פנימי' הכתר כו'. דהנה, באדר"ז דרפ"ח סע"ב אי', תיקונא דעתיקא קדישא אתתקן בתיקונא חד כללא דכל תיקונין, והיא חכמה עילאה סתימאה כו', והאי איקרי עדן עילאה סתימאה, והוא מוחא דעתיקא קדישא כו', הרי שבחי' מו"ס הוא גילוי והתלבשות עתיק ממש, דמאחר דכללות תיקוני עתיקא הוא בחי' מו"ס, מובן מזה דבחי' עתיק הוא במו"ס בבחי' התלבשות פנימי כו', ונק' מוחא דעתיקא, הרי שזהו בחי' פנימי' עתיק כו'. ובע"ח שכ"ב ספ"ו¹⁹ כ', דכתר הוא בחי' אור רוחני מקיף עליו כו', וחיצוניותו הוא בחי' גולגלתא כו', דעיקר הכתר הוא למע' מגולגלתא, וכמו עד"מ למטה, הכתר הוא העטרה שע"ג הראש, שנעשה מאב"ט²⁰, ונבדל הוא מן האדם, דהרי הגולגולת הוא מכלל האדם, רק שהוא עצם, ואינו בהתחלקות כ"כ, וע"כ ציור אדם הוא מפרצוף פנים כו'²¹, אבל גם עצם הגולגולת הוא מגוף האדם, והוא כלי שעליו שורה הרצון כו'²², והכתר הוא דבר נבדל מן האדם כו'²³, ולמעל' היינו בחי' עתיק, שנעתק ונבדל מהשתל', הוא עיקר הכתר כו', ומאיר בגולגלתא רק חיצוניותו ובבחי' מקיף לבד, ובח"ס מאיר בחי' עתיק בבחי' פנימי' ממש כו'.

והענין הוא, דהנה עד"מ למטה, גילוי התענוג הוא ברצון ובחכ', והיינו כשממלאים רצונו של אדם, אף שהרצון אין בו טעם ושכל כלל, רק שלזה יחפוץ בלא טעם, ומ"מ, הרי מקבל הוא נח"ר על שנעשה רצונו, שהנח"ר הוא העונג המאיר בהרצון כשנשלם רצונו וחפצו כו'. ויש בחי' עונג המלוכש בשכל וחכ', אף שאין לו שייכות כלל אל הרצון, היינו שאינו שכל המחייב את הרצון, כ"א השכלה שמשכיל באיזה חכ' נפלאה, ה"ה משתעשע בה בשעשוע ועונג נפלא כו', וכמו צהבו פניו של ר"א שמצא תוספתא חדתא²⁴, שכאשר משכיל השכלה חדשה ה"ה מתמלא עונג כו'. הרי שיש עונג ברצון וגם בחכ', רק שברצון הוא בבחי' מקיף, ובחכ' הוא בבחי' פנימי כו'. וההוראה ע"ז, דברצון אין העונג מוסיף חיות, דעם היות שמתענג כשממלאים רצונו, מ"מ, אינו מתחדש מזה שום דבר בהרצון, וכנראה בחוש שהעונג הוא בבחי' הבדלה בהרצון כו'. משא"כ בחכ',

18) בהבא לקמן – ראה לקו"ת שלח מט, ג ואילך. אוה"ת. מארז"ל וענינים ס"ע נד ואילך. לקמן ח"ב פת"ט (ע' ותתמג).
22) ראה לקו"ת נצבים מט, ג.

23) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"ב ע' קמו ואילך. אוה"ת תשא ע' א'תתסט ואילך. המשך תרס"ו ע' שסד.

24) ראה ירושלמי שבת פ"ח ה"א. לקו"ת מסעי צג, ב. סה"מ תרנ"ז ס"ע קעג ואילך.

18) בהבא לקמן – ראה לקו"ת שלח מט, ג ואילך. אוה"ת. נצבים ע' ארעג ואילך.

19) ובנ"ח שכ"ב ספ"ו: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: שער כג ספ"ב.

20) = מאבנים טובות.
21) ראה לקו"ת שה"ש כג, סע"ב ואילך. אוה"ת על

הרי העונג שבזה נותן חיות בהשכל, דמשו"ז יש לו חיות (גישמאק) בהענין שכלי כו', ולכן בשכל כשמתיישן לא יש בו חיות, והיינו מפני שמתרחק מן העונג, כידוע, וברצון אינו שייך שמתיישן, כ"א שמתעלם, וכאשר חוזר מתעורר הוא בתוקף כו', וזהו מפני שבחכ' העונג הוא בבחי' חיות פנימי כו', וה"ז הוראה דברצון העונג הוא בבחי' מקיף לבד, ובחכ' הוא בבחי' פנימי כו'. והטעם וסיבת הדבר ע"פ פשוט הוא, לפי שהרצון הוא בחי' או"מ, ע"כ גם העונג שבזה הוא בבחי' מקיף, והחכ' להיות או"פ, ע"כ גם העונג הוא בבחי' פנימי כו'. וזהו ג"כ מה שברצון הוא רק חיצוניות התענוג, ובחכ' מאיר פנימיות התענוג, לפי שכל או"מ הוא בחי' חיצוניות, וכל או"פ הוא בחי' פנימיות כו', כנודע²⁵ (והיינו בכל מדרי' כמו שהיא לפ"ע מדריגתה, דעם היות דלכאורה מה שבא בהתלבשות ה"ז הארה לבד, והעצמי הוא בבחי' מקיף כו', מ"מ, בחי' הפנימיות היא הארה פנימיות של המשפיע, ובחי' המקיף הוא רק חיצוניות העליון כו'. וכמו במשפיע ומקבל, יש בחי' מקיף, והוא מה שהמשפיע משער חושי המקבל ובאופן כזה הוא משפיע לו, הרי השערה הזאת אינו בעצם השכלתו כו', ומה שמשפיע לו, הגם שזהו רק הארה, ה"ה מגוף השכלתו כו', ויש בבחי' או"פ, שפנימיות העליון ממש בא בהתלבשות כו', וכמשי"ת²⁶), וע"כ, להיות שהרצון הוא מקיף וחכ' פנימי, ע"כ בהרצון הוא חיצוני התענוג, ובבחי' מקיף לבד, ובחכ' הוא בחי' פנימי התענוג, ובבחי' או"פ כו'.

תז

קיצור. וכמו"כ בח"ס יש ב' מדרי', עם היותו סתום בכלל. דהנה, באד"ז דכללות תיקוני דעתיקא הוא במו"ס, והיינו דעתיק הוא במו"ס בבחי' התלבשות פנימי, והוא בחי' פנימיות עתיק, ובגולגלתא רק חיצוניות עתיק, ובבחי' מקיף. דהנה, כתר למעלה מהגולגלתא, ונבדל ממנו, וזהו בחי' עתיק. והנה התענוג הוא במילוי הרצון ובשכל, אך ברצון הוא בבחי' מקיף, ולכן אינו מוסיף בו חיות, ובחכ' הוא בבחי' פנימי, שמוסיף חיות. והטעם, מפני שהרצון הוא או"מ, וחכ' או"פ, כמו"כ הוא הארת התענוג בהם, וכל או"מ הוא חיצוניות, ואו"פ (גם הארה) היא פנימיות.

רא) אמנם י"ל בזה, דהנה ידוע דהרצון הוא כח עצמי ממש²⁷, כמו העונג, דהרי אמיתית הרצון הוא, דמה שרוצה הדבר הוא רק מצד העצם, דז"ע שאין טעם לרצון²⁸, היינו גם לא טעם ועונג כו', והיינו שאין העונג סיבה אל הרצון, כ"א הרצון הוא מצד עצמו כו'. ולכן יש רצון בלא תענוג, וכמו רצון האב בכו' ורצון הבן בהאב, ה"ז רצון עצמי, שאין העונג סיבה לזה, שהרי גם אם ח"ו לא יש עונג, וגם אם להיפך ר"ל, מ"מ, ישנו להרצון בעצם, והיינו מפני שהוא רצון עצמי מעצם הנפש, מפני שהוא עצמותו, שאין שום סיבה לזה כו'. וכמו"כ הוא בדוגמא למעלה, רצון העצמי דהקב"ה כנש"י, וכמ"ש²⁹ אהבתי אתכם אמר הוי', בבחי' אה' עצמי' כנש"י, שהתקשר עצמו כבי'

25 ראה סה"מ תרס"ג ח"ב ע' לו. עזר"ת ס"ע קסז. תרפ"ה

28 ראה יונת אלם (לרמ"ע מפאנו) פ"ב. של"ה ד, ב

ע' קצז.

בהגהה. וראה לעיל פקצ"ג (ע' תקלט ואילך).

26 ראה לקמן פר"ג (ע' תקסה).

29 מלאכי א. ב.

27 ראה ד"ה ובבואה לפני המלך והמשך תרס"ו שבערה

שבת תשובה, ה'תרד"ע

תקנט

בנש"י בלי שום טעם וסיבה, מחמת איזה עונג וכה"ג, רק מצד עצם הרצון, וכמ"ש³⁰ כי תהיו אתם ארץ חפץ, וכת"י³¹ חפצי בה כו', וכמו רק אתכם ידעתי³², פי' רציתי כו'³³.

וזהו ענין זכרונות דר"ה³⁴, וכמא³⁵ אמרו לפני זכרונות בכדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה כו', והוא להיות דבר"ה הוא העלי' בבחי' רוממות העצמית דא"ס, וכמ"ש³⁶ המלך הקדוש, שהוא בבחי' קדוש ומובדל מצ"ע כו', דאז כללות ההשתל' אינו תופס מקום כלל וכלל כו', וע"כ צריכים זכרון עליהם, כמו על דבר הנשכח, דבאמת הרי אין שכחה לפני כסא כבודך³⁷, רק מחמת העדר תפיסת מקום כו'³⁸. וזש"א³⁷ אתה זוכר מעשי עולם, שזהו עולם הנאצל ועולם הנברא כו', ופוקד כל יצורי קדם, שמקדם למע"ב, והן עולמות הא"ס שלמעלה מאצ"י כו', שעל כולם צריכים הזכרון בר"ה כו'. ועל כל זה הוא נזכר כבי' ע"י הזכרון דנש"י, וכמ"ש³⁷ וגם את נח באהבה זכרת כו', ומסיימים זוכר הברית, שהוא הכר"ב³⁹ דאברהם ומשה כו', ועי"ז נזכר על כל מע"ב כו'. וזש"א³⁷ זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון, דפי' יום הראשון הוא ראשית כל ההשתל' שעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו'⁴⁰, שהזכרון ע"ז הוא בר"ה, שהוא יום תחלת מעשיך, היינו יום בריאת אדה"ר⁴¹, דהרי בכ"ה באלול נבה"ע⁴², ור"ה הוא יום ששי למע"ב, שבו נברא אדה"ר, שזהו תחלת מעשיך, היינו עיקר הכוונה הפנימי⁴³, וע"י הוא הזכרון על כל מע"ב כו'. דהנה, יש זכרון חיצוני, וזכרון פנימי⁴⁴, שז"ע זכרון הברית דנש"י כו'.

תח

והענין הוא, דהנה ידוע בענין כר"ב⁴⁵, שהוא מה שמחלקי' דבר א' לשני חצאין ועוברים ביניהם, שזהו לסימן שהן דבר א', ועוד מורה הכר"ב, שגם אם יתרחקו זמ"י, יהי מ"מ חיבורם והתאחדותם בפנימיות נפשם, ועי"ז יתאחדו ויתחברו בחיצוניות כו'. והדוגמא מזה למעלה, דהתאחדות החיצוני הוא בכללות סדר השתל', שהן רק חיצוניות הרצון כו' (ובד"כ זהו הכר"ב דנת, שהוא על קיום העולם התחתון בפרט וקיום כללות ההשתל' בכלל, שמבחי' יחוד חיצוני דאו"א כו'⁴⁶), והתאחדות הפנימי הוא ההתאחדות בנש"י, שהן פנימי' רצונו ית' כו' (וזהו הכר"ב דאברהם אע"ה על קיום התו"מ, שזה יהי תופס מקום כו', והכר"ב עם משה על התשו"י⁴⁶, שיעורר בבחי' פנימי' ועצמות א"ס ב"ה כו'). והזכרון הזה הוא, שגם אם יתרחקו זמ"ז כו', וכמו בתכלית העלי' והרוממות בבחי'

(39) - הכריתות ברית.

(40) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

(41) ראה תוד"ה לתקופות - ר"ה ת, א. ר"ן ר"ה טז, א.

חדא"ג מהרש"א ר"ה שם. בחיי בראשית א, ג.

(42) ויק"ר רפכ"ט. פסיקתא דר"כ פיסקא כג (בחודש

השביעי). תוס' ר"ה שם.

(43) ראה לקו"ת נצבים מז, א ואילך. מאמרי אדמו"ר

האמצעי נצבים ע' תתמ ואילך.

(44) ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' תשסא

ואילך.

(45) ראה לקו"ת שם מד, ב.

(46) ראה אוה"ת תשא ע' ב"ז ואילך. סה"מ תר"ל ע' קה.

תרנ"ד ע' קעז ואילך. לעיל פע"א. פקנ"ב (ע' קעז. ע' תז). ד"ה

אתם נצבים תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' שסב ואילך).

(30) שם ג, יב.

(31) ישע"י סב, ד.

(32) עמוט ג, ב.

(33) ראה תיבי' ע"ה פ. הובא באוה"ת ויקהל ע' ב'תשצב.

סה"מ עת"ר ע' קסח. וש"נ.

(34) בהבא לקמן - ראה עטרת ראש שבהערה 2. מאמרי

אדמו"ר האמצעי נצבים ע' תשסג ואילך. וראה לקו"ש ח"כ ע'

372 ואילך. ד"ה וירח ה' תשמ"ו. ד"ה אל יפטר שבהערה 2.

(35) ר"ה טז, א. לד, ב.

(36) תפלת העמידה לעשי"ת (ברכות יב, ב).

(37) מוסף לר"ה (פסוקי זכרונות).

(38) ראה גם סה"מ פרי"ת ע' סט (ושם: וכמ"ש באורך

בעט"ר [=בעטרת ראש]). תשי"ה ע' 34. ד"ה ויאמר לו יהונתן

דש"פ במדבר תשל"ה.

העצמות, דאז הריחוק גדול מאד, שהרי כל ההשתל' אינם תופסים מקום כלל, גם מדרי' היותר גבוהות כו', ובפרט נשמות שירדו למטה ונתלכשו בגופים, שמרוחקים המה מאד מבחי' רוממות העצמות כו' (וביותר בזה"ג, בריבוי ההעלמות וההסתרים כו', והוא אם עוונותיכם היו מבדילים כו'⁴⁷, שזהו הבדל וריחוק גדול מאד כו'. ובאמת גם הריחוק הזה הוא רק בחיצוני', דהרי גם מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים כו'⁴⁸, והיינו בפנימי' כו', רק בחיצוני' הוא ההבדל והריחוק כו'⁴⁹), וע"ז הוא זכרון הברית הפנימי, שמזכירין לפניו כבי' איך שהתקשר עצמו כביכול בנש"י בבחי' פנימי' שלהם (דמשו"ז אינו נוגע כלל הריחוק החיצוני כו'), וע"ז זכרון הברית וההתאחדות הפנימי, נעשה התאחדות החיצוני ג"כ כו'. ומה שצריכים זכרון על ההתאחדות הפנימי, הוא מפני שבהעלי' בעצם הרוממות, הרי גם הנשמות אינם תופסים מקום כו', ומ"מ אינו שייך בזה ריחוק ח"ו, רק שצריכים זכרון כו'. ובמה בשופר³⁵, בבחי' צעקה פנימי' דתשו' וקבעו"ש בהזות עצמי' נפשו, שזה מגיע בבחי' עצמות א"ס כו', וכמשנת"ל ס"פ קצ"ה⁵⁰. ומביאים ע"ז ראיות מן התו"ר⁵¹, וכמו הזכרון דנח, דבאה' זכרת אותו, שזהו מצד האה' פנימי' והעצמי' כו' (והראי', שלא העמיד ממנו מגינים וצדיקים כו'⁵²) (והגם דכר"ב דנח הי' על קיום העולם כנ"ל, י"ל, שהרי הזכרון הי' קודם הכר"ב. והגם דהכר"ב הי' על קיום העולם (וי"ל משום דמנח לא העמיד מגינים צדיקים⁵², ומבו' במ"א⁵³ מפני שהי' קודם המילה לא נמשכו נשמות גבוהות, כי לא הי' יחוד זו"נ בבחי' פנימיות. וצ"ע ממ"ש במ"א⁵⁴ בענין ומלכ"י⁵⁵ צדק מלך שלם כו'), הנה הזכרון הי' על נח מצ"ע, והיינו מצד עצם מעלת נש"י. וי"ל דזהו שבמד"ר⁵⁶ העיר על מ"ש⁵⁷ ויזכור אלקי, מפסוק⁵⁸ אדם ובהמה תושיע ה', ועמ"ש במדרש אמור ר"פ ד"ז⁵⁹, וידוע דאדם ובהמה זהו שלמעלה מתו"מ שהן בחי' אדם כו', והו"ע התשובה⁶⁰, וכמארז"ל⁶¹ ערומים בדעת כאדם ומשימים עצמן כבהמה כו', ועז"א³⁷ וגם את נח באהבה זכרת, מפני האהבה עצמיות כו'), והזכרון על האבות, דרק באבותיך חשק ה' כו'⁶², שהרי בכל פעם שהזכיר משה זכות אבות, הי' בהזמן שהי' שלא כדבעי כו' וכמ"ש⁶³ זכור לעבדיך לאברהם כו', והזכרון דיצי"מ שהי' רק מצ"ע מצד הרצון העצמי בנש"י כו', ועי"ז יהי' ממילא הזכרון על כל השתל' כו'.

תמ וכ"ז הוא מפני שהרצון הוא עצמי, שאין שום סיבה לזה כו'. וכמו"כ הוא הרצון העצמי דנש"י באלקו', שהוא בהתקשרות עצמי בלי שום סבה וטעם כלל, וכמו במס"נ בפ"מ

(56) ב"ר פל"ג, א.

(57) נח ת, א.

(58) תהלים לו, ז.

(59) וז"ל: אדם ובהמה תושיע ה', אדם בזכות בהמה תושיע ה', אמרו ישראל, רבש"ע, כאדם אנחנו כבהמה תושיענו לפי שאנו נמשכין אחריו כבהמה כו'.

(60) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תשנב.

(61) חולין ה, ב. וראה לקו"ת בחוקותי נ, ריש ע"ג. אוה"ת

ע"ה"פ נח שם (בראשית ח"ב תלט, ב). לקו"ש ח"כ שם (ע' 374).

(62) עקב י, טו.

(63) שם ט, כז.

(47) ע"פ ישעי' נט, ב.

(48) פסחים פה, ב.

(49) ראה גם תו"א תצוה פג, א ואילך. תורת חיים שם ססה, א ואילך.

(50) ע' תקמה.

(51) ראה לקו"ת נצבים נו, ג. סה"מ תרנ"ט ע' טו. לקמן ח"ג ע' ואתב.

(52) ראה שהש"ר פ"א, יד (ג).

(53) ראה אוה"ת תשא שם (ע' ב"ט). סידור ס"ע לז ואילך.

(54) ראה אוה"ת לך לך עו, ב ואילך. ביאורי הזהר להצ"צ

ח"ב ע' תרלד ואילך. ע' תרמא. ע' תתנח.

(55) לך לך יד, יח.

שבת תשובה, ה'תרד"ע

תקסא

על קדה"ש, שאין בזה שום הרגש עונג כלל (שאם הי' בזה איזה הרגש עונג, יכול להיות שלא הי' באפשרי להיות במס"נ בפו"מ, שהרי השכל אינו מחייב ענין המס"נ⁶⁴, והיינו שאינו מניח למס"נ בפו"מ, וכמו"כ הוא גם בתענוג כו'), רק מצד הרצון העצמי, דהיינו עצם ההתקשרות הנשמה באלקו, שא"א לו כלל להיות נפרד ח"ו, עי"ז הוא מוסר נפשו בפו"מ, ולא יכבד עליו לקבל כל היסורים ר"ל⁶⁵, רק מצד עצם התקשרותו כו', דכ"ז הוא רצון בלא תענוג כו'.

וכמו המצות הנק' חוקים, דבד"כ הרי המצות הן בחי' רצון שלמעלה מהטעם, דאין טעם לרצון⁶⁸, ולכן מצות לאו ליהנות ניתנו כו'⁶⁶, ובפרט המצות שהן בבחי' חוקים כו'. וכ"ז הוא מפני שהרצון הוא עצמי, שאין התענוג בבחי' סיבה אליו כו'.

קיצור. ועיקר הטעם י"ל, דהנה רצון הוא עצמי, בלי סיבת טעם ועונג, וכמו רצון העצמי דאב ובן, וכ"ה רצון העצמי בנש"י מצ"ע. וז"ע הזכרונות דר"ה על כללות ההשתל, ע"י הזכרון בנש"י, שהן תחלת מעשיך, והוא בחי' זכרון פנימי, שע"ז הוא הזכרון חיצוני, וכמו כר"ב, שזהו התקשרות פנימי (והוא כר"ב דאברהם על תו"מ, ומשה על התשובה), וגם אם יתרחקו, והוא בתכלית רוממות העצמית, וירידת הנשמות למטה (ובפרט ע"י חטא), וע"ז הוא זכרון ברית הפנימי שהתקשר עצמו כבי', ובמה בשופר, בצעקה דתשובה. וראי' מהתו', מזכרון דנח, שלא הי' תו"מ עדיין, וזכרון האבות ויצ"מ. וכן רצון העצמי דנש"י באלקות, וכמו במס"נ בפו"מ, בלי הרגש עונג כלל, וכמו החוקים, שכל זה הוא רצון עצמי.

(רב) **והנה** בעצם מהותם דרצון ועונג, הן הפכים זמ"ז, דהעונג הוא בהעלם בנפש, והרצון הוא בהתגלות דוקא. דרצון הוא ל' מרוצה⁶⁹, שהוא התגלות והמשכת הנפש, וכמו היש את נפשך⁷⁰, שהוא התגלות הנפש ומרוצתו לאיזה דבר כו'. וזהו שהרצון הוא בבחי' התעוררות דוקא, שמתעורר באיזה רצון, שהו"ע ההתגלות כו' (והיינו שלפי שהרצון הוא חיצוניות הנפש, דע"ה שהוא עצמי, ה"ה בחי' חיצוני העצמות, ע"כ כל ענינו הוא בחי' ההתגלות כו'). והתענוג הוא דוקא בהעלם בנפש, שאינו בבחי' מרוצה, כ"א מה שמתענג בעצמו, והיינו גם שמתענג באיזה דבר, א"ז בבחי' מרוצה, כ"א

(* (וכמו שתוק⁶⁶ כך עלה במח' ורצון לפני כו')⁶⁷.)

68 עירובין לא, א. וראה סה"מ תר"ס ע' יט. עזר"ת ס"ע צז. תרע"ח ע' נה. ע' תס. עטר"ת ע' קג.

69 ראה לעיל פ"א (ע' ג). וש"נ.

70 ע"פ חיי שרה כג, ה. מלכים"ב ט, טו. וראה תרגום אונקלוס ופרש"י חיי שרה שם. פרש"י ורד"ק מלכים שם.

64 ראה תו"א מגילת אסתר כב, סע"ד ואילך. אוה"ת שם ע' סא ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' יח. תרפ"ד ס"ע רצג ואילך. תש"ט ע' 121. לקו"ש ח"כ ע' 76. חיי"ח ע' 300.

65 ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי פ' זכור ע' תצח. חג השבועות ע' תרגל. לקמן ח"ב ע' ואקלט.

66 מנחות כט, ב.

67 על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל" (= אין צריך להעתיק).

שבת שובה (התוועדות ב') תשמ"ה (תורת מנחם התוועדות) תשמ"ב ח"ד ס"ע 2060 ואילך. תשמ"ה ח"א ע' 73 – ושם, שיש להדפיס קטעים אלו ולציין שגרשם עליהם „אצ"ל".

(* ראה שיחות ש"פ ראה, מבה"ח אלול תשמ"ב; ש"פ האיגו,

מה שמתענג בעצמו (ולעיל פקצ"ב⁷¹ נת' שהתענוג הוא בהתגלות, היינו להיותו כח נעלה ביותר, והוא בבחי' אור בלא כלי כו', ע"כ כשמתענג באיזה דבר, נראה ונגלה בו התענוג שמתענג (ומתעלם ע"י החכ' דוקא, להיותו בחי' עונג בעצם מהותו, וכא בבחי' חכ' ושכל כו', וכמשי"ת⁷²), אבל אינו בבחי' מרוצה כלל, דהתענוג הוא בעצמו, רק שנראה אורו כו'). ועיקר התענוג הוא שמתענג בעצם מהותו ממש, לא בבחי' הגילויים שלו, גם לא בבחי' הרוממות שלו כו' (צוא פרידין פון זיך אליין), שזהו העונג בהעצם, לא במה שהוא העצם כו', דהיינו לא במעלת העצם, כ"א בהעצם עצמו כו', וכמ"ש במ"א⁷³, דאין זה ברצון לומר שרוצה בעצמו, היינו בעצם מהותו כו', דגם מה שרוצה לחיות ה"ז התפשטות כו'. ותוקף התענוג ביותר הוא בתענוג דאו"ח דוקא כו' (וזהו לפי שהעונג הוא פנימי ועצמי הנפש, ע"כ הוא כהעלם דוקא כו'), ומה שבא ממנו בהמשכה, הוא בחי' הארה לבד, לא עצם העונג כו'.

ת וזהו הטעם מה שהרצון שולט על התענוג, ואין התענוג שולט על הרצון כו'. דהנה, התענוג אין ביכולתו לשנות מרוצה ללא רוצה, או מלא רוצה לרוצה, וכמו מי שהוא חכם גדול, והוא אוהב את המושכלות, שיש לו תענוג גדול מאד במושכלות, אך איזה מושכלות הוא רוצה, רק מושכלות דקדושה, בעסק התורה וידיעת אלקות כו', ומושכלות אחרות שאינם אלקו, ובפרט מה שיכול להביא להיפך מאלקות ח", אינו רוצה בהם כלל וכלל כו'. ועם היות שידע שיש בהם שכליים עמוקים, ויש לו בעצם תענוג גדול בענינים שכליים (דחכם אמיתי העונג שלו במושכלות הוא גדול ועצום מאד), לא יועיל כ"ז להיות לו ח"ו רצון לזה, מפני רצונו העצמי שרוצה רק באלקות, וכל מה שהוא היפך מאלקות, אינו רוצה בשום אופן כו'. וכמו"כ לא ישתנה מרוצה ללא רוצה, והוא, שהרצון העצמי דבנשי" לאלקות, לא נשתנה ולא נתהפך לעולם, גם בריבוי תענוגי הגשמיים כו', וכמ"ש⁷⁴ מים רבים דריבוי רצונות ותאוות זרות כו', לא יוכלו לכבות האהבה⁷⁴ והרצון העצמי כו'. וכמו שאנו רואים גם בקשב"ק⁷⁵ המשוקעים ר"ל בריבוי תאוות ותענוגים גשמיים, הנה לפעמים, כמו בזמן השמחה וכה"ג, ה"ה מתקרבים ליראי אלקים, ומדברים בשבחי של יראת אלקים וקיום המצות, ואיך שגם הוא רצונו בזה, רק שיש לו מניעות ועיכובים כו', וכ"ז אינו שקר בנפשו, דהאמת הוא שרוצה באלקות, כי הרצון העצמי יש בו, ועם היות שנשקע ונאבד מאד, מ"מ ישנו בו כו'. וזהו דלעתיד, כאשר יתקע בשופר גדול⁷⁶, ובאו האובדים בארץ אשור⁷⁶, שהוא בחי' התענוג⁷⁷, דגם האבודים ר"ל בתענוגים הגשמיים, יבואו כאשר יהי גילוי אלקות כו'. הרי דהתענוג אינו שולט על הרצון לשנותו כו'. והרצון שולט על התענוג לשנותו מעונג לצער ומצער לעונג, וכמו בענין הסיגופים, דעם היותם צער לנפש, ה"ה לו לעונג, מפני שרוצה מאד בתיקון נפשו כו'⁷⁸, וכמו שהתירו ת"ח⁷⁹ בשבת מפני שהוא עונג לו כו'⁸⁰. וכמו"כ מצד עוצם הרצון לאלקות, ה"ה

(75) = בקל שבקלים.

(76) ישעי' כז, יג.

(77) ראה לקו"ת דרושים לר"ה ס, א.

(78) ראה גם לעיל פקס"ח (ע' תסא).

(79) = תענית חלום.

(80) טושו"ע או"ח סרפ"ח ס"ד. שו"ע אדה"ז שם ס"ג.

(71) ע' תקלז ואילך.

(72) ראה לקמן פרכ"ד (ע' ותנד).

(73) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי חג השבועות ע' שעט

ואילך. קונטרסים ע' תקסט ואילך.

(74) שה"ש ת, ז (ושם: את האהבה). וראה תו"א נח ה, ג

ואילך.

שבת תשובה, ה'תרד"ע

תקסג

מואס בכל התענוגים הגשמי, וכמו שנאו רע⁸¹ דצדיקים גמורים, וכן בבע"ת, שמואס בכל עניני עוה"ז⁸², ומואס בחייו, והיינו שמואס בחיי הקודם שהי' בתענוגים הגשמיים, ה"ה מואס בהם בתכלית המיאוס כו', וכמ"ש כ"ז באריכות בד"ה יו"ט של ר"ה, רס"ו⁸³. והרי העונג הוא למעלה מהרצון, ומפני מה הרצון שולט בהעונג כו', אך זהו מפני שהרצון שהוא בבחי' מרוצה והמשכה, נמשך העצמות שלו, והעונג שהוא בבחי' העלם, מה שנמשך ומתגלה הוא רק הארה לבד כו', ולכן הרצון שולט על העונג, והעונג שהוא רק הארה, אינו שולט על הרצון כו'.

וע"כ, להיות שהרצון הוא עצמי, שאין התענוג סיבה אליו, ובעצם מהותם המה הפכים זמ"ז כו', לכן, מה שבהמשכת הרצון נמשך מבחי' התענוג, הוא רק הארה לבד כו', להיות דכללות המשכת התענוג הוא רק הארה לבד, ובפרט בהרצון, שהם הפכי זמ"ז כו', הנה מה שנמשך בזה מבחי' העונג, הוא רק הארת והתפשטות העונג לבד כו' (רק בבחי' רצון העצמי יש בו בחי' תענוג העצמי, להיות שניהם בחי' עצמות כו', וז"ע נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני⁸⁴, לפני דוקא, בבחי' העצמות כו'⁸⁵, כנ"ל פקצ"ג⁸⁶).

קיצור. ובעצם מהותם רצון וענג הפכים זמ"ז, רצון הוא מרוצת הנפש, וענג העלם, ותוקף התענוג הוא באו"ח, וענג עצמי הוא בעצם המהות, והמשכת הענג הוא רק הארה. ולכן ענג אינו שולט על הרצון, דתענוג במושכלות לא ישנה עצם רצונו במושכלות אלקית, ומ"ר⁸⁷ דתענוגים גשמיים לא יכבה האהבה האלקית. ורצון שולט על התענוג, שמתענג במה שהוא רוצה, מפני שהעצמי נמשך. וע"כ ברצון רק הארת הענג ובמקיף.

תיא

(ג) **אמנם** כח החכ', הרי אינו עצמות הנפש, רק כח מהנפש, שגם שרש ומקור כח החכ' גם בשרשו הראשון (שאינו בבחי' מקור לשכל גלוי כו') אינו עצמות הנפש כו'. אמנם ידוע שהנפש נק'⁸⁸ נפש המשכלת, והוא מפני שכח החכ' מתאחד עם הנפש כו', וכמ"ש בלקו"ת ד"ה וידבר כו' כה"ד האלה⁸⁹, ולכאורה הרי כל הכחות מתאחדים עם הנפש, ולמה נק' דוקא ע"ש החכ', אך זהו משום דמציאות החכ' שבו הוא מצד מעלת מהות הנפש עצמו.

והענין הוא, דהרי האדם מובדל מכל הבע"ח בכח החכ' שבו, דהרי מדות טבעי' יש בבע"ח ג"כ (וכמו שגם הבהמה נמשכת אחר בנה כו', וכמו לבני עורב אשר יקראו⁹⁰,

עצם ממשי".

(87) - ומים רבים.

(88) ראה רמב"ן בראשית ב, ז. של"ה פג, ב. סה"מ תרנ"ג

ע' רלד. לעיל פק"ה (ע' ערב). סה"מ תרע"ח ע' שם.

(89) לקו"ת במדבר טו, סע"ד ואילך.

(90) תהלים קמו, ט.

(81) תהלים צז, י.

(82) ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי חוקת ע' א'ת"ג.

(83) המשך תרס"ו ע' צב ואילך.

(84) תו"כ ופרש"י ויקרא א, ט. ספרי ופרש"י פינחס כח, ח.

(85) ראה גם סה"מ תרנ"ז ע' רס.

(86) ע' תקלט ואילך (ושם): „דרצון ועונג שניהם בבחי'

שמרחם על בניו כו'⁹¹, ובפרט הנשר שהוא רחמני כו'⁹², ויתרון האדם על הבע"ח הוא שכל ודעת שבו כו', והיינו מצד מהות נפשו שהיא נפש האדם (דשרשו מבחי' פני אדם שבמרכבה⁹³, או מבחי' אדה"ע שעל הכסא כו'⁹⁴), ע"כ יש בו חכ' ושכל כו' (ובד"כ הוא מפני שנפשו הוא מבחי' התיקון, דהעיקר הוא בתיקון בחי' החכ', והוא בחי' ש' מ"ה כו', וכמ"ש במ"א⁹⁵). וכמו שמעלת האדם בבחי' הדבור שבו ה"ז מצד הנפש שהוא בחי' נפש המדברת כו'⁹⁶ (וע"כ הנפש מליאה אותיות כו'⁹⁷), כמו"כ מעלתו בחכ' ושכל הוא מצד הנפש, דלהיותו נפש האדם, ע"כ יש בו חכ' כו'. נמצא, דמפני שעצם הנפש הוא במדרי' חכ' (הגם שאינו חכ' ושכל כלל כו'), הוא הסיבה למציאת כח החכ' שבו כו'. וזהו שנק' נפש המשכלת, הגם שהנפש אינו חכ' ושכל⁹⁸, אך להיות דמהות הנפש עצמה הוא הסיבה למציאת החכ' והשכל, ה"ז מתאחד בו בבחי' אחדות ממש, עד שנק' ע"ש נפש המשכלת כו'.

ומובן מזה, דהחכ' אינו עצמות הנפש, ויש לה סיבה, רק הסיבה להחכ' הוא העצמות דהנפש, והיינו בחי' התענוג שבנפש, שהתענוג הוא עצמות הנפש, והוא בחי' הפנימי שבו (וכנ"ל שהרצון הוא חיצוני, והתענוג הוא פנימי כו'), והוא סיבת כח החכ' גם במקורו ושרשו הראשון כו'. וכמו"כ גם התגלות החכ' הוא מבחי' התענוג, דע"י התענוג שמתענג בהדבר, הוא משכיל בו כו' (דגם מה שלעולם ילמוד אדם במקום שלבו חפץ⁹⁹, העיקר הוא מצד התענוג, דהיינו שהרצון הוא עם תענוג כו'¹⁰⁰. ורצון בלא תענוג, היינו רק בדרך קב"ע, זה ג"כ יכול לפעול להשכיל, וזהו רק מצד נתינת ומסירת נפשו לזה כו', והעיקר בזה הוא מבחי' הדעת שבאורא¹⁰¹, שמכריח להשכיל כו', וכמ"ש במ"א¹⁰², וכמשי"ת¹⁰³).

ובאמת התענוג עצמו הוא שנעשה בבחי' שכל וחכ'. ולכן ההשכלה היא כפי אופן התענוג דוקא כו', דברצון, הרי יכול להשכיל היפך הרצון, משא"כ התענוג, א"א שישכיל היפך התענוג (והוא הגישמאק) שיש לו בהדבר כו', רק להיות שהחכ' אינו תענוג, היינו שהוא כמו כח בפ"ע מן התענוג, ע"כ זהו שהתענוג הוא רק סבה אל החכ',

95) ראה מאמרי אדמור"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' י ואילך. תורת חיים בראשית טז, ב ואילך.

96) ראה תרגום אונקלוס בראשית ב, ז.

97) ראה עץ חיים שער ה (שער טנת"א) פ"ג. לקו"ת בחוקתי מה, ד. נשא כו, ב. שה"ש ד, ב. שה"מ תרצ"ו ע' 110. וש"ב.

98) ראה שה"מ תרנ"ג ותרע"ח שבהערה 88. עטר"ת ע' שעט ואילך. תרצ"ו ע' 51 ואילך. ובכ"מ.

99) ע"ז יט, א.

100) ראה שה"מ תרנ"ז ע' קנ. המשך תרס"ו ע' לו. שה"מ אעת"ר ס"ע ו.

101) ראה מבוא שערים שער ג חלק ב פ"ג. עץ חיים שער יג (שער אריך אנפין) רפ"ד. הובא בלקו"ת שה"ש ל, סע"ב.

102) ראה לקו"ת מטות פז, ג ואילך. המשך וככה תרל"ז פ"ע (שה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקפב ואילך).

103) ראה לקמן פרכ"ג (ע' ותנג). ח"ב ע' ותקסא ואילך.

91) ראה אוה"ת שלח (קה"ת, תשנ"ז) הוספות ע' 73: „ובגמרא בכתובות [מט, ב] משמע שהעורב הלבן מרחם על בניו כמ"ש עורבא בעי בניה והוא גברא לא בעי בניה כו'". ובסה"מ תרס"ח ע' עו: „ועורב הוא אכזרי ואין בו טבע הרחמנות, עד שגם על בניו אינו מרחם, וכמ"ש ולבני עורב אשר יקראו כו', והא דעורב בעי בני' אמרו בכתובות דמ"ט ע"ב הא בחיוורי והא באוכמא, ופרש"י כשהן גדולים משחירין ואוהבן כו', ובתוס' שם כתבו שהן ב' מינים, יש עורב אוכם במראה והוא אכזרי, ויש לבן במראה ויש בו רחמים". וראה שה"מ תרל"ה ח"ב ע' תקיד.

92) ראה ירושלמי פאה פ"א ה"א. ספרי ופרש"י האזינו לב, יא.

93) ראה לקו"ת נשא כת, סע"ג ואילך. מאמרי אדמור"ר האמצעי האזינו ס"ע אירו ואילך.

94) ראה מאמרי אדמור"ר האמצעי שמע"צ ושמח"ת ע' אירפו. שה"מ תרכ"ט ע' קי. תרל"ט ח"ב ע' לתח.

אבל באמת התענוג הוא עצמו שנעשה בבחי' חכ' כו'. וכמו עד"מ¹⁰⁴ מי שרוצה בבנין בית, ויש לו תענוג בענין הבית, ורוצה לעשותו בפועל, ומחמת התענוג ה"ה ממציא בכח המשכיל שבו השכלות באופני ציור חדרי הבנין ואבנים נאות¹⁰⁵ עד להפליא כו', דבכח התענוג לא הי' כל פרטי ההמצאות בציורים הנאים וסדר הבנין כו', ואעפ"כ לא הי' כח המשכיל ממציא כל השכלי' רק מכח התענוג שיש לו בעצם הבית כו'. והנה לאחר שנבנה כל הבנין, והוא הולך ומטייל בו ומתענג מגודל עוצם תפארתו, הרי התענוג הוא פנימי ועצמי, שמתענג בעצם נפשו ממש בהבנין כו', אך אימתי יתענג בזה, דוקא כשהבנין נעשה ע"פ גזרת חכמתו שהשכיל מתחלה באופן הבנין, ונעשה כך במכוון בכל הפרטים, אז מתענג בו בעצם נפשו, ואם יחסר בו דבר, שנעשה לא כפי שכלו וחכמתו, מתבטל התענוג לגמרי שאינו מתענג בו כלל כו'. ה"ז הוראה גמורה שהחכמה הוא התענוג, דמה שהשכיל בתחלה באופני הבנין באופן כך וכך דוקא, הוא מצד התענוג שלו בעצם דבר הבנין (רק ששם הוא בבחי' פשיטות לגמרי), וע"כ, דוקא כאשר נעשה כפי חכמתו, אז הוא מתענג בו, לפי שהחכ' הוא התענוג, רק שבא בבחי' חכ' ושכל כו'. וזהו שבחכ' התענוג הוא בבחי' התלבשות פנימי, היינו שהתענוג הוא סבת החכ', שמשכיל בכח החכ' רק מצד התענוג כו', והוא עצמו הוא שנעשה בבחי' חכ' ושכל כו'. ומוכן דהתפשטות החכ' הוא רק מהארת התענוג, ובחי' פנימי' החכ' הוא בחי' פנימי' התענוג, עד שבשרשו ומקורו הראשון הוא ממש בחי' תענוג הנעלם העצמי כו' (וזהו מעלת כח החכ' מה שמוחין דגדלות הן בבחי' הבדלה והפרשה, וכמ"ש במ"א¹⁰⁶ דג"ר הן בחי' השבת שבכל פרצוף, שהוא בבחי' מנוחה בבחי' הבדלה כו', מפני שהחכ' הוא בחי' התענוג, והתענוג הוא בבחי' העלם כו' כנ"ל, ע"כ גם מוחין דגדלות הן בבחי' הבדלה כו').

ועפ"ז יובן מ"ש בזהר ובע"ת, דבגולגלתא מאיר רק חיצוני' עתיק בבחי' מקיף, ובח"ס מאיר בחי' פנימי' עתיק בבחי' פנימי' ובבחי' התלבשות ממש כו'. ולכאורה הרי הרצון למע' מבחי' החכ' כו'. ולפי הנ"ל מובן, דבאמת הרצון הוא למע' במה שהוא בחי' עצמי מהנפש כו' (אבל הוא בחי' חיצוני' העצמות כנ"ל, וע"כ בא הרצון בבחי' מקיף לבד, שהוא בחי' חיצוני' כו'), ואין התענוג סבה אליו כו', וע"כ, מה שמאיר בו מבחי' התענוג הוא התפשטות הארתו לבד כו', והחכ', ע"ה שאינו עצמי, סבתו הוא התענוג, והוא מהותו בעצם כו' (ולכן בהמשכת עצמות החכ' נמשך פנימית ועצמות הנפש ממש כו', וכמו בהולדה, שהטפה נמשכת מעצמות המוח שבה עצם כח החכ' ועצם התענוג, שמוליד בדומה לו מהות נפש ממש כו', שנותן לו כל העצמו' שלו¹⁰⁷, עד שיכול להיות יפה כח הן כו'¹⁰⁸, וכמ"ש במ"א¹⁰⁹), דבחי' פנימית ועצמות החכ' הוא עצמות התענוג כו'. וכמו

104 תפלה למשה שם (מאמרי אדמו"ר הזקן שם ע' קנח. סה"מ תר"ס שם ע' ס ואילך). וראה גם סה"מ תרס"ג ח"א ע' פט. המשך תרס"ו ע' קנ.
107 ראה לקו"ת שה"ש לט, ג ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' ג ואילך. וש"נ.

108 שבועות מה, סע"א.

109 ראה סה"מ תרנ"ז ע' רסו ואילך. תרנ"ט שם. וש"נ.

104 הבא לקמן לשון ד"ה תפלה למשה במאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ע' קנט. ד"ה הנ"ל תר"ס (סה"מ תר"ס ע' סא) – עם הוספות וכו'. וראה גם סה"מ תרמ"ח ע' קפב. תרנ"ב ע' צג. תרנ"ד ע' ט. המשך תרס"ו ע' קכו ואילך. סה"מ תרצ"ו ע' 176.

105 נאות: במאמרי אדמו"ר הזקן שם: נאים.

106 ראה פרי עץ חיים הקדמה לשער השבת ספ"ב. ד"ה

דפנימי' אבא הוא פנימי' עתיק ממש¹¹⁰, כ"ש שהוא כן בבחי' ח"ס, שהוא בחי' פנימי' עתיק ממש כו', וע"כ נק' באד"ז¹¹¹ מוחא דעת¹¹² ק"ו. וי"ל שזהו מה שבגולגולת מתלבש חסד דעת¹¹³, ובחכ' מתלבש גבורה דעת¹¹⁴, וידוע¹¹⁵ דבחי' החסד, דעם היותו בחי' הגילוי (והוא אור שאינו מתעבה כו'¹¹⁶), מ"מ הוא בחי' חיצוני' לבד כו', ובחי' גבו' דעת¹¹⁷ הוא בחי' פנימי' עת"י שבא בבחי' תגבורת העצמי' כו', ומלובש בבחי' ח"ס דוקא כו'¹¹⁷, ועמ"ש בלק"ת בהביאור דשוש אשיש כו'¹¹⁸.

ועפ"ז יובן מ"ש³ דרשו ה' בהמצאו, בזמן שהוא מצוי גם ליחיד כו', ולכאורה מ"ש⁷ בכל קראנו אליו ה"ז ג"כ בחי' אוא"ס שלמע' מהשתל' כו'. אך הענין, דמש"א⁷ אליו ולא למדותיו, היינו שלמע' מע"ס⁸, אבל מ"מ הוא מה ששייך להשתל' (והפרד"ס¹¹⁹ מפרש אליו הוא בחי' האור המתלבש בהכלים כו', ובכתבים¹²⁰ מבו' דאליו הוא בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מאו"כ דאצי', אבל מ"מ זהו מה ששייך להשתל' כו'¹²¹). וזהו בחי' הרצון ובחי' חסד דעת¹²², שכ"ז בחי' חיצוני' לבד כו', וע"כ יש בזה עדיין חילוקי מדרי', שהוא לצבור, שיכולים להמשיך מבחי' ומדרי' זו כו'. אבל בר"ה ועשיית' אז מאיר בחי' פנימי' ועצמות א"ס, בחי' גבו' דעתיק שמלובש במו"ס, שהוא תגבורת העצמות, גילוי בחי' פנימי' עתיק כו', וכמ"ש¹²² חשף ה' את זרוע קדשו כו', קירוב המאור כו'¹²³, ולכן אז זמן התשו' לתקן כל הפגמים והחסרונות שחיסר באיזה מצוה או קיצר בעבודת הוי', דבכדי למלאות הפגמים והחסרונות צ"ל ההמשכה מבחי' עצמות א"ס, דהיינו בחי' פנימי' עתיק, בחי' עצמות התענוג כו', וכמשנת"ל פקצ"ג¹²⁴. וזהו ג"כ ענין תקיעת שופר, שהו"ע הצעקה פנימי' מעומקא דלבא, בחי' צעק לבם כו'¹²⁵, ושופר הוא קול המטיל חרדה¹²⁶, דהיינו בחי' גבו' דעתיק כו'. והזמן המסוגל לזה הוא בעשיית', דאז מאיר בחי' פנימי' עתיק כו', דבבחי' ומדרי' זו לא יש חילוקי מדרי' כלל, וה"ה מצוי לכל דורשיו, גם ליחיד כו'. ובירושלמי⁹⁹ אי' שהוא מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, היינו בתורה, והוא כמשנת"ל¹²⁷ דבחי' מאיר בחי' פנימיות עתיק כו'. וזהו שהתורה היא ג"כ תשובה, דכמו שהתשובה היא רפואה, וכמאמר¹²⁸ גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם, שנא'¹²⁹ ארפא משובתם, כמו"כ בתורה כתי'¹³⁰ ולכל בשרו מרפא כו', והיינו מפני שבחכ' דתורה יש בזה גילוי בחי'

תיג

הנ"ל הערה 7. וראה מקומות שצויינו בהערה 8.
 (120) ראה מקומות שצויינו בהערה 8.
 (121) ראה גם סה"מ עטרת ע' ט.
 (122) ישעי' נב, י. וראה חז"ל ריד, ב.
 (123) ראה דרך חיים ע' 26. ס"ע ע' 41. ע' 48 ואילך. ע' 181.
 מאמרי אדמו"ר האמצעי תצא ע' תקכד. סה"מ תרנ"א ע' נג.
 קונטרס העבודה ספ"ה.
 (124) ע' תקמ ואילך.
 (125) איכה ב, יח. וראה לעיל שם.
 (126) ראה תו"א יתרו עג, ג. לקו"ת דרושים לר"ה ס, סע"א ואילך. ובכ"מ.
 (127) פ"ר (ע' תקנו ואילך).
 (128) יומא פו, סע"א.
 (129) הושע יד, ה.
 (130) משלי ד, כב. וראה תו"א בראשית ח, סע"א.

(110) ראה אוצרות חיים שער עתיק פ"ד (לח, ב – בהוצאת קאָרעץ, תקמ"ג) בהגהת מהר"ן בשם האריז"ל. רמ"ז לזח"ג רעו, ב. לקו"ת נצבים מט, ד. אוה"ת נצבים שם (ע' ארעו). סה"מ היש"ת ע' 49 ואילך. וש"נ.
 (111) הנ"ל פ"ר (ע' תקנז).
 (112) = דעתיקא קדישא.
 (113) = דעתיק יומין.
 (114) ראה עץ חיים שער יג (שער אריך אנפין) פ"ו ז.
 (115) ראה אוה"ת תצוה ע' א'תשלב.
 (116) ראה פרי עץ חיים שער יוהכ"פ פ"ג. מקדש מלך לזח"א יז, א (הובא באוה"ת בראשית ח"ג תצד, סע"א). סידור עם דא"ח רלו, ג. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קיז, ג.
 (117) ראה גם אוה"ת ענינים ס"ע עט ואילך.
 (118) לקו"ת שם, ג ואילך.
 (119) שער ד (שער עצמות וכלים) פ"א ואילך. שער לב

שבת תשובה, ה'תרד"ע

תקסז

פנימיות עתיק כו'¹³¹. וזהו דרשו ה' בהמצאו, אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ, דאז הוא מצוי, היינו שנמשך בחי' עצמיות א"ס, בחי' פנימיות עתיק כו', וה"ה נמצא¹³² כבי' לדורשיו, גם ליחיד כו'.

קיצור. אמנם חכ' עם היותו רק כח, נק' הנפש ע"ש החכ', דעצם הנפש הוא חכ', שזהו מעלת האדם (והוא בחי' תיקון), וזהו סבת מציאת כח החכ', ולכן מתאחד עם העצם ונק' ע"ש. וזהו שהתענוג הוא סבת החכ'. ובאמת התענוג הוא עצמו נעשה חכ', ולכן החכ' היא כפי התענוג דוקא, וכמו חיוב השכל בהבנין הוא כפי תענוג העצמי בו. וזהו דמוחין דגדלות הן בהבדלה, ובשרשו ומקורו הוא התענוג הנעלם. וזהו דח"ס הוא פנימיות עתיק, ובבחי' פנימיות. וי"ל דז"ע גבו' דעתיק שמלובש במו"ס. וזהו דרשו ה' בהמצאו, דבכל קראנו איליו, בחי' רצון, ובהמצאו בעשי"ת שהעצם מצוי, בחי' עתיק. ובירוש' בבת"כ ובמ"ד¹³³, זהו תורה, בחי' ח"ס.

(133) = ובירושלמי [איתא שהוא מצוי] בבתי כנסיות ובתי מדרשות.

(131) ראה גם אוה"ת שבערה 18. שיחת ש"פ תבוא תשכ"ז (תורת מנחם התוועדיות תשכ"ז ח"ג ע' 372).
(132) נמצא: כ"ה בכי"ק. בהעתקה: מצוי.

בס"ד. ליל ב' דחה"ס, תרד"ע

העושה: סוכתו תחת האילן כאלו עשאה בתוך הבית². וצ"ל והלא ידוע דאילן הוא בחי' או"מ³, וכמ"ש⁴ והשענו תחת העץ, שזהו מה שהמשיך להם אברהם או"מ כו', וסוכה הוא ג"כ או"מ, שז"ע סכך הסוכה כו', ומפני מה העושה סוכתו תחת האילן כאלו עשאה כו'. וביותר אינו מובן, לפי מה דאי' במד"ר פ' וירא⁵, אתה אמרת והשענו תחת העץ, חייך שאני פורע לבניך במדבר בישוב ולע"ל, במדבר, פרש ענן למסך⁶, בישוב, בסכות תשבו כו', ולע"ל, וסוכה תהי' לצל יומם כו'⁸, הרי דמצות סוכה הוא משום דוהשענו תחת העץ, ולמה סוכה תחת האילן פסולה כו'⁹. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל¹⁰ ההפרש בין מו"ס לגולגלתא, דבגולגלתא, בחי' אור עתיק הוא רק בבחי' מקיף ובחי' חיצוני' לבד, ובמו"ס מאיר בחי' פנימי' עתיק ובבחי' פנימי'. ונת"ל¹⁰ דגילוי העונג הוא ברצון ובחכ', רק שברצון הוא רק הארת העונג, ובבחי' מקיף והבדלה, להיות שהרצון הוא עצמי, כמו העונג, דשניהם עצמי, רק שהעונג הוא פנימי' העצמיות, ורצון הוא חיצוניות העצמיות, אבל אין העונג סכה אל הרצון, ובעצם מהותם המה הפכים זמ"ז כו', וע"כ מה שבגילוי הרצון יש בזה עונג, ה"ז רק הארה לבד ובבחי' מקיף כו'. משא"כ החכ' אינו עצמי, כ"א כח מהנפש, ויש לו סכה כו', אמנם הוא עצמות הנפש, מה שהוא במדרי' אדם כו', והיינו שהתענוג הוא סכת החכ', וא"כ ה"ז בבחי' התלבשו' פנימי, מאחר שזהו הסכה כו'. רק שבהתפשטו' החכ' הוא הארת העונג, ובעצם החכ' הוא בחי' עצמות העונג כו', והיינו דבכ"ס מלוכש בחי' התענוג העצמי, דהיינו בחי' פנימי' עתיק כו'.

תיד

רד) אמנם לפי הנ"ל צ"ל, מאחר דבכ"ס מתלבש בחי' פנימי' עתיק¹¹, וממילא הרי ח"ס הוא בחי' פנימי' הכתר כו' (למעלה מבחי' גולגלתא, שהוא בחי' חיצוני' הכתר, דהארת עתיק הוא שם בבחי' מקיף לבד כו', וכמ"ש בע"ח¹² דגולגלתא היא חיצוני' הכתר, ומו"ס פנימי' הכתר כו'), איך ח"ס הוא בבחי' מקור לחכ' הגלוי' כו', שהרי מקור החכ' הוא מבחי' ח"ס, וכמו עד"מ שכל גלוי הוא מכח המשכיל, כמו"כ בדוגמא למע' חכ'

- (2) סוכה פ"א מ"ב (ט, ב).
- (3) = אור מקיף.
- (4) וירא יח, ד.
- (5) פמ"ח, י.
- (6) תהלים קה, לט.
- (7) אמור כג, מב.
- (8) ישעי' ד, ו.

(9) ראה סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תקפא ואילך. תרל"ד ס"ע שלט ואילך. ע' שפד ואילך. ד"ה העושה סוכתו תשכ"ח (סה"מ

תשכ"ח ע' כה ואילך).

(10) פ"ר (ע' תקנו ואילך).

(11) ראה אוה"ת שבהערה ו.

(12) שער כג (שער מוחין דצלם) ספ"ב. וראה אוה"ת שם (ע' ארעג ואילך).

- (1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על: ד"ה הנה יגמדה"ר באוה"ת נצבים ע' ארעג ואילך. ע' ארעה ואילך. אמרי בינה שער התפילין פקמ"ב (קפג, סע"א ואילך)*. ד"ה והנה אחר שנתבאר במאמרי אדמו"ר האמצעי יום כפור ע' אקמא ואילך** – כנסמן לקמן בהערות.
- ד"ה העושה סוכתו תחת האילן תש"כ (סה"מ תש"כ ע' יב ואילך) מיוסד, כנראה, על מאמר זה.

(* חלק מנ"ה א"ר אבהו תרנ"ג (סה"מ תרנ"ג ע' קנד). וחלק מנ"ה שיר המעלות תרס"ד (סה"מ תרס"ד ע' טו ואילך) מיוסדים, כנראה, על אמרי בינה שם.

(** חלק מנ"ה שיר המעלות הנ"ל (סה"מ תרס"ד ע' יז) מיוסד, כנראה על מאמרי אדמו"ר האמצעי שם.

דאצי' שרשה מבחי' חכ' שבכתר כו', והלא פנימי' הכתר אינו בבחי' מקור לע"ס כנודע, ומאחר דח"ס הוא בחי' פנימי' הכתר, איך הוא בבחי' מקור לחכ' כו'.

אך הענין הוא¹³, דהרי באמת התהוות החכ' מבחי' חכ' שבכתר הוא מבחי' שערות לבד, וכמא'¹⁴ אבא יונק ממזלא, שהוא מזל ונוצר חסד¹⁵ כו'. וענין השערות ידוע שזהו הארה הבאה בדרך דילוג¹⁶, שלא בס' והדרגה כו', וכל המשכה שבדרך דילוג הוא שאינו נמשך מהות האור כמו שהוא, כ"א ע"ד הארה דהארה לבד כו' (וידוע דכל הארה דהארה היא הארה נבדלת ממקורה כו', וכמו"כ בענין זה, הגם שאינה בבחי' הארה נבדלת ממש כמו אור של תולדה כו', מ"מ, אינו מהות האור כמו שהוא כו'. וכמו גילוי הקו שבדרך דילוג הצמצום, הגם שנוגע ודבוק במקורו¹⁷ והוא מעין מקורו כו'¹⁸, מ"מ, המשכתו ע"י הפסק הוא שאינו מהות האור הראשון כו', וידוע דהקו נק' מזל כו', וכמאמר¹⁹ האי חוטא יקירא קדישא כו' איקרי מזל כו'). וכמו"כ הוא בבחי' מזל ונוצר, מקור החכ', שזהו המשכה בדרך דילוג. וע"כ, הגם דשרש המשכתו הוא מח"ס, שזהו פנימי' הכתר כו', מ"מ, יכול להיות מזה התהוות החכ' דאצי' כו'. וזהו מ"ש²⁰ והחכ' מאין תמצא, דפי' מאין הוא בחי' הארה לבד, שבאין ערוך לגבי מקורו, שמזה נמצא מציאו' החכ' כו'. וגם פי' מאין היינו מבחי' אין העצמי דכתר²¹, וי"ל שזהו בחי' ח"ס, שבה מלוכש פנימיות עתיק, שע"כ נק' אין, שהיא בבחי' אין עצמי כו', וממנה נמצא החכ' בבחי' מציאה, וכמו המציאה שאינו²² יודעים מאין בא, כמו"כ החכ' אינה מרגיש מקורה, לפי שנמצאה מבחי' הארה לבד, ונמצאה בבחי' מציאות דבר כו'. וע"כ, חכ' דאצי', הגם שנמצאה מבחי' ח"ס, היא באין ערוך לגבי, לפי שנמצאה מבחי' הארה דהארה לבד, שבאין ערוך לגבי ח"ס, ונמצאה מזה בבחי' מציאות דבר כו'.

אך עדיין אין זה מתיישב, שהרי²³ יגת"ד²⁴ בהכרח שבהם מאיר מבחי' מהות מו"ס ממש, שהרי נודע דיגמה"ר שהן יגת"ד²⁵, על ידם הוא תיקון כל הפגמים²⁶, והיינו משום המשכתם מבחי' מו"ס, וכמ"ש באד"ר²⁷ דקל"ב א', כל תיקוני דיקנא לא אשתכח אלא ממוחא דרישא כו', ולהיות דבח"ס מלוכש בחי' פנימי' עתיק, ע"כ נמשך משם מילוי כל הפגמים כו'. דהרי ידוע דהמצות שרשם מגולגלתא²⁸, ונת"ל פ"ר²⁹ דהעונג עליון מאיר שם בבחי' מקיף לבד כו', והוא בחי' חיצוני' העונג כו', ובמו"ס מלוכש בחי' עונג העליון בבחי' פנימי', והוא פנימי' העונג כו', וע"כ עי"ז מתתקן הפגם שבמעשהמ"צ³⁰ כו'.

תטו

20 איוב כה, יב. וראה אוה"ת נח ח"ו תתרטו, ב.
 21 ראה סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שב. וש"נ.
 22 שאינו: = שאינו, שאין אנו.
 23 בהבא לקמן – ראה אוה"ת שבהערה 1.
 24 = י"ג תיקוני דיקנא.
 25 ראה זח"ג (אד"ר) קלא, א. עץ חיים שער יג (שער אריך אנפין) פ"ט.
 26 ראה תניא אגה"ת פ"ח (צח, א).
 27 = באדרא רבא (בזהר חלק ג).
 28 ראה לקו"ת אחרי כח, א. שם, ד. שלח מט, ד. ובכ"מ.
 29 ע' תקנא.
 30 = שבמעשה המצוות.

13 ראה לקו"ת ברכה צה, סע"ב ואילך. אוה"ת חיי שרה ח"ו תתתי, א ואילך.
 14 זח"ג (אד"ר) רפט, ב. עץ חיים שער הכללים פ"ה. שער יג (שער אריך אנפין) ספ"ט. שער יד (שער או"א) פ"ג. ספ"ח. ועוד.
 15 תשא לד, ז (ושם: נוצר).
 16 ראה תו"א מקץ לה, ב.
 17 ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.
 18 ראה סה"מ תרנ"ו ע' שעו ואילך. תרנ"ט ע' נט ואילך.
 19 המשך תרס"ו ע' ריה ואילך. ע' תרטו. לעיל פ"א (ע' כג). לקמן ח"ב ע' ותתקיד ואילך.
 19 זח"ג קלד, א.

וכמשנת"ל פקצ"ג³¹, דלגבי התענוג העצמי אין הרצון תופס מקום, ע"כ נמשך משם סליחת עוונות, וגם, להיות הרצון חיצוניות והעונג פנימיות, ע"כ נמשך משם הרצון מחדש, שז"ע מילוי הפגמים כו'. אמנם מובן מזה, דביגת"ד מאיר מהות ועצמות בחי' עתיק, דהרי הארת עתיק מאיר בהרצון ג"כ, וא"כ, מה שמהיגת"ד נמשך מילוי הפגמים, זהו מפני שמאיר בהם בחי' מהות ועצמית עתיק כו'. ועיקר המשכה זו דבחי' עצמית עתיק הוא במזל ונוצר, וכדאי' באד"ז דרפ"ט ע"ב, בהאי מזלא (דהיינו תיקון הח' מיגת"ד, שהוא²⁵ מזל ונוצר חסד³²) פשיט פשיטותא דקוטרא עילאה ההוא רישא דכל רישין דלא אתיידע ולא אשתמודע כו', בג"כ כולא בהאי מזלא תלי' כו', והיינו, דבחי' פשיטת קשר עליון שהוא בחי' רדל"א, נמשך ומאיר בבחי' דיקנא בכלל, ובמזל ונוצר בפרט, דלכך כולהו מיני' תליין. והנה, מה שרדל"א נק' קשר עליון, י"ל שע"ז הוא התקשרות עצמות א"ס עם עולמו' והשתל' כו'³³, דהרי עתיק הוא בחי' העתקת העצמו' כו', וא"כ הרי בזה הוא התקשרו' הא"ס עם העולמו' כו'³⁴. והגם דעתיק הוא שנעתק ונבדל מהשתל' כו', הרי נת"ל פקצ"ו³⁵ דעצמו' א"ס אינו בגדר העתקה מהשתל' ג"כ, וכשנעשה בחי' עתיק ה"ז בגדר ההעתקה עכ"פ כו', א"כ, הרי בזה שנעתק ונבדל מהשתל', ה"ה בבחי' ההתקשרות בהשתל' כו'. ובאמת י"ל, דעיקר ההתקשרות הוא בנש"י³⁴, דזהו מה שעיקר ההמשכה הוא במזל ונוצר³⁶, להיות דמזלות ונוצר ונקה³⁶ הן מזלות דנש"י, וכמ"ש במ"א³⁷, וזהו אין מזל לישראל³⁸, דהפי' הוא שהאין הוא המזל דישראל, והוא בחי' האין העצמי דבחי' פנימי' עתיק שמלוּבש במזל ונוצר כו', ועש"ז נק' קוטרא עילאה, שהו"ע ההתקשרו' דעצמו' א"ס שנתקשר כבי' בנש"י כו'. גם י"ל ענין קוטרא עילאה, דנתקשר בזה כל העצמו' דא"ס ב"ה, דע"ה שזהו רק בחי' תחתונה שבעצמו', מ"מ, בנקודה זו מקושר כל העצמו' כו'. וע"ד שא' שכשאתה תופס במקצת מן העצם אתה תופס בכולו³⁹, וענין מקצת מן העצם היינו בחי' האחרונה שבעצמות כו' (ועמשית"ל פ' 40), שבזה מקושר כל העצמות כו'. ונמצא דביגת"ד בכלל, ובמזל ונוצר חסד בפרט, נמשך בזה מהות בחי' עתיק ממש כו'. ולכאו' א"מ, והלא המזלות הן מח"ס, ומהו"ע דפשיטות קוטרא עילאה הוא בהאי מזלא כו'. הנה זה מובן ממשנת"ל פ"ר²⁹, דבחי' פנימי' עתיק מלוּבש בח"ס, ונת' בפר"ג⁴¹ דח"ס הוא בחי' פנימי' עתיק כו', וע"כ, הדיקנא הנמשכת ממנו, מאיר בה בחי' פנימי' עתיק כו'. וז"ע כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן כו'⁴², דשמן הטוב הוא בחי' פנימי' עתיק, וכמ"ש⁴³ שמן

31) ס"ע תקמ ואילך.

32) ראה גם פירוש יפה שעה לאדרא זוטא שם (שלוניקי, תקע"ג - יא, ב). מבוא שערים שער ג ח"ב פ"ו.

33) ראה גם והי' ביום ההוא תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ע' רלא).

34) ראה לקמן פרי"ט (ע' ותמב ואילך).

35) ע' תקמו ואילך.

36) תשא לד, ז (ושם: נוצר). וראה עץ חיים שער הכללים פ"ה.

37) ראה לקו"ת האזינו עג, ריש ע"ג. סה"מ תרל"א ח"א

ע' שלו. תרל"ג ח"א ע' רלט. חנוך לנער ע' 48.

38) שבת קנו, א. וראה לקו"ת שם עא, ד. סה"מ וחנוך לנער שם.

39) כתר שם טוב (קה"ת, תשס"ד) סימן קיא⁴⁸. הוספות סימן רכז. וש"נ.

40) פ' 9: ערב (ע' ותקנג).

41) ע' תקסה.

42) תהלים קלג, ב.

43) תרומה כה, ו. וראה רמ"ז פת, ב. לקו"ת בהעלותך לא,

ריש ע"ג.

ליל ב' דחה"ס, ה'תרד"ע

תקעא

למאור, שזהו בחי' מאור⁴⁴ שלמע' מאור כו'⁴⁵. ומבו' במ"א⁴⁶ בג' מדרי' דאור מים רקיע⁴⁷, דונהר יוצא מעדן⁴⁸ הוא בחי' מים כו', ועדן הוא בחי' אור כו', ושמן למאור הוא בחי' עדן עילאה סתימאה, הנז' באד"ז דרפ"ח סע"ב ודר"צ רע"א, והוא בחי' מוחא דעתיקא, בחי' מו"ס, שבו פנימי' עתיק כנ"ל. ולכן השמן אינו מתערב כו'⁴⁹. והיינו בחי' אנת חד ולא בחושבן⁵⁰, בחי' הי"א שבקדושה כו'⁵¹. והו"ע קדושתו שלמע' מקדושתכם כו'⁵². ובחי' שמן הטוב יורד על הזקן, שמאיר ביגת"ד כו', וכמ"ש באד"ר דקל"א א', דנגדין בי' י"ג נביעין מבויעין דמשח רבות טבא כו', ובאדר"ז דרפ"ט ב', י"ג נביעין דמשחא רבותא טבא תליין בדיקנא כו'. הרי דכמזל ונוצר מאיר בחי' עצמו' ח"ס ממש, וא"כ איך הוא בבחי' מקור לחכ' כו'.

קיצור. ולפי הנ"ל, איך ח"ס מקור חכ' הגלוי'. הענין, דזהו בבחי' שערות, מזל ונוצר. **תמוז** וזהו והחכ' מאין העצמי דכתר תמצא, בבחי' מציאה, מפני שהוא רק ממזל. ועדיין אינו מתיישב, שהרי ביגת"ד מאיר בחי' פנימיות עתיק, ולכן ממלאים כל הפגמים, והעיקר הוא במזל ונוצר, וכמ"ש באד"ז בהאי מזלא פשיט פשיטותא דקוטרא עילאה, בחי' רדל"א, שנק' קשר העליון, מפני שמקשר א"ס עם העולמות, והעיקר עם נש"י (דשרשם במזל ונוצר). וי"ל שנק' עתיק קשר עילאה, דעם היותו בחי' אחרונה, מקושר בזה כל העצמות, והיינו דפנימיות עתיק שבמו"ס (וי"ל שהו"ע שמן הטוב, שמן למאור, למעלה מאור, עדן סתימאה), העיקר הוא במזל ונוצר. ואיך הוא מקור לחכ'.

(רה) **אך** הענין הוא⁵³, דבח"ס גופא יש ב' מדרי', ובד"כ הוא בחי' פנימי' ח"ס ובחי' חיצוני' שבו כו'. דהנה, יש ב' מדרי' בענין הסתימות, הא', שהוא סתום לגמרי, ואינו נגלה למקבלים לעולם, והב', כאשר הוא סתום מן המקבלים, ולפעמים נגלה אליהם כו'. וזה תלוי בעיקר ענין הסתימות, שיש בו ב' מדרי', הא', כאשר הסתימות שלו אינו רק אל המקבלים לבד, שמפני מיעוט ערכם לא יוכלו להשיגו, הלא בזה יש חילוקי מדרי' לפ"ע המקבלים, מאחר שהסתימות הוא רק מצד שהמקבלים אינם יכולים להשיגו, הרי א"ז ככל המקבלים בשוה כו'. ויוכל להיות לפרקים בחי' התגלו' הסתימות, שהרי האור בעצם הוא בערך המקבלים, רק שמפני מיעוט ערכם אינם יכולים לקבל, ומ"מ, הרי אפס קצהו נגלה להם, ויכול לבא לידי גילוי לגמרי בהגדלת כלי המקבלים כו'. והב', כאשר בחי' הסתימות היא מצד עצמו דוקא, ולא למקבלים לבד, אלא מצ"ע, שהוא בבחי' ההעלם

44 = קָאוּר.

45 ראה לקו"ת קרח נד, ד. אוה"ת בהעלותך ע' שלב. קרח ס"ע תרצג.

46 ראה אוה"ת בהעלותך ע' תכת.

47 ראה זח"ב קסז, ב. עץ חיים שער יא (שער המלכים) פ"ו. שער לט (שער מ"ן ומ"ד) פ"ה"ז. סידור עם דא"ח ע, א ואילך. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תנד ואילך. תרל"ח ע' קמג ואילך. וראה ספר הערכים ח"ב ח"ג ערך אור מים רקיע ע' תטו ואילך. וש"נ.

48 בראשית ב, י.

49 שמו"ר פל"ו, א. וראה לעיל ספמ"ב (ע' צה). וש"נ.

50 תקו"ז בהקדמה (יז, א).

51 ראה אוה"ת במדבר (שבועות) ע' קכת. דברים ע' יט. תהלים (יהל אור) ע' מת. סה"מ עטר"ת ע' תקפז. ד"ה ואברהם זקן תשל"ז (סה"מ מלוקט ח"ד ע' נו ואילך. בהוצאה החדשה – ח"א ע' שג ואילך).

52 ראה ויק"ר פכ"ד, ט.

53 בהבא לקמן – ראה אמרי בינה שבעה ע"א. וראה גם סה"מ תר"ן ע' שסא ואילך. תרנ"ג ע' קנג ואילך. המשך תרס"ו ע' קכו. סה"מ עת"ר ע' ז ואילך. לעיל פ"ר (ע' תקנו ואילך).

והסתימות, שזהו הנק' העלם העצמו' כו', והיינו שהאור בעצם הוא למע' מגדר גילוי כו', דבזה לא יש חילוקי מדרי', וזה א"א שיבא לידי גילוי לעולם, אפי' אפס קצהו כו'.

וביאור הענין הוא, דהנה ידוע⁵⁴ מ"ש בזהר תרומה דק"ז⁵⁵ בענין סמ"ך ומ"ם דאפרסמון, דעם היות ששניהם סתומים, יש הפרש ביניהם, דמ"ם, הסתימה שלו היא בריבוע, והיינו שמ"מ יש לו אחיזה והתיישבות בהפנימי כו', וסמ"ך הוא בעיגול, היינו שאין לו אחיזה והתיישבות כלל כו'. ובזהר ח"א ד"ה ע"א אי', עיגולא וריבועא דלגאון, וכ' המק"מ⁵⁶ שז"ע עיגולים ויושר כו'.⁵⁷ וי"ל דענין עיגולא וריבועא הוא בחי' האו"מ דאו"ס שלפני הצמצום, והוא בחי' העיגול הגדול שלפני הקו כו', ובחי' אור המלביש שאחר הצמצום, שג"ז הוא בבחי' מקיף כו', ובד"כ הו"ע בחי' טה"ע וטה"ת, דטה"ע הוא בחי' העיגול הגדול שלפה"צ כו'.⁵⁸ ובחי' טה"ת הוא בחי' אור המלביש כו', ובד"פ בחי' טה"ת זהו בחי' א"ק כו', אך גם בחי' המלביש ג"כ בכלל בחי' טה"ת כו'. ואי' בעה"מ ש"ב פ"ב⁵⁹, דהמלביש הוא מרובע. ובע"ח⁶⁰ אי' דצמצום הראשון שהוא בנקודה האמצעית דאו"ס ב"ה שנעשה חלל ומקו"פ והאו"ס מקיפו מכל צד, הוא בעיגול דוקא⁶¹, וכ"ה באוצ"ח⁶², ובמבו"ש⁶³ מבו' הטעם ע"ז⁶⁴. וי"ל שז"ע מ"ם וסמ"ך, דאור המלביש הוא בחי' מ' סתומה, להיות שזהו אחה"צ, ה"ז בבחי' שייכות אל העולמו' וההשתל' כו', ועיגול הגדול שלפה"צ ה"ז בחי' סמ"ך, והיינו שמובדל בערך מבחי' השתל' כו'.

והנה, מה שהמלביש הוא מרובע, אי' בעמה"מ⁵⁹ הטעם ע"ז, שז"ע ד' אות' הוי', שנעשה מהם הד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. וא"כ צ"ל דבחי' עיגול ה"ז למע' מש' הוי'. ולפ"ז י"ל ב' הבחי' דמ"ם וסמ"ך בחי' עיגולא וריבועא גם באו"ס שלפני הצמצום. דהנה מבואר במ"א⁶⁵ בענין עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד⁶⁶, דשם זה הוא ש' הוי', וא"כ הרי יש שם הוי' גם באו"ס שלפני הצמצום, רק שזהו בבחי' התפשטות האור. דהנה ידוע דבאו"ס שלפני הצמצום, עם היות דבכללות הוא בחי' אור הכלול בעצמותו (דענין הצמצום הוא שיהי' התגלות כבי' חוץ לעצמותו כו', וקודם הצמצום הכל הוא כלול בעצמותו כו', וכמ"ש במ"א⁶⁷), מ"מ, בד"פ יש בזה מדרי', והוא בחי' התפשטו' האור ובחי' עצם האור, ובחי' התפשטות האור (שזהו אצי' דכללות) הוא שם הוי', וכמ"ש במ"א⁶⁸

ת"ז

הזה הוא מרובע כו' עכ"ל, ובע"ח שם כ' בפירוש שהמקום פנוי הי' בעיגול דוקא ועי' הטעם לזה, ודבר זה א"צ לפנים כלל כו'. וראה גם סה"מ תרמ"ג ע' עט. תרנ"ט ע' רמט. וש"נ. (62) - באוצרות חיים (שער א (שער אדם קדמון) בתחילתו).

(63) - ובמבוא שערים (שער ראשון ח"א פ"א).

(64) ראה גם סה"מ תרמ"ט שם ואילך.

(65) ראה אוה"ת יתרו ע' תתלה ואילך. סה"מ תרנ"ו ע' שסג. ע' שפד.

(66) פרקי דר"א פ"ג.

(67) ראה סה"מ תרס"ט ע' נו.

(68) ראה סה"מ תר"ס ע' מג ואילך. תרפ"ט ס"ע 19 ואילך.

(54) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קנז ואילך. אמרי בינה ומאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה 1. ביאורי בזהר לאדמו"ר האמצעי נב, א ואילך.

(55) עמוד א ואילך.

(56) - המקדש מלך (לזהר שם).

(57) ראה אוה"ת ברכה ע' א'תתמה ואילך. סה"מ תרס"ט ע' קצ.

(58) ראה לעיל פנ"ט (ע' קמה). וש"נ.

(59) - בעמק המלך שער ב (שער אויר קדמון) פ"ב.

(60) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

(61) ראה גם סה"מ תרמ"ט ע' רעה: „ועוד ראי' מוכחת

שבע"ח אין הכוונה על הצמצום שהי' במלבוש, שהרי בעה"מ [= בעמק המלך] שער אויר קדמון פ"ב כ' וי"ל המקום הפנוי

בענין אתה הוא הוי' לבדיך⁶⁹. אך בדרך כלל⁷⁰, כללות האור שלפני הצמצום הוא ש' הוי', ובחי' עצם האור והתפשטות האור הוא בחי' י"ה ו"ה, דעצם האור שלמעלה מבחי' שייכות אל העולמות הוא בחי' י"ה, והתפשטות האור בחי' ו"ה, ובכללות הוא בחי' שמו הכלול בעצמותו כו' (ועמשנת"ל פך"ד⁷¹). וכ"ז הוא בהאור כמו שהוא בבחי' המשכה מן העצמו, יש בזה בחי' עצם האור, שאינו בבחי' גילוי והתפשטות עדיין, ובחי' התפשטות האור, שז"ע שהי' אוא"ס ממלא מקום החלל כו'⁷² (והן ב' המדרי' דממכ"ע וסוכ"ע בשרשן הראשון באוא"ס שלפה"צ כו', דממכ"ע הוא בחי' התפשטות האור, דבזה הוא עליית הרצון שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו', ובחי' עצם האור, שזהו קודם עליית הרצון, ה"ז בחי' שרש בחי' סוכ"ע כו'), וכמ"ש במ"א⁷³, וכ"ז הוא בבחי' המשכה וגילוי מן העצמו כו'. אמנם, האור הכלול בעצמותו ממש הוא שאינו בבחי' המשכה מן העצמו כלל, רק כלול בעצמותו בבחי' יכולת לבד מה שביכולתו ית' להאיר כו'. ועז"א דשמו קדמון כקדמותו ית'⁷⁴, היינו בחי' השם הכלול בעצמותו בבחי' יכולת לבד כו', דעל האור אינו שייך לומר קדמון ח"ו, שהרי הוא גילוי רצוני, וכל גילוי רצוני הרי כאלו קדמו ההעדר כו', רק האור כמו שהוא בבחי' יכולת לבד, בזה בהכרח לומר שזהו קדמון כקדמותו ית' כו', וכמ"ש באורך בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו⁷⁵. ומבו' במ"א⁷⁶, דבזה יצדק מ"ש הגנת אגוז⁷⁷, הובא בשל"ה בהתחלתו⁷⁸, דש' הוי' כמו שהוא בעצמו אינו בבחי' אותי' כו', דדוקא האור כמו שהוא בבחי' המשכה, יש בו אותי', שהו"ע הגילוי ואופן הגילוי בד' אותי' צמצום והתפשטות כו' (ועמ"ש בד"ה ועשית חג שבועות רנ"ו⁷⁹, איך ששייך כ"ז גם באוא"ס שלפה"צ כו'), אבל בשמו העצמי, שהוא האור הכלול בעצמותו ממש, שאינו בבחי' המשכה כלל, אין שם אותי', והוא הוי' בלא ד' אותי' הוי', וזהו בחי' העלם העצמי דא"ס שלמע' לגמרי מבחי' המשכה וגילוי כו', וכמ"ש במ"א⁷⁶. ולפ"ז י"ל, דגם באוא"ס שלפה"צ שייך בחי' מ"ם שתומה, דהיינו בחי' אוא"ס השייך אל העולמות כו', והעיקר הוא בבחי' התפשטות האור כו', ובד"כ זהו בבחי' האור שבבחי' המשכה מהעצמות כו', וסמ"ך הוא בחי' העלם העצמי, שמוכדל בערך לגמרי מהעולמות וההשתל' כו'.

קיצור. אך הענין הוא, דבח"ס יש ב' מדרי', בחי' סתום רק מהמקבלים, וע"כ לפעמים מתגלה, ובחי' סתום בעצם, למעלה מגדר גילוי, והו"ע מ"ם וסמ"ך. ובהקדמת הזרה, עיגולא וריבועא, עיגולא, עה"ג⁸⁰ שלפני הקו, בחי' טה"ע, וריבועא, טה"ת, בחי' אור המלביש. ובעה"מ שהו"ע ד' אותיות הוי', וא"כ צ"ל דעיגולא למעלה מש' הוי'. ולפ"ז י"ל ב' המדרי' גם לפני הצמצום, דשמו הגדול הוא ש' הוי', והוא האור הכלול בעצמותו

69 נחמ"י ט, ו.

70 ראה סה"מ תרנ"ו ע' שעד. תרנ"ז ע' קפט. תרס"ח ע' קפ.

71 ע' תתלד. ע' תתלט ואילך.

72 ס"ע רמו ואילך. ע' תקסז.

73 ראה סה"מ תרנ"ו ע' שפד. המשך תרס"ו ע' תקסז.

74 להר"י גיקטליא ח"א שער ההוי' בתחילתו (ד, א ואילך).

75 ע"ז חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. וראה

76 ה, א.

77 לעיל ע' שמא הערה 99.

78 סה"מ תרנ"ו שם.

79 ראה המשך תרס"ו ע' תערב ואילך. וש"נ.

80 = עיגול הגדול.

81 ראה עבודת הקודש ח"א פ"ב. של"ה ד, ב. אוה"ת יתרו

שבבחי' המשכה מן העצמות, אמנם שמו קדמון כקדמותו הוא הכלול בעצמות ממש, והוא הוי' בלא אותיות, והוא בחי' העלם העצמי, י"ל שזהו בחי' סמ"ך.

תיח

רו) והענין הוא⁸¹, דהנה ידוע שיש ב' בחי' מקיפים, מקיף דאו"י ומקיף דאו"ח, והכל מצד המשפיע דוקא (דמקיף דאו"ח שמצד המקבל הוא מה שבוקע ועולה מלמטלמ"ע כו', וכמ"ש במ"א⁸², וכן יש מקיף דאו"י שמצד המקבל, והוא משנת"ל פ"ר⁸³ שהמשפיע משער חושי המקבל איך למדוד ההשפעה כו'. אך יש בחי' מקיף דאו"י ואו"ח דהכל מצד המשפיע), דבחי' מקיף דאו"ח דמשפיע הוא מקיף עליון ביותר אשר בלתי מתגלה למטה כלל וכלל, ובחי' מקיף דאו"י הוא שבא בגילוי אל המקבל בקירוב אליו כו'. דהנה, מקיף דאו"י הוא עד"מ בהשפעת השכל כמו רב המשפיע שכל וסברא לתלמידו, שמה שיוכל להתקבל בשכל התלמיד, ה"ז נק' או"פ, שמתיישב בכלי מוחו של התלמיד שתופס ומשיג את הענין, ועומק שכל זה שא"א להתקבל בכלי מוחו, ה"ז נשאר בבחי' מקיף עליו, והיינו שהוא בהעלם והסתר מהמקבל כו'. ומ"מ ה"ז בקירוב אליו, כי גם העומק הזה שנשאר בהעלם, ה"ז בערך השגתו, דכל מה שמשפיע לו ה"ז בערך ההשגה שלו, רק מפני שכלי השגתו קטנים עדיין בערך העומק הזה (היינו בכל מקבל לפ"ע העומק כו'), וגם מפני שהאו"פ אינו עדיין בהתיישבות גמורה אצלו, ע"כ הוא בבחי' מקיף כו', ובמשך הזמן, כאשר הענין מתיישב ונתפס יותר בכלי מוחו, וגם כלי מוחו מתגדלים כו' (והא בהא תליא, דהגדלת הכלים הוא ע"י השגת ותפיסת השכל כו'), ה"ה בא גם על העומק כו'. וכמו לאחר מ' שנין דקאים אינש אדעת' דרבי' כו'⁸⁴. דהיינו, ע"י ההתעסקות בהאו"פ, שע"י מתגדלים הכלים שלו כו', ה"ה בא גם על העומק כו'. וכן הלומד דבר שכל שהוא עמוק מכלי מוחו, שיכול מ"מ לבא על עומקו לאחר זמן, ע"י שלומד הענין כ"פ⁸⁵, דבכל פעם ה"ה בא יותר על הענין, עד שישגי אותו כו'. וכן המתחכם על דבר מה ולא יכול לעמוד על בוריו, עד שנשאר אצלו בהעלם, ה"ז מה שכבר בא מכח המשכיל בחי' אור מושכל פרטי, דאל"כ הרי לא הי' ההתחכמות כלל, ומאחר שמתחכם בזה, ה"ז כבר בא בבחי' מושכל פרטי כו', רק שלא בא עדיין באופן כזה שיהי' בבחי' שכל גלוי ממש כו', והיינו שלא נמדד עדיין בבחינת צמצום והגבלה להיות בבחי' שכל גלוי כו', ואפס קצוהו מאיר בכלי מוחו, רק שמאיר בבחי' מקיף לבד כו'. וזהו כמ"ש במ"א⁸⁶ בענין כתר שבחכ', דהיינו מקור פרטי לאור השכל שכבר בא בבחי' מציאות מושכל כו', דחכ' שבכתר הוא כמו כח המשכיל עד"מ, שהוא כח היולי על כל השכלי, שאינו בבחי' מציאו' מושכל עדיין כו', וכתר שבחכ' הוא מקור מושכל פרטי, והיינו כמו שכבר בא מכח המשכיל מושכל פרטי, וה"ה בבחי' מציאו' מושכל כו', וע"כ הוא נרגש במוחו, והו"ע ההנחה (רעכטקייט) שנרגש במוחו עוד קודם שהונח לו כו', וכן הו"ע הנצוצי אור שמאירים עוד שנתגלה האור שכל כו', וכמו המעיין באיזה ענין שאינו מוכן לו,

(84) ראה ע"ז ה, ב.

(85) - כמה פעמים.

(86) ראה פירוש המלות פצ"ה (ס, ב). סה"מ תרנ"ז ע' רי.

המשך תרס"ו ע' קח ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' 64 ואילך. וראה

גם לקמן פשכ"ב (ח"ב ע' תרס).

(81) בהבא לקמן - ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה

1. וראה גם ד"ה סוכה שחמתה מרובה מצלתה תשי"ד (סה"מ)

תשי"ד ע' יב ואילך).

(82) ראה המשך תרס"ו ס"ע קד ואילך. וש"נ.

(83) ע' תקנח.

ה"ז בבחי' חשך והעלם, ואח"כ נעשה אצלו אור (עס ווערט עם ליכטיג), והיינו מפני שכבר בא מושכל פרטי מכח המשכיל בהנחת והבנת הענין, ומזה הוא הרגש ההנחה והאור כו', רק שהוא בבחי' מקיף והעלם עדיין, ויבא לידי גילוי כו'. וכן כשאומרים⁸⁷ על איזה שכל עמוק עמוק מי ימצאנו⁸⁸, שא"א לומר זה על שכל שלא נודע ומושג אפי' אפס קצהו, דלא יתכן לומר עמוק הוא, דלבד שאינו שייך לדבר בשכל שאינו⁸⁹ יודעים אותו שהוא נמצא, הנה אינו שייך בזה ענין העומק, שזהו רק שלא יגיע לאמתו מפני עומקו, אבל אפס קצהו כבר מושג כו', אבל מה שאינו מתגלה כלל, אינו שייך לומר ע"ז עמוק כו'. וכמו עומק המעיין⁹⁰, הוא במעיין שכבר נגלה, שיש בו מה שנגלה, והעומק שלו, אבל במעיין שאינו נגלה כלל, אינו שייך לומר בו עומק כו'. אלא שיאמרו זה על שכל וסברא שהיא עמוקה ומוסתר בהסתר עומק המושג להשיג תכלית אמיתתה, שהוא סתום ונעלם מכל חכם, עז"א⁹¹ עמוק עמוק מי ימצאנו, שאינו יכולים לבא ע"ז, אבל אפס קצהו כבר מושג. וכאשר נגלה גם אותו העומק, ה"ז נק' גילוי תעלומות חכ' כו', והיינו מפני שאפס קצהו מושג מכבר, ועתה נגלה גם תכלית עומקה, שזהו בחי' תעלומות חכ' כו', שזהו חכ' נסתרת, דהיינו מה שנסתר מכל אדם, ועתה נתגלה כו'. והגילוי הזה הוא שנותנים מלמע' כו', וזהו ג"כ כאשר אפס קצהו כבר נודע ומושג, שזהו הכלי להיות מלמע' גילוי בחי' תעלומות חכ' כו'. אבל כשלא הי' בהשגה כלל, גם לא אפס קצהו האחרון, לא יתכן לומר עמוק הוא כו'. וכמו במצות פרה אדומה, דכתי'⁹² אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, והיינו שחכמתו של שלמה לא הגיע להשיג עומק החכ' שבה, ומ"מ הוא בערך שיתחכם בזה כו', וע"כ אמרתי אחכמה, רק שהיא רחוקה ממני, מפני עומקה כו', וכמשנת"ל ספקמ"ח⁹³. והדוגמא בזה הוא כמו כח המשכיל, שהוא מקור השכל, להיותו בבחי' מקור עכ"פ לשכל גלוי, ה"ה ג"כ בבחי' קירוב כו', וזהו מה שמורגש מציאותו עכ"פ, דע"ה שאינו בבחי' שכלי עדיין, שהרי הוא רק כח היולי כו', ומ"מ הרי מרגישים שיש מציאו' כח משכיל מקור לשכל (דבעת שנופל לו שכל חדש, ה"ה מרגיש שבא מאיזה מקור כו'), והיינו לפי שהוא בבחינת קירוב, ואפס קצהו מאיר, והיינו שכל המבריק כו', וע"כ הוא מורגש כו'. וכ"ז הוא בחי' מקיף דאו", שהוא בבחינת השפעה והמשכה, אם בהמשכה נגלית (בחי' ההעלם שבגילוי, וכמו עומק השכל, וכמו כתר שבחכ' כו'), או בהמשכה נעלמת (כמו כח המשכיל) כו'.

קיצור. דהנה יש מקיף דאו"י ומקיף דאו"ח. מקיף דאו"י הוא בקירוב, וכמו עומק שנשאר בהעלם מהאו"פ, שהוא בערך האו"פ, דכשמתיישב בהאו"פ ומתעסק בו יבוא על עומק, וכן המתחכם על דבר ואינו עומד על בוריו, דמ"מ כבר נמשך ממקור השכל, וכמו הרגש הנחת הענין, ונצוצי האור, שכ"ז הוא בחי' כשבחכ"כ⁹⁴. וכן כשאומרים עמוק עמוק הוא, היינו כשיודעים אפס קצה מהעומק, אמרתי אחכמה והיא רחוקה,

87) בהבא לקמן – ראה אמרי בינה שבהערה 1 (קפג, ג

90) קהלת שם, כג. תנחומא חוקת כ. במדב"ר פי"ט, ג.

91) ע' רפט ואילך.

92) = כתר שבחכמה.

88) קהלת ז, כד.

89) ראה גם סה"מ תר"ן שבהערה 53.

והגילוי הוא בחי' תעלומות חכ' שנותנים מלמעלה, ע"י הידיעה באפס קצהו. וכמו"כ כח המשכיל, שנרגש מציאותו מפני שהוא בקירוב.

רוז) **אמנם**⁸¹ בחי' מקיף דאו"ח דמשפיע הוא שאינו בא בבחי' השפעה אל המקבל, אדרבא, עיקר ענינו הוא היפך השפע, שלא יומשך למטה, לא בגילוי ולא בהעלם (היינו בבחי' המשכה נעלמת כו'), אלא להעלים ולהסתיר הדבר בעצמו, להיות נעלם לגמרי מכל רואה ומכל משיג כו', ולא שמעלים אותו, אלא שממילא מתעלם בעצמו, וכמשי"ת בסמוך⁹³, והיינו לפי שזהו מה שנעלם מצד עצמו, שאינו בגדר גילוי, לא מה שהמקבל לא יוכל לקבל בכלי מוחו, כ"א שהדבר בעצם אינו בגדר גילוי, וע"כ לא בא בבחי' השפעה וגילוי כלל כו'. והן הדברים סתומים ונעלמים שאינם נראים ונגלים כלל אפי' אפס קצהו, וכמו ואתה חתום וסתום הדבר כו'⁹⁴, דענין הקץ הוא נסתר ונעלם לגמרי, שאינו נגלה כלל, ואדרבא נראה ח"ו ההיפך מזה כו', וכידוע דמשיח בן דוד בא בהיסח הדעת⁹⁵, שזהו מצד ריבוי ההעלמות וההסתירים כו', שהן מצד ההתעלמות כו', והיינו לפי שאמית' הגילוי דמשיח הוא שיתגלה בחי' עדין עילאה סתימאה⁹⁶, שזהו מה שסתום בעצם כו', ולפי שמתעלם בעצמותו ביותר, ע"כ עוד נראה להיפך כו'. וכמו משלי שלמה, שאינו נראה כלל החכ' שבזה, רק מה שאנו יודעים שיש בזה חכ', אבל בהתגלות הרי לא נגלה כלל החכ' שבזה כו'. וכמו כח השכל ההיולי העצמי שכלול בעצם הנפש, שהוא בבחי' סתום מצ"ע, שאינו בבחי' מקור כלל כו'. ומה שסתום בעצם, תמיד הוא חוזר אל העצמות בהעלם אחר העלם כו', דכשם שבחי' הגילוי, טבעו הוא להתפשט ולירד למטה, שזהו הכלל שכל מה שבא בבחי' המשכה ה"ה עתיד להתגלות, והיינו מפני שטבע הגילוי הוא לירד ולהתפשט כו', כמו"כ בחי' ההעלם, טבעו הוא להתעלם יותר בבחי' העצמות כו', והיינו מה שנעלם בעצם דוקא (לא ההעלם של הגילוי כו'), טבעו להתעלם כו' (ועמ"ש במ"א⁹⁷ בענין רוח האדם העולה כו' ורוח הבהמה היורדת כו'⁹⁸, דבחי' רוח הבהמה היינו בחי' האור והזיו המתפשט מן המאציל אל הנאצלים, שהוא בחי' ירידה כו', והו"ע יותר⁹⁹ ממה שהעגל כו' הפרה רוצה להניק ולהשפיע כו').

ת

וז"ע ב' המקיפים¹⁰⁰, בחי' מקיף דאו"ח, שהוא בחי' ההעלם השייך אל המקבלים כו', ובחי' מקיף דאו"ח, שהוא בחי' ההעלם דהמשפיע עצמו שמצד עצמו כו'. והוא המ"ם סתומה שבבחי' התיישבות, וסמ"ך עגול שבלתי מתיישב, אדרבא, הוא בבחי' העלם בעצמו כו'. ולמעלה היינו כמו ישת חשך סתרו¹⁰¹, שיש בזה ב' עניני מקיפים הנ"ל, א', שנק' חשמל עליון, שמסתיר א"ע ומלביש א"ע בלבוש והעלם לגבי המקבלים, שיוכל לבא אח"כ לגילוי בהם, וזהו בהאור השייך אל המקבלים, רק שאינם יכולים לקבל עצם האור, ע"כ

93) ראה לקמן פרכ"ד-רכה (ע' ותנד ואילך). הפרכ"ז (ע' תרכ"ז ע' שלד. ע' שמא. תרכ"ט ע' רמו. תר"ן ע' שעב.

98) ע"פ קהלת ג, כא.

99) פסחים קיב, א.

100) הבהא לקמן – ראה אמרי בינה שבהערה 1 (קפג, ב

ואילך).

101) תהלים יח, יב.

93) ראה לקמן פרכ"ד-רכה (ע' ותנד ואילך). הפרכ"ז (ע' תרכ"ז ע' שלד. ע' שמא. תרכ"ט ע' רמו. תר"ן ע' שעב. תונט).

94) דניאל יב, ד: ואתה .. סתום הדברים וחתום.

95) סנהדרין צז, א.

96) ראה שער האמונה פנ"ו (פט, א). פ"ס (צה, א). ועוד.

97) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' רמד ואילך.

ועם הוספות כו' – אוה"ת סידור ע' ערב ואילך. וראה סה"מ

ליל ב' דחה"ס, ה'תרד"ע

תקעז

צריך להתעלם, ומתגלה רק חיצוני האור, ויש בזה גם מהאור המתעלם כו', וז"ש ישת חשך סתרו, ואח"כ מגלה עמוקות מני חשך כו'¹⁰² (ובשרשו הוא בחי' הקו, שנמשך מבחי' חשך הצמצום ומבחי' ההעלם דאוא"ס שלפני הצמצום, שנתעלם ונסתר ע"י הצמצום, ונתגלה אח"כ בהקו"ח¹⁰³ כו', דע"ה שהגילוי הוא רק החיצוני, יש בזה גם מהאור שנתעלם כו' (וא"ז בחי' פנימי' הקו, כ"א מה שבחיצוני' הקו יש בזה מהאור המתעלם כו', וכמ"ש במ"א¹⁰⁴ (ועמשנת"ל פקל"ז¹⁰⁵)), והוא מבחי' האור דא"ס השייך אל העולמות כו'). והב', בחי' ההסתר וההעלם שבפעמות ממש, ולא לגבי המקבלים בלבד, שעז"א ג"כ ישת חשך סתרו, אבל סתר זה הוא מצד העלם העצמות ממש שלא בא לגילוי כלל כו'.

וזהו ג"כ ענין ח"ס, דכולל ב' מיני סתימות הנ"ל, הא', סתימות לגבי המקבלים, שלא ישיגוהו, שאז יוכל לבא לפרקים בגילוי אפס קצהו עכ"פ כו', ויוכל להתגלות גם העומק בזה, וכמו בחי' תעלומות חכ' כו' כנ"ל, והב', בחי' הסתימות שמצד העלם העצמי (שהוא כמו בחי' עתיק ממש), שהוא סתום מצ"ע, שלעולם א"א שיבא לידי גילוי כו' (והגילוי בזה הוא שההעלם העצמי בא לידי גילוי כו', שזהו למע' מענין הגילוי, שהוא שמתגלה רק הארה, ושלפ"ע המקבלים, היינו מה שהמקבלים כלים לזה כו', וכאן הגילוי הוא העצמי, ולא שהמקבלים כלים לזה, רק הוא בכח העצמות כו'. והו"ע מתן בסתר יכפה אף¹⁰⁶, דמתן בסתר הוא גילוי בחי' הסתר והסתימות שמצ"ע, וע"כ יכפה כו', דכל בתי דינין אתכפיין קמי'¹⁰⁷, לגבי גילוי העצמות כו'¹⁰⁸).

וע"פ הנ"ל יובן משארז"ל² העושה סוכתו תחת האילן כו'. דהנה, סוכה בחי' מקיף, אך זהו בחי' המקיף דאו"ח שמאיר בגילוי, וכנודע¹⁰⁹ דמקיף דסוכה הוא מענן הקטרת דיוהכ"פ, דכתיב בו¹¹⁰ כי בענן אראה, אראה בעצמותי כו'¹⁰⁹, שזהו שממשיכים ע"י התשובה מעומקא דליבא, שמעורר וממשיך בחי' עצמות א"ס, בחי' העלם העצמי, שז"ע הענן כו', ועז"א כי בענן אראה בעצמותי כו', דהגילוי הוא בסוכות כו'. וז"ש¹¹¹ תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגיגו, דע"י תקיעת שופר ממשיכים בחי' עצמות א"ס. וז"ע בנין המל' ברה"ה¹¹², שממשיכים מבחי' העצמות להיות רצון למלוכה, והו"ע המלך הקדוש¹¹³, שקדוש מצ"ע, והוא בחי' העלם העצמי שסתום בעצם כו', וממשיכים משם הרצון למלוכה ע"י תקיעת שופר, שהו"ע קבעומ"ש ותשובה כו', וכן ע"י תשובה דיוכ"פ, שז"ע בכסה, מה שמכוסה ונעלם בעצם כו'¹¹⁴, והגילוי הוא ליום חגיגו בסוכות כו'¹¹⁵ (דבסכך הסוכה הוא בבחי' מקיף, וע"י הד' מינים שבלולב נמשך בבחי' פנימי'¹¹⁵, וכמ"ש¹¹⁶ ולקחתם לכם כו').

תכא

(110) אחרי טז, ב.

(111) תהלים פא, ד.

(112) ראה פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א ואילך. שער הכוונות שם. וראה לקו"ת נצבים נא, ב. דרושים לר"ה נו, ב ואילך. ובכ"מ.

(113) תפלת העמידה לעשי"ת (ברכות יב, ב).

(114) ראה לעיל פקצ"ה (ס"ע תקמד ואילך).

(115) ראה לקו"ת נצבים מה, סע"ב. דרושים לר"ה נד,

סע"ג ואילך. סידור עם דא"ח רלה, ב. עטרת ראש דרוש לעשי"ת (נז, א). ובכ"מ.

(116) אמור כג, מ.

(102) איוב יב, כב.

(103) - בהקו וחוט.

(104) ראה סה"מ תרס"ט ע' קמט.

(105) ע' שסא ואילך.

(106) משלי כא, יד.

(107) ראה זח"ג קכט, א.

(108) ראה סידור עם דא"ח מ, א. פירוש המלות פצ"ו (סא),

ג.

(109) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי: שבהערה 1 (ע' אקלד ואילך). סוכות ע' ארכז ואילך. עטרת ראש שער יום הכיפורים פ"ב. פ"ו (כט, א ואילך. לו, סע"א ואילך).

העושה סוכתו תחת האילן

וע"כ העושה סוכתו תחת האילן כו', דאילן הוא ג"כ מקיף, אבל זהו בחי' מקיף דאו"י, וא"ז ההמשכה האמיתי' דמקיף דסוכה כו'. ורק למלאכים הי' מספיק סוכה כזו, להיות דמלאכים הן בעולם הבריאה, וע"כ בחי' המקיף דאו"י הוא בכחי' סוכה להם כו', אבל גבי נשמות, ענין הסוכה הוא המשכת המקיף דאו"ח כו'. ועם היות דמצות סוכה היא בזכות והשענו כו', מ"מ, ה"ז למעלה הרבה כו'. וע"כ העושה סוכתו תחת האילן כאלו עשאה בתוך הבית, להיות שזהו מקיף דאו"י, השייך לגילוי ובא לידי גילוי כו', ועיקר ענין הסוכה היא, שהמקיף דאו"ח שסתום בעצם, ה"ז בא בבחי' גילוי כו'.

קיצור. ומקיף דאו"ח הוא שאדרבא מתעלם בעצמו, מפני שהוא העלם בעצם, וכמו הקץ שנראה אדרבא ההיפך, דמב"ד¹¹⁷ יבוא בהיסח הדעת, וכמו משלי שלמה, דכמו שטבע הגילוי להתגלות, כך טבע ההעלם להתעלם. ולמעלה, ישת חשך סתרו, ומתגלה הארה, מגלה עמוקות מני חשך, גילוי הקו, ויש בו מאור הא"ס, ומקיף דאו"ח, בחי' העלם עצמי. וכשנמשך הוא שהעצם נמשך, מתן בסתר. וזהו העושה סוכתו תחת האילן פסולה, כי אילן מקיף דאו"י, וסוכה מקיף דאו"ח, הנמשך לנש"י ע"י התשובה.

בס"ד. שחזהמ"ס, תרד"ע

הללו: את ה' כל גוים כו' כי גבר עלינו חסדו.⁶ וצ"ל⁷ מהו הנתינת טעם דכי גבר עלינו חסדו, דמשו"ז הללו ה' כל גוים, דלכאו' אין זה טעם מספיק ע"ז כו', ומהו"ע ההילול והשבח שלהם כו'. גם צ"ל מה שבחה"ס הקריבו ע' פרים נגד ע"ש⁸, מהו"ע הקרבה הזאת, ומפני מה בחה"ס דוקא. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל⁹ שיש ב' מדרי' בח"ס, חיצוניות ופנימיות, והו"ע מקיף דאו"י ומקיף דאו"ח, דמקיף דאו"י הוא שסתום רק לגבי המקבלים, אך הוא בבחי' שייכות להם כו', ומקיף דאו"ח הוא שסתום בעצם, ואינו בבחי' שייכות אל המקבלים כלל כו'.

רח) וע"פ הנ"ל יובן משנת"ל פר"ד⁶ דהתהוות החכ' מבחי' ח"ס הוא מבחי' שערות לבד, והו"ע דאבא יונק ממזלא⁷, מזל ונוצר כו'⁸, ונת' הקושי' ע"ז, שהרי במזל ונוצר מאיר בחי' עצמיות ח"ס, בחי' השמן הטוב דעתיקא, ולכן היגת"ד⁹ הן מקור הסליחה כו', ואיך הוא בבחי' מקור לחכ' כו'.

והענין הוא¹⁰, דהנה הרמ"ז פ' בא ד"מ ע"ב כ', דבמזל ונוצר יש בו פנימיות וחיצוניות, ובתוך פנימיותו הוא פנימי עתיק כו'. ולפי הנ"ל י"ל, דבכללות מזל ונוצר (וכן כל היגת"ד) הן מבחי' ח"ס, רק שיש בזה פנימי' וחיצוני', הנמשך מב' המדרי' שבח"ס שנת"ל¹¹, דהחיצוני' דמזל ונוצר הוא מבחי' חיצוני' ח"ס שבבחי' מקור לחכ' כו', ובחי' הפנימי' דמזל ונוצר הוא שנמשך מבחי' פנימי' דח"ס שסתום בעצם כמו עצמיות עתיק כו', ומשם נמשך ג"כ מוחין, אלא שהן מוחין גבוהים ונעלים ביותר כו'.

והענין יובן עפמ"ש במ"א¹² שיש בחי' המשכה שבסדר השתל', ויש המשכה הכאה ממקום גבוה מאד למעלה מסדר ההשתל' כו' (והכל הוא בבחי' או"פ כו'), והיינו שסדר והדרגת ההשתל' הוא מהחכ' דאצילות לבינה ומבינה לז"א בדרך עו"ע, והו"ע השתל' הספי' בספי' עצמן שהן בבחי' עו"ע כו'. וגם מה שהחכ' מקבלת מהכתר ג"כ נק' סדר השתל', הגם דקבלת החכ' מהכתר הוא רק מבחי' שערות דא"א, דאבא יונק ממזלא כו',

(6) ע' ותיד ואילך.
 (7) זח"ג (אד"ר) רפט, ב. עץ חיים שער הכללים פ"ה. שער יג (שער אריך אנפין) ספ"ט. שער יד (שער או"א) פ"ג. ספ"ח. ועוד.
 (8) תשא לד, ז (ושם: נוצר). וראה עץ חיים שער הכללים פ"ה.
 (9) = הי"ג תיקוני דיקנא.
 (10) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שבהערה 1.
 (11) פר"ד (ע' תקע ואילך).
 (12) באוה"ת שם: „נקדים המבו' במ"א נביאור ע"פ צדקת פורונו כו" (ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' אי"ד ואילך).

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על: ד"ה הנה יגמדה"ר באוה"ת נצבים ע' ארעו ואילך. מאמר דש"פ וירא תר"ם (סה"מ תר"ם ח"ב ע' תריט ואילך) – כנסמן לקמן בהערות.
 (2) תהלים קי"ג, א"ב.
 (3) ראה רד"ה הללו את ה' במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' רפה. ועם הגהות כו' – אוה"ת סוכות ע' א'תשנה. רד"ה הנ"ל עת"ר (סה"מ עת"ר ע' שלג). תשכ"ו (סה"מ תשכ"ו ע' כב. ע' כט). תשל"א (סה"מ מלוקט ח"א ע' קג. בהוצאה החדשה – ח"א ע' קפו).
 (4) = ע' שרים (ראה סוכה נה, ב. תנחומא פינחס טז. במדב"ר פכ"א, כד).
 (5) פ"ה ואילך (ע' תקעא ואילך).

שהשערות הוא רק מותרי מוחין¹³, ומזה לבד נמשך בחו"ב, ולא מהכתר עצמו ממש, וא"כ אינו כמו מהחכ' לבינה ומהבינה למדות, שעצמיות החכ' נמשך ומתלבש בהבינה, וכן מבינה למדות כו', שהרי בלא התבוננות השכל לא יהי' לידת המדות, כ"א ע"י התבוננות דוקא, שכ"ה במדות דתיקון כו', א"כ, הרי במדות יש בהם מן השכל כו' (וע"ה שזהו הארה לבד, מ"מ, הרי ההארה הוא הארת המוחין ממש כו', וכמו נקודת ההשכלה ה"ה שכל ממש שמתלבש בהשגה כו', וכן מבינה למדות נמשך הארת השכל כו'. ולעיל מפ' קמ"ה ואילך¹⁴ נת' שיש בזה חילוקי מדרי' כו', והיינו שבהשתל' הספי' שלצורך הברי' לא יש ממהות העילה בהעלול כו', אבל במדרי' אצי' גופא הרי יש מהות הארה מהעילה בהעלול כו'), ולפיכך נק' השתל' עו"ע כו', משא"כ מהכתר אל החכ', שההמשכה הוא בבחי' שערות לבד, ה"ז רק הארה דהארה כו'. אך אעפ"כ, גם התהוות החכ' מהכתר נק' המשכה שבס' השתל', אלא שכך הוא ההדרגה של ס' השתל', להיות החכ' נמשכת רק בבחי' שערות לבד דא"א כו' (והיינו שכ"ה שנמדד תחלה ברצונו ית' באופן ההתהוות דס' השתל', שהחכ' תהי' המשכתה והתהוותה מבחינת שערות כו', וא"כ מה שנתהווה החכ' בבחי' שערות, א"ז מפני שהוא מהאור שלמע' מגדר השתל', מאחר שמתחלה עלה כן ברצה"פ¹⁵ בהתהוות ההשתל', וידוע דכללות האור דעליית הרצון הוא מה ששייך להשתל' כו', וכך עלה ברצונו ית' באופן ההשתל' דהתהוות החכ' יהי' בבחי' שערות, הרי כ"ז הוא הדרגת ההשתל' כו', היינו שאין מקור ההמשכה בבחי' שלמע' מהשתל', וכלל' ההמשכה היא ע"פ רצונו ית' בענין ההשתל' כו'). אבל ההמשכה הבאה מלמע' מס' השתל', היינו מה שנמשך בבחי' עתיק וממו"ס שהוא פנימי' הכתר כו' (והוא מה שנמשך בבחי' תוס' אור, בבחי' התחדשות, שלא הי' תחלה בעליית הרצון על ס' השתל' דע"ס כו'). והוא הנמשך ע"י העלאת מ"ן בתשו' מעומקא דלבא, שעיי"ז ממעמקים קראתיך¹⁶, בבחי' עומק לעומק כו'¹⁷, והיינו שעיי"ז ממשיכים ממקום גבוה מאד שלמע' מהדרגת ההשתל'. אך מ"מ, גם המשכה זו מוכרח ג"כ לירד דרך הצנורות והשערות דיגת"ה, ואעפ"כ נק' זה למע' מס' השתל', כיון ששרש המשכה זו הוא מרדל"א וממו"ס כו'.

תכג

קיצור. וזהו דהתהוות החכ' הוא בבחי' שערות דמו"ס. דהנה, מזל ונוצר יש בו פנימיות וחיצוניות, ומשם נמשכים ב' בחי' מוחין. דהנה, השתל' הספי' הוא בבחי' עו"ע, גם מהכתר לחכ' שהוא בדרך שערות, שזהו רק הארה, לא הארה עצמיות כמו מחכ' לבינה ומבינה למדות, מ"מ, ג"ז הוא סדר השתל', מפני שכן נמדד בעליית הרצון בתחלה. ויש מוחין דלמעלה מהשתל', והיינו שלא נמדד בעליית הרצון, ונמשכים ג"כ דרך השערות.

(רט) **והענין** הוא¹⁰, דהמשכה שע"פ ס' השתל' היא בבחי' א"א, שרש הנאצלים¹⁸, שזהו מה ששייך אל הנאצלים, וכנודע דא"א הוא בחי' רצון, והיינו רצונו ית'

(17) ראה גם לקו"ת נצבים מה, ד.

(18) ראה לקו"ת ברכה צט, א ואילך. סהמ"צ להצ"צ לה,

סע"ב ואילך.

(13) ראה לקו"ת שלח מה, ד ואילך. ובכ"מ.

(14) ע' שפב ואילך.

(15) = ברצונו הפשוט.

(16) תהלים קל, א.

באופן ההשתל' (ובשרשו הוא בחי' הרצון פשוט דאוא"ס ב"ה שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו'¹⁹), ומ"מ, להיותו רק שרש הנאצלי, ע"כ א"א שיומשך ממנו בחכ' רק ע"י בחי' שערות לבד, ולא כמו מחכ' לבניה שהוא דרך עו"ע כו'. והגם דאוא"א ג"כ מלכישים לזרועות דא"א²⁰, שזהו המשכה שלא ע"י שערות כו', זהו מבחי' ז"ת²¹ דא"א, אבל מג"ר²² דאריך אין נמשך רק ע"י בחי' שערות לבד כו'²³. ומ"מ נק' המשכה זו ס' השתל', ע"ש דהמשכה היא מבחי' א"א, שהוא במנין ע"ס, והוא שרש הנאצלי כו'. והנה, המשכת השערות הן ממו"ס, אך זהו מבחי' חיצוני' דח"ס, היינו מה שהוא מקור לחכ', והיינו בחי' הסתום שלגבי מקבלים כו', וע"כ, המשכה זו, הגם שהיא ע"י שערות, ה"ז בחי' ס' השתל' כו'. אמנם ההמשכה שלמע' לגמרי מס' והדרגת ההשתל', הוא מה שנמשך מבחי' רדל"א, שאינו במנין הע"ס, דאנת הוא חד ולא בחושבן כו'²⁴. וגם המשכה זו (הגם שזהו המשכה שלא ע"י הדרגת ההשתל') מוכרח לירד ולימשך דרך הצנורות וחלל השערות, כי בחי' עתיק ומו"ס עצמן, דהיינו בחי' פנימי' מו"ס שהוא מוחא דעתיקא שסתום מצ"ע כו' כנ"ל, א"א שיבאו לידי גילוי, רק ע"י שעובר ונמשך דרך יגת"ד, שמתצמצם בחלל השערה כו'. והגם דהמשכה זו אינו שנמשך רק הארה לבד (כמו ההמשכה דמבחי' חיצוני' הכתר בחכ' דרך השערות כו'), כ"א שנמשך בחי' העצמות כו', וכנודע דכ"ה ההמשכה דבחי' פנימי' שהעצמי' נמשך כו', דזה הפרש בין ההמשכה דחיצוניות להמשכה פנימי', דבחי' חיצוני' האור, להיות שהוא בבחי' שייכות להשתל' (והיינו דעצם האור הוא בחי' הארה לבד כו'), ע"כ ההמשכה משם הוא רק הארה לבד כו', ופנימי' האור (שהוא אור עצמי) שמובדל בערך מהשתל', ההמשכה הוא שעצם האור נמשך כו' (ויסוד ושרש הדבר הוא, לפי שהוא למע' מבחי' העלם וגילוי כו', דהאור שהוא בחי' הארה לבד, שייך בו העלם וגילוי כו', אבל אור עצמי, אינו שייך בו העלם וגילוי, ונמשך כמו שהוא בעצם כו'), ומ"מ, צ"ל ההמשכה דרך מעביר השערות כו'. וע"ד מ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח²⁵, בענין ההמשכה דיו"ט, שזהו מחסד דאצי' בבחי' התלבשות חסד דברי' בדרך מעביר חסד דיצי' ועשי', שאל"כ הי'²⁶ פועל בעוה"ז כו', הרי ההמשכה היא מבחי' חסד דאצי' וחסד דברי' (בבחי' נשמה כו'), ואין המעביר פועל בזה שום שינוי כו', ומ"מ פועל המעביר שע"ז יוכל להתקבל האור למטה כו'. וכמו"כ בהמשכה פנימי' הנ"ל, שבכדי שיוכל להתקבל בהנאצלים, צ"ל ההמשכה דרך צנורות השערות כו', אך ההמשכה היא מבחי' עתיק ממש כו'. וזהו מ"ש¹⁶ ממעמקים קראתיך, מעומק לעומק, היינו מבחי' עתיק, שהוא בחי' עומק לגבי אריך, וכמו סדכ"ס²⁷ כו', וגם פי' מעומק לעומק היינו ממו"ס ומרדל"א, שמשם ממש הוא ההמשכה כו', וע"כ נמשך משם סליחת עוונות, דהרי המצות הן מבחי'

תכד

19) סה"מ תרכ"ז ע' כז ואילך. תרנ"ד ס"ע סב ואילך. לעיל פקס"ג (ע' תמה).

24) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

25) קנח, א. וראה אוה"ת שמיני ע' תסב. סה"מ תרנ"ב ע' כח.

26) שאל"כ הי': אוצ"ל: שאל"כ לא הי'.

27) = סתימא דכל סתימין.

19) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

20) ראה פרי עץ חיים שער חג המצות פ"ז. עץ חיים שער יד (שער אור"א) פ"א. שער טו (שער הולדת אור"א) פ"ו. שער כט (שער הנסירה) פ"ו.

21) = ז' תחתונות.

22) = מג' ראשונות.

23) ראה סידור עם דא"ח רצה, סע"ג ואילך. ביאורי הזהר

לאדמו"ר האמצעי פט, ב. אוה"ת חיי שרה ח"ד תשפא, א.

גולגלתא דאריך כו', וכאשר ממשיכים מבחי' מו"ס ורדל"א, נמשך משם להיות נושא עון²⁸ כו'.

ונמצא שיש ביגת"ד ב' מדרי', הא' נק' סדר השתל', והן שנמשכים מבחי' א"א ומו"ס, שרש הנאצלים כו', והמשכתן מבחי' מו"ס הוא מבחי' מותרי מוחין, ונמשך רק הארה לבד כו', והב', בחי' הפנימי' דיגת"ד, שנמשכים מרדל"א ומו"ס מבחי' העצמות דמו"ס, לא רק בחי' מותרות לבד כו', רק שעובר ונמשך דרך חלל צנורות השערות כו'. והמשכה זו גדולה ועצומה למלאות כל הפגמים, לפי שהיא המשכה מבחי' אנת הוא שלימותא דכולהו ואנת הוא ממלא כל שמהן כו', דלהיותו בבחי' שלמות בעצם, ע"כ הוא ממלא כל שמהן כו'.²⁹ וז"ע כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן³⁰, דשמן הטוב הוא פנימי' עתיק, ונמשך במו"ס דעתיקא, וממו"ס נמשך בחי' העצמו' דרך חלל השערות כו'. ובכדי להמשיך מבחי' יגת"ד בשרש המשכתם מבחי' עצמו' מו"ס, זהו שממשיכים ע"י התשו' כו'.

קיצור. דהנה המשכה דס' השתל' הוא מא"א, שהוא הרצון על האצי', שההמשכה היא רק הארה (מפני שגם העצם הוא רק הארה), ולהיותו רק שרש לנאצלים, צ"ל ע"י שערות שנמשכים מחיצוניות מו"ס. ולמעלה מהשתל' הוא ההמשכה מרדל"א, והוא שהעצם נמשך (מפני שזהו למעלה מהעלם וגילוי), וצ"ל ג"כ דרך מעביר השערות, שע"י המעביר יוכל להתקבל למטה. והוא בחי' פנימיות יגת"ד בכלל, ומזל ונוצר בפרט, שנמשך מעומק לעומק, פנימיות עתיק ומו"ס, והוא בחי' שמן הטוב.

רי' ולהבין ב' מיני המשכות הנ"ל, ילה"ק מ"ש³¹ שמן וקטרת ישמח לב, ואי' בבחי' ר"פ תצוה³² בשם המדרש³³, שמן המנורה שהי' מתקרב בזמן הקטרת, שנא'³⁴ ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה, משמח לבו של הקב"ה כו'. וא"כ קאי על הקטרת הקטורת שבכ"י³⁵ על המזבח הפנימי, שנמשך עי"ז שמן המנורה. וידוע שהי' עוד עבודה בקטרת דיוהכ"פ לפני ולפנים, וצ"ל שע"ז ממשיכים ודאי בחי' השמן, רק צ"ל שזהו למע' מבחי' שמן המנורה כו'. וא"כ צ"ל שיש ב' מדרי' בקטרת, וב' מדרי' בשמן כו'.

ולהבין זה צ"ל תחלה ענין הקטרת³⁶, והנה³⁷ אי' בפע"ח³⁸, די"א סממני הקטרת³⁹ הן עשר ניצוצי הקדושה של אור פנימי המחי' את הקליפות, ויש ניצוץ א' של אור מקיף כו', והו"ע י"א כתרין דמסאבותא כו'⁴⁰ (ונר' דהיו"ד ניצוצות הן בבחי' או"פ בהם, וכ"ה בשער הכוונות⁴¹, אך עיקר החיות שלהם הוא מהאו"מ, וכשמסירים האו"מ, ה"ה מתים

(36) בהבא לקמן – ראה סה"מ תר"ם שבהערה 1.
 (37) ראה תו"א תולדות ב, סע"ב ואילך. אוה"ת שם קנב, א ואילך.
 (38) שער עולם העשי' פ"ד (הובא לקמן בפנים). שער הקדישים פ"ד.
 (39) ראה תשא ל, לד ובפרש"י. כריתות ו, א.
 (40) ראה לקו"ת נשא כב, ד. שה"ש י, ב.
 (41) דרושי תפלת השחר דרוש ג'.

(28) מיכה ז, יח.
 (29) תקו"ז שם (יז, ב).
 (30) תהלים קלג, ב.
 (31) משלי כז, ט.
 (32) בהקדמה לפ' תצוה.
 (33) ראה תנחומא תצוה טו.
 (34) תצוה ל, ת.
 (35) = שבכל יום.

ומתבטלים, וכמ"ש בפע"ח שער העשי' רפ"ד, וצ"ל⁴² מפני שהאו"פ הוא בבחי' בליעה בהם, וע"כ אינו בבחי' חיות להם, כ"א האו"מ כו'.

והנה, הטעם מה שבקדושה הם ע"ס דוקא, ואי' בס"י⁴³ עשר ולא תשע ולא י"א, ובסט"א הן י"א כתרין⁴⁰, הוא, מפני שבקדושה, הנה החיות שמחי' את הע"ס הוא בתכלית היחוד עם הספי' כו', וכמא²⁴ והוא נביעו איהו כנשמתא לגופא כו', דגופא הן הספי' שהן הכלים⁴⁴, וכמ"ש לפני זה וכמה גופין תקינת לון כו' חסד דרועא ימינא כו', ואור הקו המתלבש בתוכם הוא בחי' הנביעו שהוא כנשמתא לגופא כו'. ועד"מ הנשמה המתלבשת בגוף, הרי ע"ה שהנשמה עם הגוף הם שני דברים שהם מרוחקים זמ"ז תכלית⁴⁵ הריחוק, מ"מ, הרי אור הנפש מתלבש בהדם ומתייחד עמו בהתאחדות ממש, עד שהדם נק' נפש, וכמ"ש⁴⁶ כי הדם הוא הנפש, דהיינו מצד עוצם התאחדו' הנפש בהדם כו', ועי"ז הוא התאחדות הנפש עם הגוף בכלל. ושניהם יחד נק' אדם, דאדם הוא א' דם⁴⁷, דהא' הוא החיות, ועם הדם יחד נק' אדם, וכן בד"כ הנשמה עם הגוף נק' אדם, דהגוף בפ"ע נק' גוף האדם, וכן הנשמה בפ"ע נק' נשמת האדם, ובהתכללות שניהם יחד נק' אדם כו'.⁴⁸ ועד"ז יובן למע' בבחי' אדה"ע דאצי', דהגם שאין לו דמות הגוף ולא גוף⁴⁹, מ"מ דברה תורה כלשון בנ"א⁵⁰, וכמ"ש⁵¹ ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמע', שזהו בחי' דמות ומראה לכד כו', דבחי' גופין הן הכלים דאצי' שנק' גרמוהי, דפי' עצמות, שזהו עיקר הגוף, וכמשנת"ל פקנ"ג⁵², ובפרט הן בחי' האברי' דז"א, דשם עיקר הכלים כנודע. והוא נביעו איהו כנשמתא כו' הוא בחי' אור הקו בכלל המתלבש בהע"ס כו', ובד"פ הוא בחי' חו"ב, שזהו בחי' החיות דז"א, וכמ"ש⁵³ והחכ' תחי', וכן בינה נק' אלקים חיים כו'.⁵⁴ וזהו בחי' א' דם⁴⁷, דאהי' בריבוע⁵⁵ גימט' דם⁵⁶, שזהו מבחי' הבינה כו'.⁵⁷ וכמשנת"ל פקפ"א⁵⁸. ועיקר החיות הוא מבחי' החכ', שזהו הא' שבאדם כו' (ולעיל שם⁵⁸ נת' שזהו המים שעושה התפשטות הדם כו', וכן גבי ההוא נביעו נא' כמיא דאשקי לאילנא כו'). וכללות שניהם נק' אדם כו' (ובפרטיות הן ב' מיני חיות כו', דהחיות דבינה הוא להיות בחי' המציאות, והחיות דחכ' הוא להיות ביטול המציאות כו', וכמ"ש במ"א⁵⁹, ועמ"ש בלקו"ת בהבי' דבשעה שהקדימו⁶⁰, ועמשית"ל פ"ו⁶¹), וזהו בחי' אדם פנימי, שהוא בחי' האור והחיות כו', ובהתלבשות האור והחיות בכלים ואברים דז"א, נק' בחי' אדה"ע,

תב"ה

(42) וצ"ל: אוצ"ל: וצ"ל שזהו.
 (43) = בספר יצירה (פ"א מ"ד).
 (44) ראה סידור עם דא"ח קסד, ג. ובכ"מ.
 (45) תכלית: אוצ"ל (בכסה"מ תר"ם שבהערה 1): בתכלית.
 (46) פ' ראה יב, כג.
 (47) ראה של"ה כא, א. לקו"ת פקודי ז, ד.
 (48) ראה תו"א בא ס, ריש ע"ג. סה"מ תרנ"ג ע' רלה.
 הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' ב. סה"מ תרס"ד ע' קל.
 (49) פיוט "יגדל" – ע"פ פירוש המשניות להרמב"ם
 סנהדרין פרק חלק – היסוד השלישי. וראה לעיל פ"ה (ע' יא).
 (50) ברכות לא, ב. וראה תניא אגה"ת פ"ד (צד, סע"ב).
 (51) יחזקאל א, כו (ושם: ועל דמות הכסא).
 (52) ע' תי.
 (53) קהלת ז, יב (ושם: החכמה).
 (54) ואתחנן ה, כג. ירמ"י י, י. ראה זח"ב סח, ב ובהגהות
 הרח"ו שם. אוה"ת יתרו ס"ע תשצח ואילך.
 (55) = א, אה, אהי' (ראה מקומות שצויינו בהערה
 הבאה).
 (56) ראה מבוא שערים שער ה ח"ב פ"ה. עץ חיים שער
 הכללים פ"ג. שער לג (שער הארת המוחין) פ"ז. שער לט
 (שער מ"ן ומ"ד) דרוש ה. פרי עץ חיים שער חג המצות פ"א.
 מאורי אור מערכת ד אות טז. לקו"ת שם.
 (57) ראה מקומות שבהערה הקודמת. ספר הערכים חב"ד
 ח"א ערך אהי"ה ע' תרמז. וש"נ.
 (58) ע' תקו.
 (59) ראה לקו"ת שם.
 (60) במדבר יד, סע"ב ואילך.
 (61) תד (לקמן ע' ותתל).

(42) וצ"ל: אוצ"ל: וצ"ל שזהו.
 (43) = בספר יצירה (פ"א מ"ד).
 (44) ראה סידור עם דא"ח קסד, ג. ובכ"מ.
 (45) תכלית: אוצ"ל (בכסה"מ תר"ם שבהערה 1): בתכלית.
 (46) פ' ראה יב, כג.
 (47) ראה של"ה כא, א. לקו"ת פקודי ז, ד.
 (48) ראה תו"א בא ס, ריש ע"ג. סה"מ תרנ"ג ע' רלה.
 הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' ב. סה"מ תרס"ד ע' קל.
 (49) פיוט "יגדל" – ע"פ פירוש המשניות להרמב"ם
 סנהדרין פרק חלק – היסוד השלישי. וראה לעיל פ"ה (ע' יא).
 (50) ברכות לא, ב. וראה תניא אגה"ת פ"ד (צד, סע"ב).
 (51) יחזקאל א, כו (ושם: ועל דמות הכסא).
 (52) ע' תי.
 (53) קהלת ז, יב (ושם: החכמה).

ע"ש התכללות דאורות וכלים, דשניהם יחד דוקא נק' בש' אדם כו', והיינו מפני שהאור והחיות מתייחד עמהם ביחוד גמור, עד שהם דבר א' ממש, וכמ"א⁶² איהו וגרמוהי חד, שהן בבחי' חד ממש כו'.

והגם שאינו דומה להיחוד דאיהו וחיוהי, וגם בחי' האיהו שמתייחד עם גרמוהי א"ז בחי' ומדרי' זו עצמו דבחי' איהו שמתייחד עם חיוהי כו', וכמשנת"ל פקנ"ה⁶³ שזהו בחי' האור המתלבש כו', והיחוד הוא רק לענין ההתהוות כו', שאין זה יחוד עצמי, כ"א לצורך איזה פעולה, היינו לפעול פעולת ההתהוות כו' (וי"ל דבכלים גופא, היחוד בבחי' פנימיות הכלים, זהו בחי' אדם, א' דם כו', והוא בחי' אדם פנימי כו', והוא מהן⁶⁴ בעצם כלים לקבל כו', והיחוד הנ"ל הוא בבחי' חיצוניות הכלים ואברי' דז"א, והוא לצורך ההתהוות כו', ולפ"ז הוא בחי' הארת איהו לבד כו', וכמ"ש במ"א⁶⁵). ומ"מ, הרי האור מתייחד ממש עם הכלים כו', עד שגם הכלים הן בבחי' קיום עצמי, מצד יחוד האור שבהם כו', וכמ"ש במ"א⁶⁶ שז"ע הוא קיים וישו קיים וכסאו נכון⁶⁷, דגם הכסא, שהן הכלים שהם בבחי' מכון לשבתו ית', ה"ה בבחי' קיום בעצם כו' (וכמו בנשמות, דכתי"ב⁶⁸ ואתם הדבקים כו' חיים כולכם כו', שהם בבחי' חיות עצמי, לפי שהן דבקים בה' כו', וכ"ה בבחי' הכלים כו', וכמ"ש בד"ה וביום שמחתכם, רנ"ו⁶⁹). וכמו עד"מ באדם למטה, הרי הגוף הוא חי בעצמו, לא רק מה שנמצא בו דבר חיוני, כ"א שהוא עצמו חי, ולא כמו הלבוש, שבשעה שהאדם לבוש בו ה"ה מתנענע, שזהו רק מפני שהאדם החי מלוכב בו, אבל בגוף הרי אינו באופן כזה, כ"א שהגוף עצמו חי ע"י הנפש (ובגוף הרי מצ"ע אינו מציאות חיוני כלל, אדרבא, הוא מציאות מות מצ"ע, כנודע ומבו' במ"א⁷⁰, ומ"מ, בהתלבשות הנפש בו, הרי הוא בעצמו חי כו'), והיינו מצד התאחדות הנפש בו כ"כ בבחי' פנימי (היינו בבחי' התגלות ובבחי' התאחדות כו') עד שהגוף עצמו חי כו'. והדוגמא מזה למעלה, שהכלים הן בבחי' קיום עצמי, מצד התלבשות האור בהם, שהוא בבחי' התאחדות ממש כו'.

תכו ובאמת, יחוד האורות עם הכלים הוא יותר מיחוד והתחברות הנשמה עם הגוף, שהרי לדעת המערכת⁷¹ והעה"ק⁷², הע"ס הן עצם אלקות ממש⁷³, והיינו שגם הכלים הן בחי' אצי, וא"כ ה"ה מהות א' ממש עם האורות, ואין זה כלל כמו שני דברים המתייחדים כו'. וי"ל, דלשטה זו, ענין הכלים הוא רק התגלות האור כו', והרי הגילוי אינו מהות אחר מן העצם כו'. וענין התגלות י"ל בב' אופנים, הא', שהוא ע"ד בחי' המל', שהו"ע הגילוי, וכנודע⁷⁴ דהספי' שלמעלה מבחי' המל' הן בבחי' דביקות במקורם, והגילוי הוא בחי' המל'.

(62) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

(63) ע' תטז ואילך.

(64) מהו: אוצ"ל: מה שהן.

(65) ראה סה"מ תר"ן ע' רפט ואילך. תר"ס ריש ע' כזו.

(66) תרס"ג ח"א ע' עט. תרע"ח ע' רנח.

(67) ראה סה"מ תרס"ג ח"ב ע' רפה. ד"ה וידבר גו'.

(68) והקריתם תרס"ה (סה"מ תרס"ה ע' שלג). ד"ה הנ"ל תשי"ז.

(69) סה"מ תשי"ז ע' רצא. וראה לעיל פפ"ח (ע' רכח).

(70) ברכות ק"ש (אמת ויציב").

(71) ואתחנן ד, ד. וראה אדר"ג ספ"ד.

(69) סה"מ תרנ"ו ע' רנז ואילך.

(70) ראה סה"מ שם ע' רס.

(71) ספר מערכת האלקות פ"ג (לו, ב – בדפוס מנטובה,

שי"ח).

(72) = והעבודת הקודש (ח"א פ"ב"ה).

(73) ראה אוה"ת ענינים ע' רסו. סה"מ תרס"ח ע' ריב

ואילך. וראה ספר הערכים חב"ד ח"ד ערך אורות דספירות –

„פשיטותם“ ו„ציורם“ ע' צח ואילך. וש"נ.

(74) ראה גם ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי מה, א

ואילך.

כו', וכמשית"ל⁷⁵, ועד"ז הו"ע הכלים לשטת המערכת. רק דבחי מל' ה"ה בחי נבדלת מטעם זה (וצ"ל שיש בזה ג"כ ההפרש בין המל' שהיא ספי' בפ"ע, ובין בחי המל' שבכל ספי' כו'). אך לשטת המערכת צ"ל שזהו ע"ד כמו בחי המל' בהיותה כלולה עדיין בבחי' הז"א כו' (ועמ"ש הפרדס⁷⁶ בענין יסוד העפר כו'). והאופן הב' הוא, שענין ההתגלות היינו הגלמת האור להיות האור בבחי' מציאות כו'. ולשני האופנים, אין הכלים בבחי' מציאות דבר בפ"ע, וה"ה חד עם האור כו'. ובאמת, לדעת המערכת, אינם בבחי' כלים כלל, כ"א הע"ס הן בחי' עצמו לבד, והיחוד הוא בעצמות המאציל כו'. אך לפ"ז ודאי היחוד אינו כמו שני דברים המתייחדים, דע"ה שרחוק ערך האור והגילוי לגבי בחי' עצמות המאציל, מ"מ, ה"ז הארת המאציל כו' (ובחי' המאציל זהו בחי' חיצוני' האור השייך אל הנאצלי' כו'). וגם לדעת הפרדס⁷⁷ שהע"ס הן בבחי' עצמות וכלים, מ"מ, אין הכלים לגבי האורות כערך הגוף לגבי הנפש שהוא מהות אחר לגמרי (והוא מהות הפכי באמת כנ"ל), משא"כ הכלים ה"ה אלקות ממש, רק שזהו בחי' כח הגבול שבא"ס כו'. וגם לדעת רבינו באגה"ק⁷⁸, שהן בחי' גבול כו', וכמ"ש במ"א⁷⁹, מ"מ, ה"ה בבחי' אחדות ממש עם האור כו'. וע"כ הן במספר עשר דוקא, להורות שהן בבחי' אחדות כו', וז"ש עשר ולא י"א, שלא להפריד ח"ו בין הכלים והאורות, דבאמת הן מיוחדים כו'.

קיצור. ובה"ע יקדים מ"ש שמן וקטרת, שיש ב' מדרי' בשמן, וב' מדרי' בקטרת. דהנה, י"א סממני הקטרת הן נגד י"א כתרין דמסאבותא, ובקדושה דוקא ע"ס, כי האורות מתאחדים עם הכלים. וכמו גוף ונפש, שהנפש מתאחד עם הדם והגוף, ושניהם נק' אדם, והגוף חי בעצם מהנפש. וכמו"כ למעלה, כלים גופא, ואורות נשמתא, והוא בחי' אדה"ע, א' דם, דם בינה, א' חכ', שהוא עיקר האור, ומתייחדים עם הכלים, איהו וגרמוהי חד, שהכלים הן ג"כ בבחי' קיום עצמי, וביותר מגוף ונפש, שהרי הכלים הן אלקות. ולדעת המערכת י"ל שהן רק גילוי האור, כמו בחי' מל' הכלולה בז"א, או רק הגלמת האור. וי"ל לשיטתו הע"ס הן עצמות לבד. וגם לדעת הפרדס הן אלקות. ולהאגה"ק אלקות וגבול. ולכן הן ע"ס האורות והכלים יחד.

ריא) **אך**⁸⁰ בסט"א אין החיות שלהם בבחי' התאחדות עמהם, דהרי סט"א אינם כלים לאור אלקי כלל וכלל, דהנה ידוע⁸⁰ דהכלי לאלקות הוא הביטול דוקא, דמה שבטל לאלקות ה"ז כלי לאלקות כו', וזהו הכלל בסט' דקדושה, שהן בבחי' ביטול, וע"כ הן בבחי' כלים לאור אלקי כו', ולא מיבעי הכלים דאצי' שהן אלקו' ממש (והביטול שבהם הוא בבחי' ביטול דיחוי"ע כו', וכמ"ש במ"א⁸¹, וכמשי"ת⁸²), אלא גם בכללות סט' דקדושה, דהכל הוא בבחי' ביטול, ע"כ הם כלי לאלקו', שהאלקו' מתלבש בהם בבחי' פנימי'

(75) ראה לקמן פשפ"ח ואילך (ח"ב ע' ותשצז ואילך).

(76) שער ט (שער המכריעין) פ"ג. וראה אוה"ת יתרו ח"ז

ע' ב'תרפ"ה. סה"מ תרנ"ט ע' נ.

(77) שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ד.

(78) ס"כ (קכט, ריש ע"ב. קל, א).

(79) ראה סהמ"צ להצ"צ קע, א. אוה"ת חיי שרה קז, א. (תקצד).

סה"מ תרס"ט ס"ע לב ואילך.

(80) ראה תניא פ"ו (י, ב). ובכ"מ.

(81) ראה לעיל פק"כ (ע' שטו). פק"צ (ע' תקלא). סה"מ

תרנ"ב ע' ט. ע' יא. תרנ"ד ע' לט. ע' מב. המשך תרס"ו ע' רס.

סה"מ תרס"ט ס"ע פח ואילך. תעריב-תרע"ו ע' קיב.

(82) ראה לקמן פרצ"ב (ס"ע ותקצ ואילך). פרצ"ד (ע'

תקצד).

תבז

ומתייחד עמהם כו'. משא"כ הסט"א, שנק' סט"א מפני שהן צד אחר שאינו צד הקדושה⁸³, והיינו שאין בהם ביטול, ואדרבא, הן בתכלית הישות והגסות, ודבר נפרד לגמרי, שהפרידן מאחדותו ית' כו'⁸⁴, וכמו פרעה שא' אני ואפסי עוד⁸⁵, לי יאורי ואני עשיתיני כו'⁸⁶, שזהו תכלית ההסתר, שע"ז הוא הגסות שבהם, עד שא' מי הוי'⁸⁷, לא ידעתי את הוי'⁸⁷. והנה, גם בחי' זו, בהכרח שיומשך להם חיות מאוא"ס ב"ה, דאל"כ לא הי'⁸⁸ שום מציאות כלל (וי"ל דהחיות שלהם הוא רק לקיום מציאותן, דגם מה שהן חיים, א"ז בבחי' חיות, דהיינו בבחי' אור וגילוי כו', וגם כמשי"ת בסמוך שאינם בבחי' חיות עצמי כו', רק מה שנמצאים במציאות כו'), וכמ"ש⁸⁹ ואתה מחי' את כולם, גם הקלי' וסט"א כו', רק שאם הי' חיותם נמשך להם בקירוב, הי' נבלע בהם, וכמ"ש⁹⁰ נבלע ישראל כו', ולא הי' בהם בבחי' חיות כלל, וכמו ותבלענה ז' פרות כו' ולא נודע כי באו אל קרבנה כו'⁹¹, שלא נעשה להם מזה שום חיות כו'⁹². ובע"ח⁹³ כ' הטעם מפני שאין הקדש מתערב בחול כו', והיינו ג"כ כנ"ל, דמפני שאין בהם ביטול, ע"כ אין החיות בהם בבחי' התערבות כו', דענין ההתערבות הוא שמתחברים ומתאחדים זע"ז, דהיינו בבחינת התלבשות פנימי שמאיר בהתגלות ומתאחד כו', משא"כ בסט"א אינו בבחי' התערבות, כ"א או שעומד עליהם מובדל מהם, או שהוא בבחי' בליעה בהם, שהו"ע הגלות כו', וכמ"ש במ"א⁹⁴. ולכן, ככדי שלא יובלע בהם החיות דקדושה, עומד החיות המחי' אותם בבחי' מקיף על ראשם, ומאיר להם מרחוק, ואינו מתאחד עמהם כו', וכמ"ש בע"ח שער יו"ד הוא שער המלכים פי"א⁹⁵. ולכן באמת גם בעת חיותם, אינם בבחי' חיים באמת, אדרבא, הן בעצם בבחי' מות ובבחי' העדר כו'. וכמ"ש במ"א⁹⁶ בענין הנסיונות, שאינם דבר אמיתי מצ"ע, כ"א מה שהועמד דבר להעלים ולהסתיר ולהיות מונע כו', וכשעומדים נגד זה, ה"ה מתבטל לגמרי כו', וכמ"ש בד"ה וביום שמחתכם הנ"ל⁹⁷. ומשו"ז יש צד מעלה בנסיונות, שכאשר עומדים נגד זה, ה"ה מתבטל לגמרי והי' כלא הי' כו', דעם היות שהנסיון הוא לכאורה דבר חזק, וכבד לעמוד נגדו, וצריכים לזה כח חזק כו', מ"מ, כאשר מתגבר בכחו ועומד נגד הדבר נסיון, ה"ה מתבטל לגמרי, ולא נשאר מזה מאומה כו'. משא"כ בדבר חומרי שאינו דבר נסיון, צריכים לזה ריבוי עבודה לבטל כו', וע"ה שא"ז דבר חזק כ"כ, מ"מ, אינו מתבטל ג"כ, שגם אם כופה א"ע, וגם ע"י עבודה שפועל חלישות כו', מ"מ, אינו

(83) תניא שם.

(84) ראה תר"א הוספות קיא, ד. קטז, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תתכב. ע' תתקצד. תורת חיים נח עה, ג.

אוה"ת תשא ע' א'תתמה.

(85) ישע"י מזו, ח.

(86) יחזקאל כט, ג. וראה לקו"ש חכ"א ע' 40 ואילך.

(87) שמות ה, ב.

(88) ה"י: אוצ"ל (כבסה"מ תר"ם שבהערה 1): היו.

(89) נחמ"י ט, ו.

(90) הושע ה, ח.

(91) מקץ מא, כ"א; כד: "ותאכלנה גו' ולא נודע כי באו אל קרבנה גו' ותבלעון השבלים גו'". וראה פלח הרמון שמות ע' רלה: "הכונה על כללות שתי הפסוקים בראשי מ"א פסוק כ' וכ"ד ע"ש".

(92) ראה שערי אורה שער החנוכה ד"ה בכ"ה בכסלו ספ"ב

(ד, א). תורת חיים מקץ רטו, ד ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי חוקת ע' א'תיט ואילך.

(93) דלקמן בפנים. הובא באוה"ת שבהערה 37 (קנב, ב).

(94) ראה אוה"ת תולדות שם. מקומות שצויינו בהערה 92.

(95) בע"ח שער יו"ד הוא שער המלכים פי"א: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: שער יא (שער המלכים) פי".

(96) ראה סה"מ תרנ"ז ע' נג. תרס"ט ע' שלו. ספר השיחות

תורת שלום ע' 135. לקמן פשל"א (ח"ב ע' ותרפ"א). סה"מ פר"ת

ע' קו. תרפ"ט ע' 206. תרצ"ג ע' תקלג. ה"שית ע' כט. ד"ה נתת ליראיך תשל"ו (סה"מ מלוקט ח"א ע' קפח ואילך. בהוצאה החדשה - ח"ד ע' נא ואילך).

(97) סה"מ תרנ"ו ע' רנח ואילך.

מתבטל לגמרי כו'. אבל הנסיון, כשעומדים כנגד, מתבטל לגמרי כו', והיינו מפני שהוא מציאות העדר, שאין בו חיות פנימי כלל, רק בבחי' מקיף לבד כו'. וע"כ הם במספר י"א, מפני שהחיות נחשב לדבר בפ"ע, ע"כ הם במספר י"א, והיינו, היו"ד כתרין, שהן הע"ס דנוגה (ובזה יש ג"כ עשר ניצוצות דקדושה כנ"ל, אך אינם בבחי' חיות להם כו'), ובחי' הי"א, שהוא המקיף דלבונה זכה, שזהו עיקר החיות שלהם, שעומד בבחי' מקיף עליהם כו'. וע"ז הו"ע י"א סממני הקטורת, להעלות ולברר הי"א כתרין כו'.

והנה⁹⁸ בנה"א ונה"ב, הרי הנה"א מתלבש בהנה"ב שמק"נ, ואינו עומדת על ראשו בבחי' מקיף לבד, כ"א מלוכש בו בבחי' או"פ ממש, שהרי הנה"ב פועל בהכחות דנה"א שבאים בהגשמה ע"י התלבשות זאת להשכיל השכלות גשמי, ובכלל ההשגה היא בהגשמה, שא"ז כלל כמו השגת הנה"א בעצם כו', ולהיפך, הנפה"א פועל בהנה"ב שגם הוא יבין ענין אלקי ויתברר עי"ז כו', שכ"ז הוא מפני שבא בהתלבשות כו'. הרי הגם שהנה"ב הוא מנוגה, ונה"א הוא בתכלית הקדושה, ה"ה בבחי' התלבשות, ואינה נבלעת בו ח"ו, אדרבא, יש בכחה למשול עליו ולהכניעו תחת ממשלתו כו'. וצ"ל שזהו בעוה"ז דוקא, שמצד מדרי' הסוכ"ע שנמצא דוקא בעוה"ז⁹⁹, יכול להיות התלבשות כזאת, דהיינו התחברות טו"ר כו', אבל למע', אין הקדש מתערב בחול, ועומד רק בבחי' מקיף כו', רק למטה יכול להיות התחברות הנה"א והנה"ב, ע"י או"א"ס הסובב כו'. אך זהו בהעלם כו'. אמנם יש ג"כ גילוי הסובב למטה שממשיכים ע"י המצות, וכנודע שהמצות הן רצה"ע¹⁰⁰, ונמשך ע"י גילוי בחי' או"א"ס הסובב כו', והמצות יש בהם סגולה פרטי' להעלות ולקשר הנה"ב לאלקות כו'. וכמו"כ המשכת גילוי הסובב שע"י רעו"ד, כמשי"ת¹⁰¹, שע"י הוא עיקר בירור הנה"ב בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו'¹⁰², וכמשי"ת¹⁰³. וכ"ז הוא ע"י הנה"א דוקא, שאם הי' הגילוי להנה"ב, הי' מתבטל לגמרי, לא בדרך בירור כו' (וכנודע בענין הברכות דיצחק כו'¹⁰⁴), מפני שאינו כלי לאלקות כו', רק ע"י הנה"א דוקא הוא הבירור דהנה"ב כו'.

תב"ח

וע"פ הנ"ל יובן ענין הקרבת הע' פרים בחה"ס, שזהו בירור הע"ש¹⁰⁵ דנוגה כו'. דהנה ידוע¹⁰⁶ דמקיפים דסוכות הן מהענן הקטרת דיוה"כ, שזהו בירור הי"א כתרין כו'¹⁰⁷, וית' לקמן¹⁰⁸ דקטרת דיוה"כ הוא עוד בירור עליון יותר כו', וכת'י¹⁰⁹ כי בענן אראה, אראה בעצמותי כו'¹⁰⁶, ונמשך בבחי' מקיף בסכך הסוכה כו' (וע"י הד"מ¹¹⁰ שבלולב נמשך

98 בהבא לקמן – ראה אוה"ת שבהערה 37 (קנב, ב).
99 באוה"ת שם מציין לד"ה צו את בני כו' קרבני לחמי כו' – ראה לקו"ת פינחס עה, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תשמח ואילך. אוה"ת פינחס ע' א'פח ואילך. סהמ"צ להצ"צ קמד, ב. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שעג ואילך ובהערה 61 שם.
100 ראה תניא אגה"ק סכ"ט.
101 ראה לקמן פרי"ג. פרי"ט (ע' תקצד. ע' ותמג).
102 ראה זח"א ד, א.
103 ראה לקמן פרי"ד ואילך. פרי"ט (ע' תקצד. ע' ותמג).
104 ראה תו"א תולדות כ, ג. אוה"ת שם קנו, א ואילך.
ח"ד תתל, סע"א ואילך. סה"מ תרנ"ד ע' ע. תרנ"ו ע' שנה. תרס"ח ע' נז. תש"ב ס"ע 69 ואילך. תש"ג ע' 186.
105 = הע' שרים.
106 ראה עטרת ראש שער יום הכיפורים פ"ב. פ"ו (כט, א ואילך. לו, סע"א ואילך). מאמרי אדמו"ר האמצעי יום כיפור ע' א'קלד ואילך. סוכות ע' א'רכז ואילך.
107 ראה לקמן פרי"ב ואילך (ע' תקפט ואילך).
108 ראה לקמן פרכ"ב (ע' ותמח ואילך).
109 אחרי טז, ב.
110 = הד' מינים.

הללו את ה' כל גוים

בפנימיות, וכמ"ש¹¹¹ ולקחתם לכם כו'¹¹². ובכח המשכת המקיף מבררים את הע"ש למטה כו'. וזהו הללו את ה' כל גוים כו', וקאי על הנה"ב, שגם הנה"ב יתברר ויהי בבחי' אה' לאלקות כו'. וזהו ע"י כי גבר עלינו חסדו, בבחי' גילוי המקיף כו', שהגילוי הוא לנה"א, וזהו כי גבר עלינו דוקא, והנה"א הוא שמברר את הנה"ב כו'. וזהו הללו את ה' כל גוים, להיות כי גבר עלינו חסדו, בחי' גילוי המקיף, עי"ז גם הנה"ב יהלל וישבח כו'.

קיצור. והכלי לאלקות הוא ביטול, שכן הוא בכל סט' דקדושה. אך הסט"א הן בתכלית הישות, ומ"מ נמשך להם חיות לקיום מציאותם, אך לא בבחי' פנימי, דאין קדש מתערב ומתאחד בחול, והי' נבלע בהם, כ"א בבחי' מקיף. ולכן, הגם שיש בהם חוזק, ה"ה בבחי' העדר בעצם, וכמו הנסיון, כשעומדים כנגדו, מתבטל לגמרי, והחומריות צריך עבודה תמידית. ונה"א בהתלבשות בנה"ב, ופועל בו ביטול, זהו בעוה"ז, בכח אור הסוכ"ע, וע"י מצות וע"י רעו"ד, גילוי הסובב, ומהפכי הנה"ב לטוב. וז"ע הע' פרים, בירור הע"ש ע"י ענן הקטרת דבסוכות. וזהו הללו¹¹³ ה' כל גוים.

(113) הללו: אוצ"ל: הללו את.

(111) אמור כג, מ.
(112) ראה לעיל פר"ז (ס"ע תקעז).

בס"ד. שמע"צ, תרד"ע

ביום ¹ השמיני עצרת תהי' לכם², ואי' במד"ר³, משל למלך שעשה משתה ז' ימים והזמין את כל בני המדינה, ביום השמיני אמר לאוהבו כבר יצאנו י"ח לבני המדינה, בא ונגלגל אני ואתה במה שנמצא, כך אמר הקב"ה לישראל, באו ונגלגל אני ואתם במה שתמצאו, פר א' איל אחד⁴. וצ"ל מהו"ע דבז' ימי החג הקריבו ע' פרים, נגד ע"ש⁵, ובשמע"צ רק פר א' איל א', והוא רק לישראל כו'. גם צ"ל מהו"ע שמע"צ, מש"א שמע"צ החג הזה⁶, מפני מה נק' שמע"צ. גם⁷ למה אז דוקא נקבע זמן שמחת תורה על הלוחות שנתנו ביוהכ"פ כו'⁸. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁹, די"א סממני הקטרת הן בירור הי"א כתרין דמסאבותא כו', דבקדושה המספר הוא עשר דוקא, ולא תשע ולא י"א¹⁰, מפני שבקדושה האור דע"ס מתייחד ביחוד גמור עם הכלים כו', משא"כ בסט"א אין הקדש מתערב עם החול¹¹, רק עומד בבחי' מקיף, ונחשב בפ"ע, ע"כ הן מספר י"א כו'.

תכט

ריב) והנה בע"ח שער ק"נ פ"ג א', די"א סממני הקטרת הן בירור הטוב של נוגה. וצ"ל, והלא הקרבנות הן ג"כ בירורי הנוגה, דהבהמה הגשמי היא מק"נ, ומקריבין אותה על מזבח ונכללת באש שלמע', שזהו בירור הטוב שבה, ונשאר רק האפר, שהוא העצם כו'¹², ועיקר הקרבן הוא זריקת הדם, שזהו החיות פנימי שנזרק ונכלל בקדושה כו', וא"כ, מהו הפרש בין קטרת וקרבנות, מאחר דשניהם הם בירורי הנוגה כו'. וידוע דקטרת גבוה יותר מהקרבנות¹³, וכדאי' בזהר ס"פ ויקהל דרי"ט ע"א, דכת"י¹⁴ קטרת תמיד לפני ה', איהו קיימא לפני ה' יתר מכל פולחנין אחרנין, חביבא איהו עובדא דקטרת כו', ואע"ג דצלותא איהו מעלי' מכולהו, עובדא דקטרת הוא יקיר וחביב קמי' קוב"ה כו', צלותא אתקיננו לה באתר דקורבנין דהווי עבדי ישראל, וכל אינון קורבנין כו' לאו אינון חשובין כקטרת כו', הרי שקטרת היא למע' מהקרבנות כו'. והגם דקטרת היא ג"כ ענין

(4) פינחס שם, לו.
 (5) - ע' שרים (ראה סוכה נה, ב. תנחומא פינחס טז. במדבר שם).
 (6) נוסח התפלה והקידוש לשמע"צ ושמוח"ת.
 (7) ראה אוה"ת שמע"צ ע' תשעט ואילך. סה"מ תרמ"ח ע' קעז ואילך. תרפ"ט ע' 56 ואילך. תרצ"ו ע' 41.
 (8) משנה וגמרא תענית כו, ב. ל, ב.
 (9) פרי" ואילך (ס"ע תקפב ואילך).
 (10) ראה ספר יצירה פ"א מ"ד.
 (11) עץ חיים שער יא (שער המלכים) פ"י.
 (12) ראה תניא אגה"ק סט"ו (קכא, ב). לקו"ת חוקת נו, ג.
 נת, סע"ג, ס, סע"ב.
 (13) ראה אוה"ת תולדות קנב, א ואילך. סה"מ תר"ם ח"ב ע' תרכג ואילך.
 (14) תצוה ל, ח.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על: ד"ה ויקח מן הבא בידו תרל"ה (סה"מ תרל"ה ח"א ע' ה ואילך). * ד"ה להבין מ"ש בע"ח במאמרי אדמו"ר האמצעי שמע"צ ע' א'תצ ואילך ** - כנסמן לקמן בהערות.
 חלק מד"ה והניף ידו תשי"א (סה"מ תשי"א ע' נו ואילך) מיוסד, כנראה, על מאמר זה.
 (2) פינחס כט, לה.
 (3) במדבר פכ"א, כד.

(* ועם הוספות כו' - סה"מ עדר"ת ע' פג ואילך.
 (** מאמרים שמיסודים כנראה על מאמר זה: להבין ענין הע' פרים תרנ"ו (סה"מ תרנ"ו ע' תכא ואילך). חלק מד"ה ויגדלו הנערים תרס"ה (סה"מ תרס"ה ס"ע קה ואילך). חלק מד"ה וידבר וגו' המטות עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' תקלח ואילך). חלק מד"ה ד"ה להבין ענין הנזדים תשי"ד (סה"מ תשי"ד ע' רה ואילך).

התפלה, וכמ"ש¹⁵ תכון תפילתי קטרת לפניך כו'¹⁶, הנה זהו נגד תפלת מנחה¹⁷, וכמ"ש אח"כ¹⁵ משאת כפי מנחת ערב, וידוע דתפלת מנחה הוא למע' מתפלת שחרית, וכמארז"ל¹⁸ לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה, דאז הוא זמן עת רצון ביותר כו', כנודע¹⁹. וא"כ צ"ל מהו ההפרש בין הקטרת לקרבנות כו'.

אך הענין הוא²⁰, דהנה, הקרבת הקרבנות הי' על מזבח החיצוני²¹, והקטרת הקטרת על מזבח הפנימי²². וידוע דב' המזבחות בנפש הן בחי' חיצוני' הלב ופנימי' הלב²³, דחיצוני' הלב היא האה' שע"פ טו"ד, והיינו מה שבא ע"י השגה והתבוננות אלקי, דכללות ענין ההשגה הוא בהאור האלקי שבא בבחי' התלבשות בעולמות, דמה הנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם כו'²⁴, וע"כ מבשרי אחזה אלקי²⁵, וכמו שהאדם משיג ומרגיש בעצמו אור וחיות הנפש שלו בהכחות פרטי' שבה, וכמו בכח השכל שבמוח וכח המדות שבלב, והחיות חיצוני' שבאברים החיצונים, כמו כח התנועה שביד וכח ההילוך שברגל כו', שיודע ומשיג היטב כל כח וכח בערכו ומעלתו בעצם כו', כמו מהו שכל, ומה המה מדות, שיודע ומשיג היטב בעצם מהותם מה הם כו'. והגם שזהו רק ידיעת המציאות, שהרי אינו רואה מהות הכחות כו', מ"מ, הרי מציאותם הוא יודע ממש איך ומה הם כו'. ומשיג ג"כ העילוי שיש בכל כח עליון לגבי הכח שלמע' ממנו, מן כח ההילוך שברגל עד כח החכ' שבמוח כו'. וגם משיג ומרגיש איך שכל כח תחתון נמצא וכולול בהכח העליון, ואיך הוא שם בעילוי הרבה יותר כו', וכמו בהתכללות המדות בשכל כו', שמרגיש המדות שבשכל, ואיך שהם שם בדקות ורוחני' כו', וכ"ה בכח העשי' או כח הדבור שנמצאים כלולים במדות ובשכל, והן האותי' שבמדות ושכל, וכן העשי' שבשכל, ששם הוא במע' גבוה הרבה יותר כו'. ובכללות הרי מושג ומורגש אצלו היטב איך שהעיקר הוא החיות המחי' אותו כו'. וכמו"כ יבין וישיג בהאור והחיות האלקי בפרטי המדרי' בבחי' חב"ד חג"ת נה"י, איך ומה הוא כל מדרי' ומדרי' בפ"ע, ומעלתם זה על זה כו', ואיך שפרטי מדרי' הנ"ל הן המאירים והמחיים את העולמות אבי"ע, חכ' באצי', בינה בכרי', וז"א ביצי' כו', שעיי"ז יבין מעלת וערך כל עולם ועולם בפ"ע, ואופן העבודה בכל עולם והביטול דשם כו' (דלפי אופן ההשגה וההתבוננות שלו בכל מדרי' ומדרי', דהיינו בכל עולם ועולם, במעלת ומדרי' העולם בהאור האלקי, איך שמושג בהם, ובהעבודה ובהביטול שלהם כו', הרי עבודתו וביטולו הוא ג"כ באופן הזה ממש כו'). וגם יבין וישיג איך שכל מדרי' תחתונה נמצא כלול בהמדרי' העליונה, ואיך שהוא שם בעילוי יותר כו', וכמו איך שכל הנמצאים דעולם העשי' נמצאים כלולים ביצי', ושם המה גבוהים

תל

(סה"מ מלוקט ח"ג ע' קנב. ח"ב ע' קכב. בהוצאה החדשה –

ח"ג ע' רפה. ח"א ע' קסד).

(21 ראה יתרו כ, כא. רמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ו.

(22 ראה תצוה ל, זח. רמב"ם שם. הל' כלי המקדש פ"ב

הי"א. הל' תמידין ומוספין פ"ג ה"א.

(23 ראה לקו"ת סוכות עח, ד.

(24 ראה ויקר' פ"ד, ת. מדרש תהלים קג, א. וראה ברכות

י, א. דב"ר פ"ב, לז.

(25 איוב יט, כו.

(15 תהלים קמא, ב.

(16 ראה אוה"ת נ"ך ח"א ע' עד ואילך. סה"מ תרל"ה

שבעה ע"א.

(17 ראה ירושלמי ברכות פ"ד ה"א.

(18 ברכות ו, ב.

(19 ראה אוה"ת נ"ך שם ע' עב ואילך. סה"מ תרל"ה שם.

שיחת י"ז תמוז תשמ"ז (ספר השיחות תשמ"ז ח"ב ע' 474 ואילך).

(20 בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ה שבעה ע"א. וראה

גם ד"ה פתח רבי שמעון תשל"ד. ד"ה בסוכות תשבו תשמ"א

שמיני עצרת, ה'תרד"ע

תקצא

במעלתם כו', והיינו שהן במדרי' עשי' כו' (דאין זה מה שיצי' הוא מקור לעשי' כו'), רק דכמו שנמצאים כלולים ביצי' הם במע' גבוה יותר כו'²⁶. וידוע ומבו' במ"א²⁷, דהשגת הנברא שמשגיג ומתבונן בזה איך שהוא נמצא במדרי' הגבוה ממנו, דהיינו בשרשו ומקורו, ואופן מציאותו שם כו', ה"ז פועל בו ביטול פנימי יותר מהביטול במדרי' עצמו במדרי' שהוא כו', ועי"ז הוא מתעלה למעלת ומדרי' העליונה כו' (ועמ"ש בקונטרס העבודה²⁸ בענין התכללות נפש ברוח ורוח בנשמה כו'). ובכללות ההשגה וההתבוננות איך שהאור והחיות האלקי מחי' כל העולמות והנבראים, ושהעיקר הוא האלק' כו', ועי" כ"ז מתעורר האה' בבחי' קירוב ודביקות באלקות, שכל חפצו ורצונו הוא רק באלקו', ושיהי' גילוי אלקות כו'. ובד"כ הוא משאה"כ²⁹ לאה' את ה' אלקיך כי הוא חייה, והיינו כמו שהאדם אוהב חיי נפשו³⁰, כן כאשר יתבונן שהאוא"ס הוא חיי החיים העליונים והתחתונים, ומכלכל חיים בחסד³¹, ופי' מכלכל חיים הוא שנמשך מבחי' חסד עליון בחי' חיים לכל חי, עי"ז שהוא ית' מכלכל אותן בכלי תוך כלי³², עד שנמשך חיות לכל פרטי הנבראים דבי"ע כו'. וכאשר יתבונן בכ"ז הדק היטב בהעמקת הדעת, ובפרט כאשר מתבונן באופן החיות כנ"ל, תגדל אצלו האה' לדבקה בו ית' כו'. וכ"ז הוא בחי' חיצוני' הלב שהוא כענין הקרבת הקרבנות ע"ג מזבח החיצון כו'.

אבל ענין בחי' פנימי' הלב ז"ע הקטרת, דפי' קטרת הוא ל' התקשרות³³, והו"ע התקשרות עצמי כו', והיינו שהאה' אינה רק מצד ההתבוננות, כ"א מצד עצמי' הנשמה שמקושרת באוא"ס ב"ה, וכמ"ש רשב"י בחד קטירא אתקטרנא בי' אחידא בי' להיטא³⁴, שהוא ההתקשרות שלמע' מן השכל כו'. והתעוררות אה' זו היא ג"כ עי" התבוננות, והוא כשמתבונן שכל בחי' האור והחיות שבעולמות, וכן כללות ההשתל', איך שכ"ז הוא רק הארה לבד שבאין ערוך לגבי עצמות, דעצמות אוא"ס מופלא ומובדל מהעולמות כו', ואפס קצהו יוכל להיות ג"כ ההשגה באופן ההפלאה דאוא"ס, עי" ידיעת והשגת השלילה כו'³⁵, שעיי"ז נעשה הרצוא להכלל בעצמות אוא"ס, וכמ"ש³⁶ מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ³⁷, דשו"א³⁸ הן געה"ע וגעה"ת כו', וכאשר יתבונן איך שהגילוי' דג"ע הן ג"כ רק הארה לבד, דביו"ד נברא העוה"ב כו'³⁹, וזהו ועמך לא חפצתי, גם בחי' כי עמך מקו"ח⁴⁰, הוא בחי' מקור החיים ומקור התענוגי' המושגים בבחי' השגת והבנת החכ' בגעה"ת וגעה"ע, שכ"ז הוא עמך וטפל לך כו', כ"ז לא חפצתי, רק להכלל בבחי' עצמות אוא"ס כו'. וז"ע הקטרת, שהוא ההתקשרות שלמע' משכל המושג, שזהו בבחי' יציאה מכלי המגביל, וה"ז היפך האהבה מהתבוננות דהוא חייה, שזהו התיישבות אור בכלי,

(34) ראה אדרא זוטא בזח"ג רפת, א: פתח ר"ש ואמר כו' בחד קטירא אתקטרנא בי' בקוב"ה כו'. ושם רצב, א: נשמתי בי' אחידא בי' להיטא.
(35) ראה לקו"ת פקודי ג, ד, ו, ג. לעיל פק"א (ע' רסב).
(36) תהלים עג, כה.
(37) ראה לקו"ת תזריע כ, א ואילך. סהמ"צ להצ"ע קלת, א ואילך.
(38) = דשמים וארץ.
(39) מנחות כט, ב.
(40) = מקור חיים (תהלים לו, י).

(26) ראה לקו"ת חוקת נח, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קכג. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שלו. תרצ"ו ע' 93.
(27) ראה גם סה"מ עת"ר ע' כב ואילך.
(28) פרק א.
(29) = מה שאמר הכתוב (נצבים ל, כ (בדילוג)).
(30) ראה גם תניא פמ"ד.
(31) בתפלת העמידה.
(32) ראה תו"א מקץ לו, ב. הוספות קכג, א.
(33) ראה בחיי שמיני י, א. לקו"ת נשא כב, ד. אוה"ת וסה"מ שבעה ע"ה 13.

אבל התקשרות דקטרת הוא בחי' הקטירה, היינו קשר של קיימא שלמעלה מהשכל⁴¹, דאהבה זו אינה חולפת ועוברת כו', וכמ"ש במ"א⁴². ונמצא ההפרש בין קרבנות לקטרת, דקרבנות הוא העבודה דבחי' או"פ פנימי⁴³ דנפש, וקטרת הוא העבודה בבחי' או"מ דנפש כו'.

קיצור. ובע"ח דקטרת בירור הטוב דנוגה. וצ"ל והלא קרבנות ג"כ בירור דנוגה, ומהו מעלת הקטרת. והענין הוא, דקרבנות הן על מזבח החיצון, וקטרת על מזה"פ⁴⁴. מזה"ח⁴⁵ חיצוניות הלב, האהבה הבאה ע"י התבוננות, והוא באלקות שבעולמות, ומבשרי אחזה, דכחות הנפש יודע מהות מציאותם, וכל כח איך שהוא כלול בכח עליון, ובכללות שהעיקר הוא חיות הנפש. וכמו"כ יבין פרטי המדרי' דע"ס שבכל עולם, ואיך כל עולם תחתון בעולם⁴⁶ העליון, שזה עושה ביטול גדול. ובכללות שהעיקר הוא האלקות, וזאת יחפוץ. ומזה"פ בחי' פנימיות הלב, האהבה עצמיות דנשמה, וההתעוררות היא ע"י ההתבוננות איך שהכל רק הארה, ובענין ההפלאה דאוא"ס, ועי"ז הוא היציאה מכלים, היפך האהבה דטו"ד שהיא בהתיישבות בכלים.

(ריג) וז"הו שהקרבנות נק' בשם לחם, וקטרת הוא בחי' ריח. דגבי קרבנות כתי' את קרבני לחמי לאשי, שנק' לחם לאשי, שהן השרפים⁴⁸, שהן בבחי' יסוד האש, וכידוע⁴⁸ שנק' שרפים ע"ש שנשרפו בבחי' הרצוא והתשוקה שלהם בבחי' צמאון ביותר כו', והקרבנות הם בבחי' לחם להם. וכמו"כ הוא בבחי' לחם לגבי אדה"ע, שעז"א⁴⁹ רעייתי פרנסתי, הן שירעו אותי בשני תמידין כו'. דפעולת הלחם הוא⁵⁰ שממשיך אור וחיות הנפש, ומחברו ומקשרו עם הגוף כו', דלהיות שהנפש עם הגוף הן מרוחקים מאד זמ"ז, שהגוף הוא חומרי וגשמי, והנפש הוא רוחני, ואין ערוך חומריות הגוף גם לגבי כחות הנפש, ומכ"ש לגבי הארת הנפש הכללית שמחי' את הגוף כו', ומ"מ, הרי אור הנפש בא בבחי' התלבשות ממש בגוף, לא מיבעי הכחות שהן בבחי' התלבשות פנימי, אלא שגם ההארה כללית מהנפש ה"ה באה בבחי' התלבשות פנימי בהגוף כו', וכמ"ש במ"א⁵¹. ובכדי שתהי' המשכה והתחברות הזאת, זהו ע"י הלחם, וכנראה בחוש, דבהעדר האכילה נחלש כחו, וע"י האכילה מתחזק כחו, וכמו עד דלא אכילנא כו'⁵², וחמרא וריחא פקחין כו'⁵³. ומ"מ, ע"י האכילה אינו מתחדש החיות להיות נמשך חיות חדש מהנפש, שהרי כאשר ח"ו מסתלק החיות פנימי, אינו מועיל אכילה, וכמו בקלוקל איזה אבר הגורם הסתלקות החיות, או בהתעלפות, שהחיות פנימי מסתלק, הרי לא יומשך ע"י אכילה כו', מובן מזה, דמה שנמשך ע"י האכילה הוא חיות הנפש השייך אל הפנימי כו'. והדוגמא מזה יובן

(49) שה"ש א, ט. שהש"ר פ"א, ט (ו).
 (50) ראה מקומות שצויינו בהערה הבאה. ד"ה הניף ידו שבהערה 1. ד"ה והי' ביום ההוא תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ע' רל).
 (51) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א ע' רפב ואילך. אוה"ת שה"ש ח"א ע' קיג ואילך.
 (52) ראה ב"ק עב, א ובתוס' שם.
 (53) יומא עו, ב – עפ"י הגירסא שהובאה בתניא פ"ז ובכמה מקומות בדא"ח (סה"מ מלוקט ח"א ע' כ. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' רעז).

(41) ראה ד"ה פתח רבי שמעון וד"ה בסוכות תשבו שבהערה 20.
 (42) ראה תורת חיים וישב רא, ב. סה"מ עת"ר ע' רז ואילך.
 קונטרס העבודה פ"ה (ע' 30 ואילך).
 (43) או"פ פנימי: כ"ה בכ"ק.
 (44) = מזבח הפנימי.
 (45) = מזבח החיצון.
 (46) בעולם: אוצ"ל: כלול בעולם.
 (47) פינחס כח, ב.
 (48) ראה לקו"ת פינחס עז, ד. עט, א. שה"ש ל, ג ואילך.

שמיני עצרת, ה'תרד"ע

תקצו

למע' בבחי' ציור אדה"ע, דבכדי להמשיך האור מאוא"ס המאציל, ושיהי' בבחי' התלבשות והתאחדות בכלים, צ"ל ע"י ממוצע כו', שהרי אוא"ס הוא לאו מכא"מ⁵⁴ כלל⁵⁵, והוא בחי' כי לא אדם הוא⁵⁶, שאינו בגדר חכ' וחסד כו', וכמו"כ האור והגילוי ה"ה כמו העצם, שהוא בבחי' פשיטות עדיין כו', והכלים ה"ה בבחי' מציאות חכ' וחסד כו', וע"ז הו"ע הקרבנות, דאת קרבני לחמי כו', דרזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס⁵⁷, ה"ז ממשיך מבחי' דלא אדם הוא, שיתצמצם בבחי' מראה אדם⁵⁸, ויהי' התחברות האורות והכלים כו'. וכמו שהלחם למטה ממשיך את חיות הנפש השייך אל הגוף כו', כמו"כ ענין הלחם למע' הוא שממשיך מבחי' אוא"ס השייך אל העולמו' כו'. וע"ה שזהו המשכה מבחי' כי לא אדם, מ"מ, אינו נמשך בזה גילוי בחי' כי לא אדם הוא ממש, כ"א רק הארה לבד, ומתצמצם בבחי' ציור אדם כו'.

תלב

אמנם ענין הריח הוא שמשיב את הנפש⁵⁹, והיינו שממשיך אור הנפש מעצם הנפש שלמע' מבחי' שייכות אל הגוף, כ"א מעצם חבור הנשמה עם הגוף, שהוא למע' עדיין מבחי' התפשטות וגילוי כו', וע"כ, גם בהסתלק אור וחיות הנפש, כמו בהתעלפות וכה"ג, מועיל הריח להשיב אור הנפש, מפני שממשיכו משרשו ומקורו העצמי כו', והחיות הוא בבחי' התחדשות, שא"ז רק אור המתפשט, כ"א אור עצמי כו'. והדוגמא מזה למע' הוא, שממשיכים מבחי' עצמות אוא"ס שלמע' מבחי' שייכות אל העולמות, והוא שנמשך גילוי עצמו' אוא"ס ממש, לא רק בחי' ההארה שבאה בבחי' צמצום דכמראה אדם, כ"א להיות גילוי אוא"ס ממש בבחי' אדה"ע, להיות בחי' אדם בבחי' אדמה לעליון⁶⁰, בחי' כי לא אדם הוא כו'. והוא דבחי' ז"א יהי' כמו א"א ממש כו'⁶¹, דע"פ ס' השתל' שנמשך מבחי' א"א לז"א, הרי האור דז"א הוא בבחי' צמצום ובבחי' מיעוט הרבה לגבי בחי' א"א כו', וענין הריח הוא המשכה דבחי' ז"א יהי' כמו א"א ממש כו'. וזהו שממשיכים ע"י העבודה דקטרת, בחי' רעו"ד, כנ"ל, שזהו בחי' כי לא אדם הוא שבאדם, וע"ז ממשיכים למע' ג"כ גילוי בחי' כי לא אדם בבחי' אדה"ע כו'. ובד"כ הוא שע"י העבודה דקרבנות ממשיכים בחי' או"פ, וע"י העבודה דקטרת ממשיכים גילוי בחי' או"מ כו'.

קיצור. וזהו שהקרבנות נק' לחם, וקטרת ריח. פעולת הלחם, שמחבר הנפש עם הגוף להיות בבחי' חיות פנימי, ומחזק כחו, ומ"מ, אינו התחדשות החיות, וכמו"כ רעייתי פרנסתי ע"י קרבנות, התחברות האורות בכלים, דבחי' כי לא אדם יתצמצם בבחי' מראה אדם. וריח משיב את הנפש, התחדשות החיות, ולמעלה הוא המשכה מעצמות אוא"ס להיות אדם אדמה לעליון, בחי' כי לא אדם, ז"א כמו א"א.

ריד) **והנה** כשם דבעבודה ההפרש בין קרבנות לקטרת דקרבנות הוא העבודה דאו"פ וקטרת הו"ע או"מ כו', כמו"כ הוא ההפרש בבירור ותקון הק"נ הנעשה ע"ז,

59) ראה זח"ב רח, ב. תו"א תולדות כ, ד. וישלח כה, ד.
הוספות קיז, ב.
60) ישע"י יד, יד.
61) ראה רמ"ז לזח"א קלה, א. הובא באוה"ת בראשית לה,
ב.

54) - מכל אליו מדות.
55) תקו"ז בהקדמה (יז, ב).
56) שמואל"א טו, כט.
57) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב.
58) ע"פ יחזקאל א, כו.

דבקרבות מתתקן האו"פ לבד דק"נ כו', דלהיות שהעבודה בזה הוא רק בכחות פנימי' דנפש, דהיינו העבודה שע"פ טו"ד כו', ע"כ ה"ז פועל הבירור דנוגה בבחי' אתכפי' לבד, והיינו רק בהתפשטות דנה"ב כו'. אבל ע"י הקטרת נתברר האו"מ, והוא המקיף דלבונה זכה, שזהו עיקר ענין הקטרת⁶², שמתברר ע"י האו"מ המחי' אותם כו', ולכן עיקר ביטול הק"נ הוא ע"י הקטרת דוקא, דהרי נת"ל פרי"א⁶³ דעיקר החיות שלהם הוא מהאו"מ, וכאשר סר צלם מעליהם⁶⁴, ה"ה מתבטלים לגמרי כו'.

והנה⁶⁵, המקיף דלבונה הוא בחי' עתיק דקלי', דכן מובן מפע"ח⁶⁶, שחשיב בפרטי המדרי' דהי"א סממנים, כ' דהצרי שבקטרת הוא כתר (ועמ"ש בסידור האריז"ל מהרש"ב ז"ל⁶⁷), ולבונה הוא המקיף שלמע' מזה, וא"כ הוא בחי' עתיק דקלי', שזהו קלי' קשה ביותר, והיא בתחתית העשי' כו'. ומה שנק' לבונה זכה, הוא מפני שיש בה מהקדושה, היינו מדרי' תחתונה מבחי' מל' דעשי' כו', וכמ"ש בזהר הרקיע על מאה"ז⁶⁸ ויקהל דרי"ט סע"א, דמל' דעשי' היא בעמקי הקליפות כו', וזהו בחי' זכה המתלבשת בלבונה כו'.

והענין הוא⁶⁹, דהנה את זלעו"ז עשה אלקי⁷⁰, וכשם שיש ד' עולמו' אבי"ע וע"ס כח"ב⁷¹ חג"ת כו' בקדושה, כמו"כ יש בלעו"ז⁷², רק שבלעו"ז הוא ההיפך מהקדושה כו'. דהנה, בקדושה, הרי כל עולם שהוא עליון, ה"ה בבחי' תוקף וריבוי האור יותר, וכל מה שיורד למטה הרי מתמעט האור כו', ובלעו"ז היא להיפך, דכל מה שיורד למטה הוא בבחי' תוקף יותר כו'. דהרי בקדושה, הנה באצי' הוא תוקף התגלות האור דאוא"ס ב"ה, והיינו בחי' גילוי הקו, דעם היות שזהו רק הארת הקו, מ"מ ה"ז הארת אוא"ס בבחי' גילוי ממש, דאיהו וחייהו חד ואיהו וגרמוהי חד כו'⁷³, ובברי' מתמעט האור הרבה ע"י המסך ופרסא המפסקת כו', וביצי' מתמעט יותר כו'. וכמו"כ הוא במספר האורות הנק' ע"ס, שבאצי' מאירים בגילוי כל הע"ס דכחב"ד⁷⁴ כו' עד המל' (ובפנימי' האצי' מאיר גם בחי' פנימי' הכתר, בחי' עתיק, שזהו"ע פנימי' אבא שהיא פנימי' עתיק כו'⁷⁵), ובברי' אינו מאיר בגילוי רק מבחי' אור אימא ולמטה, דאימא מקננא בכורסיא כו'⁷⁶, וביצי' רק בחי' ז"א כו'. וכן בסדר דש' הוי', י' באצי', ה' כברי' כו', וכמ"ש בע"ח⁷⁷ (והנה, מה שבאצי' מאירים כל הע"ס, ובברי' רק בינה, וביצי' רק ז"א כו', הכוונה היא על המדרי' דאצי', שהרי בכל עולם יש ע"ס, רק שבאצי' מאירים כל הע"ס דאצי', גם בחי' הכתר ועתיק, ע"כ הע"ס הן במדרי'

תלג

- (62) ראה פרי עץ חיים שהובא לקמן בפנים ליד הערה 66.
 (63) ע' תקפו ואילך.
 (64) שלח יד, ט. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' רו ואילך. סהמ"צ להצ"צ קפא, א ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' טט. וש"נ.
 (65) בהבא לקמן – ראה אוה"ת תולדות קנג, א.
 (66) שער עולם העשי' פ"ד.
 (67) סידור ר' שבתי מראשקוב.
 (68) = מאמר הזהר.
 (69) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה 1.
 (70) קהלת ז, יד (ושם: האלקים). וראה תניא רפ"ו.
 (71) = כתר חכמה בינה.
 (72) ראה עץ חיים שער מח (שער הקליפות) פ"ג.
 (73) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).
 (74) = דכתר חכמה בינה דעת.
 (75) ראה אוצרות חיים שער עתיק פ"ד (לת, ב – בהוצאת קאָרעץ, תקמ"ג) בהגהת מהר"ן בשם האריז"ל. רמ"ז לוח"ג רעו, ב. לקו"ת נצבים מט, ד. אוה"ת נצבים ע' ארעו. סה"מ ה'ש"ת ע' 49 ואילך. וש"נ.
 (76) תקוני זהר ת"ו (כג, א). עץ חיים שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ג.
 (77) שער מב (שער דרושי אבי"ע) רפ"א. רפ"ב. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ב.

גבוה ונעלה, דכללו' הע"ס דאצי' הם במדרי' בחי' החכ' והכתר כו', וכמ"ש במ"א⁷⁸, ובעולם הברי' שמאיר רק בחי' בינה, הגם שיש שם ע"ס, אך כללות הע"ס הן למטה במדרי', וכן ביצי' ועשי' כו'). אך בסט"א שהן לעו"ז דקדושה, ה"ה להיפך⁷⁹, דאצי' דקלי' היא בבחי' חלישות, וכנודע⁸⁰ דקלי' דאצי' הו"ע הרגשת הביטול, שנק' ראומה⁸¹, שהביטול הוא במורגש, דאמית' הביטול הוא שאינו מרגיש כלל שהוא בטל. וכמו בביטול לפני מלך גדול, עיקר אמית' הביטול הוא כשאינו מרגיש כלל בשעת ביטולו איך שהוא בטל, וכשישאלנו אדם מה נשתנה כ"כ מהותך, ישיבנו לא ידעתי מאומה כו'. וכ"ה בקדושה, ביטול עצמי ופנימי הוא שאינו מרגיש כלל שהוא בטל כו', והיינו דהביטול הוא בעצם מהותו כ"כ, שאינו מרגיש א"ע כלל וכלל למציאו', עד שאינו מרגיש כלל שהוא בטל לאיזה דבר כו'. ומשו"ז יכול להיות על מעמדו ומצבו, מפני שאינו שום מציאות לעצמו, שאינו מרגיש א"ע כלל לדבר מה כו'. אבל כשמרגיש את הביטול שלו, ואינו יכול לעמוד על מעמדו ומצבו, מפני הביטול, דהיינו שאין לו מקום לעצמו כו' (ער האט פאר זיך קיין אָרט, מפני עוצם ביטולו כו'), הגם שזהו ביטול אמיתי, מ"מ, יש בזה עדיין בחי' מציאות דבר כו', וזהו בתכלית הדקות. ולמטה מזה הוא, שמרגיש את הביטול שטוב לו מה שהוא בטל, והוא במעלה ומדרי' בעצמו כו', ולא שעושה בו איזה הגבהה ח"ו, רק שהביטול אצלו בבחי' תפיסת מקום כו'. וז"ע ראומה, שהביטול הוא במורגש ובתפיסת מקום בעצמו כו'. ובגסות ענין ראומה הוא שרוצה שיהי' נראה ביטולו, ועם היותו בטל לאלקות, רק שהוא רוצה שיהי' נראה וניכר הביטול שלו. ויש בזה דקות הרע, והוא שבזה גופא מה שרוצה שיהי' נראה הביטול, כוונתו הוא לש"ש כו', וע"ה שיש בזה כוונה רוחניות, סכ"ס⁸² הוא בבחי' מורגש ואינו בטל כו'. והגסות הוא שרוצה כן מצ"ע, מצד הישות שבו כו'. וכ"ז הו"ע ראומה, שהוא קלי' דאצי' כו'. ובברי' הקלי' הוא בבחי' ישות ממש, שאינו בטל לאלקו', וביצי' הוא בבחי' ישות יותר, עד קלי' דעשי' שהיא בתוקף ביותר כו'. וכערך תוקף האור דאצי' דקדושה על האור דעשי' דקדושה, כך ערך תוקף אור הקלי' דעשי' על אור הקלי' דאצי' כו'. וכמו"כ במספר האורות, הנה בקלי' דאצי' המספר הוא במיעוט, והן רק ז"ת דקלי', ובברי' דקלי' שם גם חו"ב דקלי', והן סיחון עמון ומואב, שזהו ג"ר דקלי', וכמ"ש במ"א⁸³, וביצי' גם בחי' כתר דקלי', וכמו נבוכדנצר שנא' בו⁸⁴ אנת רישא דדהבא כו', ובעשי' דקלי' שם גם עתיק דקלי', שהיא קלי' קשה ביותר כו'.

קיצור. וכמו בעבודה, כ"ה בהבירורים, דבאהבה שבטו"ד שהו"ע הקרבנות, מתברר תלד האו"פ דנוגה, ובבחי' אתכפי', וע"י עבודת הקטרת מתבטל האו"מ, עתיק דקלי', שזהו לבונה זכה. דהנה, כמו שיש אבי"ע בקדושה, כמו"כ בסט"א, ובקדושה, באצי'

(81) לשון הכתוב – וירא כב, כד. ראה לקו"ת תזריע כג, ד. בהר מג, א.

(82) = סוף כל סוף.

(83) ראה לקוטי תורה להאריז"ל פ' וירא (ענין לוט ושתו בנותיו). פ' דברים. לקו"ת חוקת סו, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ע' י.

(84) דניאל ב, לח (ושם: אנת הוא ראשה די דהבא). וראה לקו"ת בהעלותך לה, ד. סידור עם דא"ח קמג, סע"ד.

(78) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה 1. סה"מ שבהערה הנ"ל בשוה"ג.

(79) במאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה 1: כמ"ש בע"ח (ראה עץ חיים שבהערה 72).

(80) וכנודע .. קלי' דאצי' כו': ע"פ לשון מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלק לאזניא ע' ט. סה"מ תרנ"ה ס"ע צט ואילך. תרס"א ס"ע רט ואילך.

תוקף האור ובגילוי והולך ומתמעט, ובאצי' ע"ס, ובברי' רק מבינה דאצי', וביצי' רק ז"א, ובעשי' מל'. ובסט"א, אצי' דקלי' בבחי' חלישות, הרגש הביטול, ובדקות הוא שמרגיש את הביטול, ואין לו מקום לעצמו (דאמיתית הביטול הוא שאינו יודע שבטל), ולמטה מזה, שטוב לו מהביטול, ולמטה מזה, שרוצה שיהי' נראה הביטול, בכוונה לש"ש, ובגסות, שזה מצד הישות. וברי' הוא ישות ממש. ובאורות, באצי' רק ז"ת, ובברי' חו"ב, וביצי' כתר, ובעשי' עתיק דקלי'.

רטו) וטעם וסיבת הדבר הוא⁸⁹, מפני שבסט' דקדושה הוא בחי' אין וביטול דוקא, ובמדרי' העליונות ששם הביטול יותר, מאיר שם האור והגילוי ביותר כו'. וזהו דבאצי' הוא בחי' תוקף האור והגילוי, לפי שהכלים דאצי' הן בבחי' תכלית הביטול באוא"ס כו', להיות דכללות ענין האצי' הוא מה שכלול עדיין באוא"ס ב"ה, וכמ"ש במ"א⁸⁵ בענין אתה הוא הוי' לבדך כו'⁸⁶, וע"כ גם הכלים דאצי' הם בבחי' ביטול כמו בהתכללות במקורם כו', ולכן באצי' מאיר גילוי אור רב מאוא"ס ב"ה כו'. ובברי' שאין הביטול כמו באצי', האור והגילוי שם בבחי' מיעוט כו', וכן מתמעט ממדרי' למדרי' כו'. וכן האורות, הרי כל הקרוב יותר לגבי שרשו ומקורו, דהיינו בבחי' עליונו של קו יותר, ה"ה במדרי' עליונה יותר ובבחי' אין ביותר כו', וע"כ באצי' מאיר בחי' הכתר בכלל ובחי' עתיק בפרט (בפנימי' האצי' כו'), והיינו דכללות האורות דע"ס דאצי' הן כמו מצד מדרי' כתר וחכ' כו', ובברי' במדרי' הבינה כו'. וכ"ז בסט' דקדושה, שהו"ע האין והביטול, ע"כ כל מה שלמע' יותר, הביטול יותר, והאור ביותר, וכל מה שיורד ממדרי' למדרי', מתמעט כו'. משא"כ בקלי', דעיקרה הוא בחי' ישות וגסות שמורגש מאד, וכמו ראית איש חכם בעיניו⁸⁷, שמחזיק עצמו לחכם גדול כו', וכמו"כ במדת החסד, שמרגיש בעצמו החסד שעושה, עד שמתפאר לעיני כל כו', ומכ"ש למקבל חסדו, לאמר לו ראה כמה טובה גמלתיך כו', וכמו כל טיבו דעבדין לגרמייהו עבדין כו'⁸⁸. וע"כ, כל מה שלמע' יותר, הקלי' הוא בבחי' חלישות, לפי שמאיר שם אור הקדושה יותר, וכמו באצי' דאור הקדושה הוא בתוקף, אין מקום לישות וגסות הקלי' כ"כ, וכל שיורד במדרי', שאין שם האור דקדושה כ"כ, מתגבר הישות דקלי' כו', עד שבעשי', ששם האור דקדושה במיעוט ביותר, שם התגברות הקלי' יותר, בחי' עתיק דקלי' כו'. וכמו בנפש, הרי תוקפא דנשמתא חולשא דגופא⁸⁹, וסבת תוקפא דגופא הוא מחולשא דנשמתא כו', דכאשר הכחות דנה"א הן בהתגלות, מתבטלים הכחות דנה"ב, שנעשים בבחי' חלישות, וגם מתבררים ומתתקנים ע"י העבודה כו', וסבת תוקף הנה"ב הוא מפני התעלמו' הכחות דנה"א כו', שיש בזה כמה חילוקי מדרי' כו', וכמ"ש במ"א⁹⁰.

וענין עתיק דקלי'⁹¹, י"ל שזהו התאווה שהיא בקרירות, שזהו קשה יותר מחמימות התאווה, שהיא בהתפעלות בנפש, שנוחה יותר להתתקן ולהתהפך, אבל התאווה שבקרירות,

(85) ראה סה"מ תרנ"ג ע' רנח ואילך. תר"ס ע' מג ואילך. (89) ראה זח"א קפ, ב. קמ, ב.

(86) נחמי" ט, ו. (90) ראה סה"מ תרס"ה ע' קז.

(87) משלי כו, יב. (91) כאן חוזר למ"ש בהתחלת הפרק הקודם (ע' תקצד):

(88) ע"פ לשון אדמו"ר הזקן בתניא ספ"א. וראה תקו"ז, והנה המקיף דלבונה הוא בחי' עתיק דקלי'.

ת"ז (כב, א). ב"ב י, ב.

תלה

שז"ע התענוג, ה"ז קשה יותר להתתקן כו' (וכמ"ש במ"א⁹² בענין שור כשב ועז, דעז הוא התוקף שבלי התפעלות, זהו קשה יותר משור נגח כו', דע"ה שהוא בועט, אך מצד ההתפעלות שבו, בנקל לפעול בו שיתפעל ג"כ מענין אלקי כו', והעז שאינו בועט, אבל הוא בתוקף מאד על מקומו, וקשה לפעול בו כו'). גם י"ל, דעתיק דקלי' הוא הטוב טעם (דער גישמאק) בעניני העולם, שזה מקור כל תוקף התאוות, מפני שיש לו טוב טעם בעצם בענינים החומרי' והתענוגים גשמי' כו'. וזהו"ע הקטרת, שהוא לברר את המקיף דלבונה, דהיינו בחי' עתיק דקלי', והוא ליקח את הטוב טעם שבענינים החומרי', ולבטל הקרירות הנ"ל, ועי"ז מתבטלים ממילא התאוות, שאינם בתוקף, וגם מתבטלים כו'. וזהו ע"י העבודה בבחי' מקיפים שבנפש, שזה פועל בעצם המהות דכח המתאוה כו'. דהנה, העבודה באו"פ, שהוא במוח ולב, פועל בהנה"כ רק כהתפשטו' שלו לבד, אבל בכדי ליקח הטוב טעם מעניני עוה"ז, שזהו ביטול בעצם מהות כח המתאוה, זהו דוקא ע"י העבודה בכחות מקיפים ובכחות עצמי' דנפש כו'.

וז"ע הקטרת, שמבררים הי"א כתרין דנוגה, דהיינו להסיר בחי' המקיף ועיקר חיותם כו'. ועי"ז ממשיכים בקדושה בחי' אור עצמי, שז"ע השמן כו', וכנודע⁹³ דשמן צף על כל המשקין⁹⁴, והוא בחי' החכ' בכלל שנק' שמן, כנודע, ובד"פ הוא בחי' מקור החכ', וכמ"ש⁹⁵ שמן משחת קדש, דקדש הוא בחי' קדש⁹⁶, וכמ"ש⁹⁷ ושמרתם את השבת כי קדש הוא כו', ושמן משחת⁹⁸ הוא שמושח את הקדש, והוא בחי' ח"ס כו', והיינו גילוי בחי' אור עצמי שמובדל בערך מן ההשתל' כו', ונמשך דוקא ע"י ביטול מהות נה"ב כו'. וזהו⁹⁹ שמן וקטרת ישמח לב¹⁰⁰, שע"י העבודה דקטרת ממשיכים בחי' שמן, גילוי עצמו' או"ס, שע"י ישמח לב אדה"ע כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש ביום השמיני עצרת תהי' לכם. דהנה, בז' ימי החג שמקריבין ע' פרים, ה"ז בירור הי"א כתרין דמסאבותא, והיינו שמבררים ג"כ המקיף דלבונה זכה כו', והוא ע"י הקטרת דיוהכ"פ כו', כמשנת"ל¹⁰¹. וההמשכה עי"ז הוא שנמשך בשמע"צ, והוא המשכת בחי' שמן משחת קדש, בחי' החכ' שלמע' מבחי' מקור להשתל', וכידוע¹⁰² דעיקר מקור ההשתל' הוא מבינה, אבל בחי' חכ', וכ"ש בחי' ח"ס, היא למע' מבחי' מקור כו'. וזהו מה שנק' שמיני עצרת, דאי' בשם הה"מ ז"ל¹⁰³ שהוא ל' שמן, והיינו המשכת בחי' שמן משחת קדש כו'. ובאמת הוא עוד המשכה גבוה מזו, והיינו בחי' שמן הטוב, שנמשך ע"י הקטרת דיוהכ"פ, שהוא במדרי' גבוה ונעלית יותר כו', וכמשי"ת. וע"כ

99) כאן מסיים הענין שהתחיל בפר"י (ע' תקפב).

100) משל כו, ט.

101) פר"י ואילך (ס"ע תקפב ואילך).

102) ראה לקו"ת צו יא, ד ואילך. אוה"ת דרושים לפסח

ע' תשלא ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א ע' קנב. ס"ע קנו. לעיל

פמ"ח. פנ"ו. פקל"ז (ע' קי. ע' קלה. ע' שסב).

103) ראה ספרי הרב המגיד: לקוטי אמרים סימן רס. אור

תורה סימן שסה. אוה"ת בהעלותך ע' תכו. דרושים לשמע"צ

ע' איתתיו. סה"מ תרנ"ט ע' קל. וש"נ.

92) ראה לקו"ת ויקרא ב, ד. קונטרס התפלה פ"ח (ע' 20).

ספר השיחות תורת שלום ע' 10. סה"מ עת"ר ע' תע. וש"נ.

93) ראה אמרי בינה שער הק"ש פרק נד ואילך. לעיל

פמ"ב (ע' צה).

94) טבול יום פ"ב מ"ה.

95) תשא ל, כה. שם, לא. וראה לקו"ת בהעלותך לא, א.

קרח נד, ד.

96) וַיִּזְרַק: אוצ"ל: חכמה.

97) תשא לא, יד. וראה לעיל שם (ע' צד).

98) אוצ"ל: משחת קדש.

המשכה זו היא לנשׁי דוקא, להיות שזהו המשכה מבחי' פנימי' אוא"ס ב"ה, ע"כ המשכה זו היא לישראל דוקא, וכמ"ש¹⁰⁴ יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך כו', וזהו בא ונגלגל אני ואתם דוקא כו'. וזהו ג"כ ענין שמחת תורה שנקבע בשמע"צ, דאורייתא מחכ' נפקת¹⁰⁵, וכאשר נמשך מבחי' שמן משחת קדש, ובחי' כשמן הטוב¹⁰⁶, ה"ז שמחה גדולה להתורה בבחי' תוס' אור רב מאד כו'. וזהו ביום השמיני עצרת, דמה שנק' שמיני עצרת החג, אין זה מצד המספר, וכמו ששביעי של פסח אינו¹⁰⁷ נק' ע"ש המספר, עם היות שנק' ג"כ עצרת בפסוק¹⁰⁸, רק זהו ע"ש בחי' השמן, שנמשך בחי' השמן הטוב, וע"כ אז הוא שמחת התורה כו', וההמשכה היא לנשׁי לבד, יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך כו'.

קיצור. וסבת הדבר, מפני דסט' דקדושה הוא בחי' ביטול, וע"כ כל הקרוב יותר, הביטול יותר, וממילא האור והגילוי ביותר, וכל שמתרחק, מתמעט הביטול והגילוי. וסט"א הוא ישות, ראיתי איש חכם בעיניו, וכל טיבו הוא לגרמייהו, וכל שבקרוב אל הקדושה, הישות במיעוט, וכל שמתרחק, הישות ביותר. וענין עתיק דקלי' הוא התאווה בקרירות, שגרוע יותר, גם הטוב טעם בעניני העולם. והעבודה באו"מ מבטל הקרירות ולוקח הטוב טעם. והוא הביטול בעצם מהות הקלי', וממילא מתבטל ההתפשטות. ועי"ז נמשך בחי' שמן, אור עצמי, מקור החכ'. וזהו וביום השמיני עצרת, בחי' שמן שנמשך מהבירור דע"ש¹⁰⁹ שע"י ענן הקטרת, וההמשכה היא לנשׁי דוקא.

תלו

(107) אינו: כ"ה בכי"ק.

(108) פ' ראה טז, ח (ושם): «וביום השביעי עצרת לה'.

אלקיך"».

(109) = דע' שרים.

(104) משלי ה, יז. וראה ריש וסוף ד"ה ביום השמע"צ

עת"ר (סה"מ עת"ר ע' מח. ע' ט).

(105) זהר ח"ב סב, א. פה, א. קכא, א. ח"ג פא, א. קפב, א.

רסא, א.

(106) תהלים קלג, ב.

ISBN: 978-0-8266-6094-7

9 780826 660947